

รายงานการวิจัย เรื่อง

การประเมินหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
The Evaluation of Master of Communication Arts
School of Communication Arts
Sukhothai Thammathirat Open University

โดย

รองศาสตราจารย์ไพบูรณ์ คะเชนทรพรรค์
รองศาสตราจารย์ ดร.บุษบา สุธีธร
รองศาสตราจารย์ ดร.ปิยฉัตร ล้อมขวการ
รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐจิวัดน์ สุทธิโยธิน
รองศาสตราจารย์ธีรารักษ์ โพธิ์สุวรรณ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัสวดี นิติเกษตรสุนทร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันทัต ทองรินทร์

การวิจัยครั้งนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยประจำปี 2559
(ประเภทการวิจัยสถาบัน)
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ชื่อเรื่อง การประเมินหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ผู้วิจัย รองศาสตราจารย์ไพบูรณ์ คะเชนทร์พรรค และคณะ
ปีที่แล้วเสร็จ 2561

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การประเมินหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554 สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ประเมินปัจจัยเบื้องต้นของการจัดการศึกษาหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มสธ. (2) ประเมินกระบวนการใช้หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มสธ. (3) ประเมินผลการใช้หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มสธ. และ (4) ศึกษาแนวโน้มหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มสธ.

การประเมินครั้งนี้ ใช้การวิจัยเชิงประเมิน โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1) ประชากร ได้แก่ ผู้เกี่ยวข้องกับหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต มสธ. หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554 ประกอบด้วย นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตร จำนวน 60 คน มหาบัณฑิตของสาขาวิชานิเทศศาสตร์ 34 คน ผู้บังคับบัญชา/ผู้ใช้อบัณฑิต 28 คน ผู้บริหารหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบ อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน 10 คน บุคลากรฝ่ายสนับสนุน 5 คน และนักวิชาการหรือผู้ทรงคุณวุฒิในวิชาชีพ จำนวน 9 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 146 คน

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต (สำหรับนักศึกษา) แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต (สำหรับมหาบัณฑิต) แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต (สำหรับอาจารย์) แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต (สำหรับผู้ใช้อบัณฑิต) และประเด็นการสนทนากลุ่ม (สำหรับนักวิชาการหรือผู้ทรงคุณวุฒิในวิชาชีพ)

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยส่งและรับคืนแบบสอบถามเกี่ยวกับหลักสูตรให้นักศึกษามหาบัณฑิต ผู้บังคับบัญชา/ผู้ใช้อบัณฑิตทางไปรษณีย์ ส่วนผู้บริหารหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบ อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน ส่งและรับคืนแบบสอบถามด้วยตนเอง และจัดสนทนากลุ่มกับนักวิชาการหรือผู้ทรงคุณวุฒิในวิชาชีพ

4) การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการพรรณนาวิเคราะห์ การตัดสินผลการประเมินใช้เกณฑ์ตัดสินความเหมาะสมที่ระดับมากขึ้นไป (ค่าเฉลี่ย ตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป จากระดับการประเมิน 5 ระดับ ถือว่าหลักสูตรมีความเหมาะสม

สรุปผลการประเมิน อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ มีดังนี้

สรุปผลการประเมิน

ผลการประเมินหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554 สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สรุปได้ดังนี้

1. ผลการประเมินปัจจัยเบื้องต้นของการจัดการศึกษาหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต

1.1 ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร ความเหมาะสมของหลักสูตรตามความคิดเห็นของนักศึกษา พบว่า หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิตในภาพรวม มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน ส่วนความเหมาะสมตามความคิดเห็นของบัณฑิต พบว่า หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิตในภาพรวม มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน

บัณฑิตมีระดับความคิดเห็นต่อเนื้อหาของหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิตโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$) เมื่อจำแนกเป็นรายประเด็น พบว่า มีความคิดเห็นระดับมากที่สุดในการส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และทักษะการตัดสินใจ และส่งเสริมการเพิ่มขีดความสามารถในการทำงาน และมีระดับความคิดเห็นระดับมากในประเด็นส่งเสริมการพัฒนาภาวะผู้นำ ส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์งานด้านนิเทศศาสตร์และการสื่อสาร ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ส่งเสริมความรู้และประสบการณ์ มีกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ มีกิจกรรมส่งเสริมด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีเนื้อหาที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการทำงาน และมีความทันสมัยสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ตามลำดับ

1.2 ผลการประเมินความเหมาะสมของอาจารย์ประจำหลักสูตร พบว่า บัณฑิตมีระดับความคิดเห็นต่ออาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.77$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน ส่วนนักศึกษามีความคิดเห็นต่อคณาจารย์ว่ามีความเหมาะสมด้านความรู้และสามารถในเนื้อหาที่สอนในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.83$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน

1.3 ผลการประเมินความเหมาะสมของสื่อการศึกษา พบว่า บัณฑิตมีระดับความคิดเห็นต่อประมวลสาระและแนวการศึกษาชุดวิชา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน

1.4 ผลการประเมินความเหมาะสมของแหล่งสนับสนุนการเรียนรู้ พบว่า บัณฑิตมีความเห็นว่า หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต มีการจัดแหล่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่เหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน

2. ผลการประเมินกระบวนการใช้หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต ประกอบด้วย ความเหมาะสมของกระบวนการบริหารหลักสูตร ความเหมาะสมของกระบวนการจัดการเรียนการสอน ความเหมาะสมของการให้บริการ และความเหมาะสมของการวัดและประเมินผล สรุปได้ดังนี้

2.1 ผลการประเมินความเหมาะสมของกระบวนการบริหารหลักสูตร พบว่า หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์ โดยภาพรวมมีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของ มสธ. และมีความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของสังคม วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความชัดเจน การบริหารหลักสูตรได้มีการปฏิบัติกิจกรรมในการบริหารหลักสูตร ได้แก่ รายงานใน มคอ.3 สอดคล้องกับ มคอ.2 มีการกำหนดรายละเอียดของชุดวิชา (มคอ.3) มีการรายงานผลการดำเนินการของชุดวิชา (มคอ.5) ไปใช้ในการวางแผนการจัดการสอนในภาคเรียนถัดไป มีการนำผลการดำเนินการของหลักสูตร (มคอ.7) ไปปรับปรุงหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตรมีส่วนร่วมในการประชุม เพื่อวางแผนและทบทวนการดำเนินงานของหลักสูตร มีการดำเนินการวางแผนการอย่างต่อเนื่อง มีการประเมินหลักสูตรตามกำหนด และมีการเผยแพร่หลักสูตรให้สาธารณชนได้รับทราบ

2.2 ผลการประเมินความเหมาะสมของกระบวนการจัดการเรียนการสอน พบว่า

1) อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน มีความคิดเห็นต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนว่ามีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน

2) นักศึกษามีความคิดเห็นต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนว่ามีความเหมาะสมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน

3) บัณฑิตมีความคิดเห็นต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนว่ามีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.37$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน และเมื่อพิจารณาแยกตามกระบวนการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การสัมมนาเข้ม และการสัมมนาเสริม การเรียนการสอนผ่านระบบ e-Learning และการทำวิทยานิพนธ์ / การศึกษาค้นคว้าอิสระ พบว่า

3.1) การสัมมนาเข้มและการสัมมนาเสริมชุดวิชา มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน

3.2) การเรียนการสอนผ่านระบบ e-Learning มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน

3.3) การทำวิทยานิพนธ์/การศึกษาค้นคว้าอิสระ มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.78$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน

2.3 ผลการประเมินความเหมาะสมของการให้บริการ พบว่า บัณฑิตมีความคิดเห็นต่อการให้บริการของสาขาวิชานิติศาสตร์ว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน

ส่วนการให้บริการของสำนักบัณฑิตศึกษา สำนักทะเบียนและวัดผล และสำนักบริการการศึกษา บัณฑิตมีความคิดเห็นว่าจะมีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน

2.4 ผลการประเมินความเหมาะสมของการวัดและประเมินผล พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.25$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน

3. ผลการประเมินผลการใช้หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต

3.1 ผลการประเมินคุณลักษณะบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ครอบคลุม 7 ด้าน ได้แก่ 1) มีคุณธรรมจริยธรรม 2) มีความรอบรู้และมีประสบการณ์ 3) คิดเป็น แก้ปัญหาได้ 4) มีความรับผิดชอบ 5) มีมนุษยสัมพันธ์ดี 6) มีความสามารถในการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม 7) ทักษะการศึกษาทางไกล พบว่า ผู้บังคับบัญชา/ผู้ใช้บัณฑิต และบัณฑิตมีความเห็นว่า คุณลักษณะบัณฑิตมีความเหมาะสมระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.37$ และ 4.50 ตามลำดับ) ผ่านเกณฑ์การประเมิน และเมื่อพิจารณาตามคุณลักษณะของบัณฑิตในแต่ละด้าน พบว่า

1) ผู้บังคับบัญชา/ผู้ใช้บัณฑิตระบุว่าบัณฑิตมีคุณลักษณะด้าน **คุณธรรม จริยธรรม** ในระดับมากที่สุด ในประเด็นมีความรับผิดชอบต่อตนเอง มีความซื่อสัตย์ สุจริต พุดความจริง ไม่กล่าวร้ายผู้อื่น มีความขยันหมั่นเพียร และความเมตตา กรุณา และช่วยเหลือผู้อื่น มีจรรยาบรรณวิชาชีพ มีเจตคติในทางบวก และพิจารณาสิ่งต่างๆ ด้วยความยุติธรรมและถูกต้อง ความมีวินัย และมีความพอเพียง และระดับมาก ในประเด็นมีความสำรวมทั้งกาย วาจา และใจ และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมตามลำดับ **ด้านความรู้** มีความเหมาะสมระดับมากที่สุดในทุกประเด็น ได้แก่ มีความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ มีความรอบรู้ในศาสตร์ที่ศึกษาและในศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับ **ด้านทักษะทางปัญญา** มีความเหมาะสมระดับมากที่สุดในทุกประเด็น ได้แก่ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีทักษะในการ

ตัดสินใจและแก้ปัญหาและใช้ความรู้สู่การปฏิบัติได้ สามารถแสวงหาความรู้ใหม่ๆ และพัฒนาตนเองได้ และมีทักษะในการคิดเชิงระบบ ตามลำดับ **ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ** มีความเหมาะสมโดยรวมระดับมากที่สุด และมีความเหมาะสมระดับมากที่สุดในประเด็นมีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีจิตอาสา และจิตสาธารณะ และระดับมาก ในประเด็น ได้แก่ มีความรับผิดชอบต่อองค์กร สังคมทุกระดับ และมีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ตามลำดับ **ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ** มีความเหมาะสมโดยรวมระดับมากที่สุด และมีความเหมาะสมระดับมากที่สุดในประเด็นมีทักษะการสื่อสารที่ดี (ฟัง พูด อ่าน เขียน) มีทักษะในการใช้ภาษา และระดับมากในประเด็นมีความสามารถในการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพ และมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ตามลำดับ

2) บัณฑิตมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะบัณฑิตในแต่ละด้านในระดับมากที่สุดทุกประเด็น ได้แก่ ความรู้ ทักษะทางปัญญา (การคิดวิเคราะห์สถานการณ์ ความเข้าใจแนวคิด ทฤษฎี หลักการ) และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คุณธรรม จริยธรรม และทักษะ ความที่ได้รับความสามารถในการนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน ความคิดสร้างสรรค์ ประสพการณ์ และทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ตามลำดับ

สำหรับคุณลักษณะบัณฑิตตามความคาดหวังของนักศึกษา พบว่า มีความคาดหวังในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) และเมื่อพิจารณาความคาดหวังในแต่ละด้าน พบว่า **ด้านคุณธรรม จริยธรรม** มีความคาดหวังระดับมากในทุกประเด็น ได้แก่ จรรยาบรรณวิชาชีพ มีความขยันหมั่นเพียร มีความพอเพียงและมีวินัย มีวัฒนธรรม คุณธรรม และศีลธรรมอันดี และมีความซื่อสัตย์ สุจริต ตามลำดับ **ด้านความรู้และประสบการณ์** มีความคาดหวังระดับมากในทุกประเด็น ได้แก่ ความรอบรู้และเข้าใจในด้านนิเทศศาสตร์ ความสามารถในการประยุกต์ความรู้สู่การใช้ประโยชน์ และความรู้รอบในศาสตร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับ **ด้านปัญญา** มีความคาดหวังระดับมากในทุกประเด็น ได้แก่ สามารถวิเคราะห์สังเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ แสดงความคิดเห็นบนพื้นฐานวิชาการ การคิดอย่างเป็นระบบ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ตามลำดับ **ด้านความรับผิดชอบ** มีความคาดหวังระดับมากในทุกประเด็น ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อตนเอง จิตอาสา และจิตสาธารณะ ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม และความรับผิดชอบต่อองค์กร ตามลำดับ **ด้านมนุษยสัมพันธ์** มีความคาดหวังระดับมากในทุกประเด็น ได้แก่ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี และความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น ตามลำดับ **ด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม** มีความคาดหวังระดับมากในทุกประเด็น ได้แก่ ทักษะการสื่อสารที่ดี ทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสืบค้นงาน และความสามารถในการศึกษาวิเคราะห์และนำเสนอผล ตามลำดับ **ด้านความสามารถในการศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง** มีความคาดหวังระดับมากในทุกประเด็น ได้แก่ ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีความมุ่งมั่น ใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่อง และความมุ่งมั่น ขยันหมั่นเพียรอยู่เป็นนิจ ตามลำดับ

3.2 การนำความรู้ไปใช้ พบว่า บัณฑิตนำเนื้อหาสาระที่ได้รับจากการศึกษาหลักสูตรฯ ไปใช้ประโยชน์มากที่สุด ได้แก่ กระบวนการคิดที่เป็นระบบ/มีการวางแผนในการทำงาน การคิดวิเคราะห์สถานการณ์และการแก้ปัญหา การนำหลักทฤษฎีมาปรับใช้ในการทำงาน การศึกษาต่อระดับปริญญาเอก การจัดการและการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้เพื่อให้ตอบสนองกับกลุ่มเป้าหมายมากที่สุด การเขียนโครงการและการเขียนรายงานการค้นคว้า/นำเสนองานต่อหน่วยงาน

ส่วนนักศึกษาระบุเนื้อหาชุดวิชาที่นำไปใช้ประโยชน์มากที่สุด อันดับ 1 คือ ชุดวิชาปรัชญา นิเทศศาสตร์และทฤษฎีการสื่อสาร รองลงมาคือชุดวิชาการวิจัยและสถิติประยุกต์ทางนิเทศศาสตร์ ชุดวิชาสัมมนา นิเทศศาสตร์ ชุดวิชานิเทศศาสตร์ศึกษา การศึกษาค้นคว้าอิสระร้อยละ การบูรณาการวิชาชีพเพื่อประยุกต์ใช้ในงานนิเทศศาสตร์ และวิทยานิพนธ์ ตามลำดับ

4. แนวโน้มหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต มสธ. แนวโน้มหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต มสธ. ในอนาคตในประเด็นจุดเน้นของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน และกลุ่มที่คาดว่าจะสมัครเข้าศึกษา สรุปได้ดังนี้

4.1 จุดเน้นของหลักสูตรนิเทศศาสตร์ระดับปริญญาโทในอนาคต ควรมีลักษณะดังนี้

1) ควรเน้นการคิดและวิเคราะห์เพื่อสร้างสรรค์เนื้อหาสาระให้มีความน่าสนใจและตอบโจทย์ต่อพฤติกรรมและความต้องการของผู้บริโภคสื่อและของสังคม ซึ่งจำต้องอาศัยความรู้และทักษะเฉพาะตัวของนักสื่อสารซึ่งเป็นจุดขายที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในยุคสื่อดิจิทัล

2) เน้นการสร้างองค์ความรู้ด้านการสื่อสาร และการวิจัยด้านการสื่อสาร เนื่องจากไม่ว่าเทคโนโลยีจะเปลี่ยนแปลงไปมากน้อยแค่ไหน แต่นักสื่อสารจะต้องสามารถนำหลักด้านการสื่อสารมาปรับประยุกต์ใช้ในการองค์กรและการแก้ปัญหาของสังคมได้

3) เน้นความเป็นสหวิชาการ ควรมีวิชาที่เป็นการร่วมมือกับสาขาวิชาอื่น ๆ เช่น การสื่อสารการตลาด การสื่อสารในองค์กร การสื่อสารระหว่างประเทศ เป็นต้น

4) เน้นการสอนให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ เพราะในยุคสื่อดิจิทัล เนื้อหาสาระ (content) ถือเป็นหัวใจสำคัญยิ่ง ผู้บริโภคสื่อชอบความแปลกใหม่ ชอบความเป็นธรรมชาติ

4.2 โครงสร้างหลักสูตรและเนื้อหาวิชาที่สำคัญของหลักสูตรระดับปริญญาโทด้านนิเทศศาสตร์ โครงสร้างหลักสูตรต้องเน้นการวิจัยการสื่อสาร ทฤษฎีการสื่อสาร ความเป็นสหวิชาการ และการประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานด้านการสื่อสารได้จริง มีความทันสมัย และเน้นพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน

ชั้นปีที่ 1 ควรเน้นที่การเรียนรู้เนื้อหาวิชาพื้นฐาน พัฒนาทักษะการสื่อสาร รวมทั้งมีวิชา *Selected Topics in Communication* ซึ่งเป็นการวางแผน การออกแบบและวิจัยการสื่อสาร รวมทั้งทำกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นการสร้างโครงการ (Project) เป็นทีมเล็ก

ชั้นปีที่ 2 ควรเรียนวิชาเลือก โดยสามารถเลือกได้จากหลากหลายวิชา ควรให้ใช้ทักษะความรู้ที่เรียนมาในการเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการวิเคราะห์และแก้ปัญหาให้กับองค์กรหรือสังคม

4.3 การจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาโทด้านนิเทศศาสตร์ในระบบการศึกษาทางไกล

1) ระบบเทคโนโลยีการเรียนการสอน ควรมีการเรียนการสอนที่นำสื่อดิจิทัลมาใช้ประโยชน์ เช่น ข้อมูลหรือโปรแกรมการใช้วิเคราะห์สื่อที่หน่วยงานภาครัฐและเอกชนใช้ในการวิเคราะห์ ผู้เรียนสามารถเรียนย้อนหลังได้ในกรณีที่ไม่เข้าใจหรือต้องการเรียนซ้ำ แต่ยังคงจำเป็นต้องให้ผู้เรียนเข้าเรียนในห้องเรียนด้วย และควรมีระบบและกลไกที่เอื้อให้ผู้เรียนสามารถลงทะเบียนเรียนวิชาเลือกของสถาบันชั้นนำอื่นๆ ที่เป็นคู่สัญญาทางการศึกษาทั้งในระหว่างคณะและในระดับต่างมหาวิทยาลัย (Cross-Registration)

2) วิธีการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผล ควรนำกรณีศึกษาทั้งในภาครัฐและภาคเอกชนที่เป็นกรณีศึกษาที่เกิดขึ้นจริงมาเป็นตัวอย่างในการสอนเพื่อให้นักศึกษาสามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ได้ สนับสนุนให้อาจารย์ได้พัฒนาศักยภาพเพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ด้านการสื่อสาร

ในปัจจุบัน และมีทักษะการสอนที่สามารถสอนนักศึกษาให้เข้าใจได้ง่าย สอนการวิเคราะห์ด้านการสื่อสาร รวมทั้งมีเอกสารและตำราที่ทันสมัยทั้งภาษาไทยและต่างประเทศ นอกจากนั้น การประเมินผลควรเน้นการวัดความเข้าใจและทักษะการวิเคราะห์มากกว่าความจำ และเน้นการประเมินผลที่สามารถนำความรู้ด้านการสื่อสารมาประยุกต์ใช้ในองค์กรได้ รวมทั้งควรจะมีวิจารณ์และคืบงานให้ผู้เรียนได้ทราบจุดอ่อนจุดแข็งของตนเอง

4.4 บุคคล กลุ่มบุคคล องค์กรหรือหน่วยงานที่คาดว่าจะเป็นผู้สนใจสมัครเข้าศึกษา ประกอบด้วย บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ในหน่วยงานภาครัฐและเอกชน บุคลากรในองค์กรด้านการสื่อสาร บุคลากรในองค์กรที่สังกัดฝ่ายการสื่อสารการตลาด ฝ่ายวิจัย สื่อ ผู้บริหารในฝ่ายต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ทักษะการสื่อสารเพื่อบริหารองค์กร บุคลากรในหน่วยงาน Media Agency สื่อมวลชน ดาราและนักแสดง ที่ปรึกษานักการเมืองด้านการสื่อสาร และผู้ผลิตสื่อใหม่

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการประเมินไปใช้

1.1 จุดเน้นของหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต ควรเน้นการสอนให้ผู้เรียนรู้จักคิดและวิเคราะห์สถานการณ์เพื่อสามารถนำหลักการและองค์ความรู้ด้านการสื่อสารมาปรับประยุกต์ใช้ในการองค์กรและการแก้ปัญหาของสังคมได้อย่างสร้างสรรค์ โดยจะต้องเน้นความเป็นสหวิทยาการที่เป็นการร่วมมือกับสาขาวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โครงสร้างของหลักสูตรจะต้องเน้นการวิจัยการสื่อสารและทฤษฎีการสื่อสาร และการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการปฏิบัติงานด้านการสื่อสารได้อย่างแท้จริง มีความทันสมัย และเน้นพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน

1.2 ความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้นของการจัดการศึกษาและกระบวนการใช้หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต

1) แผนกิจกรรมการศึกษา ควรมอบหมายกิจกรรมในลักษณะเป็นกรณีศึกษา (case study) เพื่อให้นักศึกษาได้มีโอกาสฝึกการคิด วิเคราะห์ และสามารถประยุกต์ใช้องค์ความรู้ด้านนิเทศศาสตร์ในการแก้ไขปัญหาขององค์กรและของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างความชัดเจนของแต่ละกิจกรรมในแผนกิจกรรมการศึกษา

2) ควรเพิ่มกิจกรรมการเรียนการสอนผ่านระบบ e-Learning และมีสื่อออนไลน์เสริมเพิ่มเติม โดยเฉพาะชุดวิชาที่มีเนื้อหายากต่อการทำความเข้าใจของนักศึกษา การสอนผ่านระบบ e-Learning นอกจากจะช่วยให้นักศึกษาได้มีโอกาสเสริม เพิ่มเติมความเข้าใจในเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้นแล้ว ยังจะเป็นช่องทางการติดต่อและมีปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ผู้สอนอีกด้วย ควรจัดให้มีการบรรยายในกิจกรรมออนไลน์เพื่อเป็นแนวทางให้นักศึกษาสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง และควรมีมาตรการหรือวิธีการที่จะกระตุ้นให้นักศึกษาเข้ามาเรียนอย่างสม่ำเสมอและจริงจัง

3) การสัมมนาเสริมและสัมมนาเข้ม ควรเพิ่มระยะเวลาในการสัมมนาเสริมและสัมมนาเข้มให้มากขึ้น มีการบรรยายและอภิปรายสรุปสาระสำคัญของชุดวิชาและมีสื่อเสริมที่สร้างความเข้าใจกับผู้เรียน ในกรณีที่มีการจัดสัมมนาเสริมในชุดวิชาเดียวกันหลายห้องเรียน ควรคำนึงถึงควมมีมาตรฐานเดียวกัน โดยนักศึกษาจะต้องได้รับประโยชน์จากอาจารย์ผู้สอนในลักษณะเดียวกันหรือใกล้เคียงกันมากที่สุด

4) การทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระ ควรมีการกำหนดกรอบของประเด็นปัญหาของหัวข้อที่ควรทำวิทยานิพนธ์เป็นร่มใหญ่ โดยมีหัวข้อย่อยๆ หลายๆ หัวข้อภายใต้ร่ม

ใหญ่เดียวกันเพื่อให้เกิดการศึกษาค้นคว้าในประเด็นที่มี Impact ต่อสังคมและมีการนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ไม่ใช่ให้นักศึกษาต่างคนต่างทำโดยไม่มีประเด็นปัญหาร่วม และควรจัดหัวข้อวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระให้มีความเหมาะสมกับความถนัดของนักศึกษาแต่ละคน ซึ่งอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้นักศึกษาไม่สามารถสำเร็จการศึกษาได้ นอกจากนั้น ยังควรจัดกิจกรรมทางวิชาการที่จะเสริมและเพิ่มพูนความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระ และเนื่องจากนักศึกษามักขาดความก้าวหน้าในแต่ละขั้นตอนของการทำวิทยานิพนธ์ ดังนั้นอาจารย์ที่ปรึกษาควรมีระบบการติดตามนักศึกษาเป็นระยะโดยอาจให้นักศึกษามารายงานความก้าวหน้าเป็นช่วงๆ เพื่อเป็นการกระตุ้นเตือนนักศึกษา

5) สาขาวิชาควรพัฒนาระบบฐานข้อมูลนักศึกษาในรูปแบบที่อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและโดยเฉพาะอาจารย์ผู้สอนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้นับแต่ข้อมูลเกี่ยวกับการสมัครเข้าศึกษา การลงทะเบียนเรียน ผลการศึกษา จนถึงการสำเร็จการศึกษาเป็นเหมือน Profile นักศึกษาตลอดระยะเวลาของการศึกษาในหลักสูตร

2. ข้อเสนอแนะในการประเมินครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการประเมินหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต ติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษา และศึกษาความต้องการของตลาดแรงงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อสาขาวิชานิเทศศาสตร์จะได้นำข้อมูลมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการของสังคม

2.2 ควรทำการศึกษารูปแบบการใช้สื่อออนไลน์ที่สอดคล้องกับระบบการศึกษาทางไกล และพฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ของผู้เรียนเพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาระบบและการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.3 ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการให้คำปรึกษาเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระในระบบการศึกษาทางไกล

ชื่อเรื่อง การประเมินหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ผู้วิจัย รองศาสตราจารย์ไพบูรณ์ คะเชนทร์พรรค และคณะ
ปีที่แล้วเสร็จ 2561

บทคัดย่อ

การประเมินครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินปัจจัยเบื้องต้นของการจัดการศึกษาหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต 2) ประเมินกระบวนการใช้หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต 3) ประเมินผลการใช้หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต และ 4) ศึกษาแนวโน้มหลักสูตรนิเทศศาสตร-มหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มสธ.

การประเมินครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงประเมิน ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตร จำนวน 60 คน มหาบัณฑิตของสาขาวิชานิเทศศาสตร์ จำนวน 34 คน ผู้บังคับบัญชา/ผู้ใช้บัณฑิต

จำนวน 28 คน ผู้บริหารหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบ อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน จำนวน 10 คน บุคลากรฝ่ายสนับสนุน จำนวน 5 คน และนักวิชาการหรือผู้ทรงคุณวุฒิในวิชาชีพ จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน คือ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรนิเทศศาสตร-มหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มสธ. จำนวน 4 ฉบับ ได้แก่ สำหรับนักศึกษา อาจารย์ มหาบัณฑิต ผู้บังคับบัญชา/ผู้ใช้บัณฑิต และแบบสนทนากลุ่ม จำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ สำหรับนักวิชาการหรือผู้ทรงคุณวุฒิ และบุคลากรฝ่ายสนับสนุน การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และการสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้สถิติค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการประเมินพบว่า 1) ปัจจัยเบื้องต้นของการจัดการศึกษาหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต ประกอบด้วย ความเหมาะสมของหลักสูตร ความเหมาะสมของอาจารย์ประจำหลักสูตร ความเหมาะสมของสื่อการศึกษา และความเหมาะสมของแหล่งสนับสนุนการเรียนรู้ โดยภาพรวมพบว่ามีเหมาะสมในระดับมากผ่านเกณฑ์การประเมิน 2) กระบวนการใช้หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต ประกอบด้วย ความเหมาะสมของกระบวนการบริหารหลักสูตร ความเหมาะสมของกระบวนการจัดการเรียนการสอน ความเหมาะสมของการให้บริการ และความเหมาะสมของการวัดและประเมินผล โดยภาพรวมพบว่ามีเหมาะสมในระดับมากผ่านเกณฑ์การประเมิน 3) ผลการใช้หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต พบว่า คุณลักษณะบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิมีความเหมาะสมระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมิน 4) แนวโน้มหลักสูตรนิเทศศาสตร-มหาบัณฑิต มสธ. ประกอบด้วย จุดเน้นของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน และกลุ่มบุคคลที่คาดว่าจะสมัครเข้าศึกษา พบว่า จุดเน้นของหลักสูตรจะต้องเน้นความเป็นสหวิชาการ การสอนให้คิดและวิเคราะห์สถานการณ์และสามารถนำหลักการและองค์ความรู้มาปรับประยุกต์ใช้ได้อย่างสร้างสรรค์ โครงสร้างของหลักสูตรต้องเน้นการวิจัยการสื่อสารและทฤษฎีการสื่อสาร ความเป็นสหวิชาการและการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ กระบวนการเรียนการสอน ควรเน้นการศึกษาเป็นกรณีศึกษา จัดกิจกรรมการสอนผ่านระบบ e-Learning และมีสื่อออนไลน์เสริมเพิ่มเติม กลุ่มบุคคลที่คาดว่าจะสมัครเข้าศึกษา ได้แก่ บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ในหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ผู้บริหารที่จำเป็นต้องใช้ทักษะการสื่อสาร สื่อมวลชน ดาราและนักแสดง และผู้ผลิตสื่อใหม่

คำสำคัญ การประเมินหลักสูตร หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต

Title The Evaluation of Master of Communication Arts School of Communication Arts Sukhothai Thammathirat Open University

Researcher Associate Professor Paiboon Kachentaraphan et al

Year completed 2018

Abstract

The objectives of this evaluation were 1) to evaluate preliminary factors affecting management of the master of communication arts curriculum; 2) to evaluate the process of using the curriculum; 3) to evaluate the results of using the curriculum; and 4) to study future trends for the curriculum.

This was an evaluation research. Data were obtained from 60 people currently studying in the master of communication arts program at STOU; 34 graduates of the program; 28 supervisors or employers of graduates; 10 instructors responsible for the curriculum or teaching the courses; 5 support personnel at the university and 9 experts in the field of communication arts. The data collection tools consisted of 4 evaluation questionnaires (for students, instructors, graduates, and employers) and 2 focus group discussion evaluation forms (for experts in the field and for support personnel). Questionnaires were sent out through the mail and focus group discussions were held with the 2 latter groups. Quantitative data were statistically evaluated using frequency, percentage, and standard deviation. Qualitative data were analyzed using descriptive analysis.

The evaluation results showed that 1) preliminary factors affecting management of the master of communication arts curriculum consisted of suitability of the curriculum, suitability of the instructors, suitability of the educational media, and suitability of learning support. Overall, the curriculum was shown to be very suitable and passed evaluation standards in all categories. 2) The process of using the curriculum consisted of suitability of the curriculum management process, suitability of the learning/teaching management process, suitability of services, and suitability of learning evaluation. Overall, the curriculum was shown to be very suitable and passed evaluation standards in every aspect. 3) As for results of using the curriculum, it was found that according to qualifications standards, graduates were suitable to the highest degree and passed evaluation standards. 4) Regarding future trends for the curriculum, the topics explored were focus of the curriculum, structure of the curriculum, the learning process, and target groups expected to enroll. The focus of the curriculum should be interdisciplinary and should emphasize critical thinking and situation analysis so that graduates would have the ability to apply the principles and knowledge creatively. The structure of the curriculum should emphasize research and communication theory, drawing from allied fields, with a focus on practical applications of knowledge. The learning process should emphasize case studies, utilize e-Learning activities, and include more online supplementary media. Target groups expected to enroll are people working in communication and public relations functions in government and private sector organizations, executives who need skills for communicating with the media, journalists, celebrities, and producers of new media.

Keywords: curriculum evaluation, master of communication arts program

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยเรื่อง “การประเมินหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช” จัดทำเพื่อประเมินหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มสธ. โดยได้รับการสนับสนุนทุนการวิจัยสถาบันจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ประจำปีงบประมาณ 2560 คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

การวิจัยครั้งนี้ สำเร็จได้ด้วยดีโดยความอนุเคราะห์และความร่วมมืออย่างดียิ่งจากผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย ได้แก่ นักศึกษา ศิษย์เก่า ผู้ใช้บัณฑิต อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร บุคลากรฝ่ายสนับสนุน และนักวิชาการหรือผู้ทรงคุณวุฒิในวิชาชีพที่กรุณาสละเวลาในการให้ข้อมูลด้วยการตอบแบบสอบถาม และการให้สัมภาษณ์ ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่องานวิจัยครั้งนี้

คณะผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอขอบคุณในความร่วมมือของทุกท่านที่กล่าวมานี้เป็นอย่างสูง และหวังว่ารายงานการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิตของสาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชต่อไป

คณะผู้วิจัย

กันยายน 2561

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร.....	(1)
บทคัดย่อภาษาไทย.....	(8)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	(9)
กิตติกรรมประกาศ.....	(10)
สารบัญ.....	(11)
สารบัญตาราง.....	(13)
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความสำคัญของปัญหาการประเมิน.....	1
วัตถุประสงค์การประเมิน.....	1
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	2
ขอบเขตการประเมิน.....	3
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	3
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	4
แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร.....	4
การจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.....	10
หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต มสธ. (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2554).....	13
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	16
บทที่ 3 วิธีดำเนินการประเมิน.....	20
ประชากร.....	20
เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน.....	20
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	21
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	22
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	23
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประชากรที่ศึกษา.....	23
1.1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา.....	23
1.2 ข้อมูลทั่วไปของมหาบัณฑิต.....	25
1.3 ข้อมูลทั่วไปของผู้ใช้บัณฑิต.....	30
1.4 ข้อมูลทั่วไปของอาจารย์.....	31
1.5 ข้อมูลทั่วไปของบุคลากรสนับสนุน.....	32
1.6 ข้อมูลทั่วไปของนักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิในวิชาชีพ.....	32
ส่วนที่ 2 ผลการประเมินปัจจัยเบื้องต้นของการจัดการศึกษาหลักสูตรนิเทศศาสตร- มหาบัณฑิต.....	33
2.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร.....	33
2.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับอาจารย์.....	36
2.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อการศึกษา.....	38
2.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งสนับสนุนการเรียนรู้.....	40

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ส่วนที่ 3 ผลการประเมินกระบวนการใช้หลักสูตรนิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต.....	41
3.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการบริหารหลักสูตร.....	41
3.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอน.....	44
3.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการให้บริการ.....	52
3.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการวัดและประเมินผล.....	54
ส่วนที่ 4 ผลการประเมินผลการใช้หลักสูตรนิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต.....	56
4.1 ความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของมหาบัณฑิต.....	56
4.2 ความคิดเห็นต่อการนำไปใช้ประโยชน์.....	64
ส่วนที่ 5 แนวโน้มหลักสูตรนิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต.....	70
ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากบุคลากรฝ่ายสนับสนุน.....	74
บทที่ 5 สรุปผลการประเมิน อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	76
สรุปผลการประเมิน.....	76
อภิปรายผล.....	84
ข้อเสนอแนะ.....	88
บรรณานุกรม.....	90
ภาคผนวก	
แบบสอบถามสำหรับนักศึกษา.....	91
แบบสอบถามสำหรับมหาบัณฑิต.....	97
แบบสอบถามสำหรับผู้ใช้นิต.....	104
แบบสอบถามสำหรับอาจารย์.....	107
ประเด็นการสนทนากลุ่มนักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิในวิชาชีพ.....	111
ประเด็นคำถามกลุ่มบุคลากรสายสนับสนุน.....	112

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของนักศึกษา จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล.....	23
ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของมหาบัณฑิต จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล.....	25
ตารางที่ 4.3 ตำแหน่งงานในขณะเริ่มเข้าศึกษาและหลังสำเร็จการศึกษาจากหลักสูตร นิเทศศาสตรมหาบัณฑิตของมหาบัณฑิต.....	28
ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาหลักสูตรนิเทศศาสตร- มหาบัณฑิต มสธ.....	29
ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละของแผนการเรียนที่ศึกษาในหลักสูตรนิเทศศาสตร- มหาบัณฑิต มสธ.....	29
ตารางที่ 4.6 แสดงข้อมูลชื่อหน่วยงานและตำแหน่งของมหาบัณฑิต.....	30
ตารางที่ 4.7 จำนวนและร้อยละของอาจารย์ จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล.....	31
ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตร.....	33
ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นที่มีต่อภาพรวมของ หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต.....	34
ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นที่มีต่อเนื้อหาของหลักสูตร นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต.....	35
ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นที่มีต่ออาจารย์.....	36
ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นที่มีต่ออาจารย์ประจำ หลักสูตร อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา.....	37
ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นที่มีต่อประมวลสาระและ แนวการศึกษาชุดวิชา.....	38
ตารางที่ 4.14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนรู้ผ่านสื่อ ออนไลน์ e-Learning.....	39
ตารางที่ 4.15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นที่มีต่อแหล่งสนับสนุน การเรียนรู้แบบอื่นๆ.....	40
ตารางที่ 4.16 จำนวนและร้อยละความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับความสอดคล้องของ หลักสูตรกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของมหาวิทยาลัย.....	41
ตารางที่ 4.17 จำนวนและร้อยละความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับความชัดเจนของ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร.....	41
ตารางที่ 4.18 จำนวนและร้อยละความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับความสอดคล้องของ หลักสูตรกับความต้องการของสังคม.....	42
ตารางที่ 4.19 จำนวนและร้อยละของการปฏิบัติกิจกรรมในการบริหารหลักสูตร.....	43
ตารางที่ 4.20 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นต่อกระบวนการ จัดการเรียนการสอน.....	44
ตารางที่ 4.21 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นที่มีต่อ การเรียนการสอน.....	47

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.22 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นที่มีต่อการสัมมนาเข้ม การสัมมนาเสริม.....	49
ตารางที่ 4.23 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนการสอน ผ่านระบบ e-Learning.....	50
ตารางที่ 4.24 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นที่มีต่อการทำวิทยานิพนธ์/ การศึกษาค้นคว้าอิสระ.....	51
ตารางที่ 4.25 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นที่มีต่อการให้บริการของ สาขาวิชานิติศาสตร์.....	52
ตารางที่ 4.26 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นที่มีต่อการให้บริการของ มหาวิทยาลัย.....	53
ตารางที่ 4.27 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นที่มีต่อการวัด และประเมินผล.....	54
ตารางที่ 4.28 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมการศึกษา ในหลักสูตร.....	55
ตารางที่ 4.29 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะ/พฤติกรรมที่แสดงออกของ มหาบัณฑิตด้านคุณธรรม จริยธรรม.....	56
ตารางที่ 4.30 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะ/พฤติกรรมที่แสดงออกของ มหาบัณฑิตด้านความรู้.....	57
ตารางที่ 4.31 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะ/พฤติกรรมที่แสดงออกของ มหาบัณฑิตด้านทักษะทางปัญญา.....	58
ตารางที่ 4.32 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะ/พฤติกรรมที่แสดงออกของ มหาบัณฑิตด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ.....	58
ตารางที่ 4.33 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะ/พฤติกรรมที่แสดงออกของ มหาบัณฑิตด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ.....	59
ตารางที่ 4.34 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับในการประเมินผลผลิตของหลักสูตร ในด้านต่างๆ.....	61
ตารางที่ 4.35 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความรู้ที่ได้รับจากการศึกษา หลักสูตร.....	62
ตารางที่ 4.36 จำนวนและร้อยละของเนื้อหาชุดวิชาที่นำไปใช้ประโยชน์มากที่สุด อันดับ 1.....	67
ตารางที่ 4.37 จำนวนและร้อยละของเนื้อหาวิชาที่นำไปใช้ประโยชน์มากที่สุด อันดับ 2.....	68
ตารางที่ 4.38 จำนวนและร้อยละของเนื้อหาวิชาที่นำไปใช้ประโยชน์มากที่สุด อันดับ 3.....	68

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหาการประเมิน

การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ถือเป็นเครื่องมือและกลไกในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของประเทศให้มีความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะตามศักยภาพของคน เพื่อการปฏิบัติงานที่ตอบสนองตามความต้องการของตลาดแรงงาน และถือเป็นปัจจัยสำคัญพื้นฐานของการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน โดยองค์ประกอบที่เป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา ก็คือ หลักสูตร

หลักสูตรมีความสำคัญและจำเป็นต่อการจัดการศึกษาทุกระดับชั้น เนื่องจากหลักสูตรเป็นตัวกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการด้านสังคม เศรษฐกิจ ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การนำหลักสูตรไปใช้เป็นการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อนำหลักสูตรที่สร้างขึ้นไปสู่การปฏิบัติ ดังนั้น ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาจึงต้องมีการวางแผนและพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ และมีทักษะที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในแนวทางที่พึงประสงค์ สามารถประกอบวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประการสำคัญจะต้องมีจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพด้วย

ด้วยความเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ทางการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสารและโทรคมนาคม ตลอดจนสภาพการแข่งขันด้านการจัดการศึกษา ประกอบกับการกำหนดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่กำหนดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกระดับและให้ถือว่าการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา (Thai Qualification Framework for Higher Education: TQF) เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาได้พัฒนาและปรับปรุงรายละเอียดของหลักสูตร เพื่อเป็นการประกันคุณภาพของบัณฑิต (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2559) (<http://www.mua.go.th/users/tqf-hed>)

การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา จึงจำเป็นต้องมีการประเมินคุณภาพ โดยเฉพาะองค์ประกอบสำคัญยิ่งที่มีผลต่อคุณภาพของบัณฑิต คือ หลักสูตร โดยเมื่อมีการใช้หลักสูตรไปได้ระยะหนึ่งจะต้องมีการประเมิน เพื่อพิจารณาทบทวนเกี่ยวกับคุณภาพของหลักสูตร เพื่อทราบถึงคุณค่าของหลักสูตรว่าเป็นอย่างไร ผลที่ได้จากการใช้หลักสูตรเป็นอย่างไร ตอบสนองต่อผู้เรียนและตลาดแรงงานมากน้อยเพียงใด บรรลุจุดมุ่งหมายหรือไม่ มีจุดเด่นและข้อด้อยในเรื่องใด มีส่วนใดที่ต้องปรับปรุงให้

เหมาะสมยิ่งขึ้น ข้อมูลที่ได้รับจากการประเมินจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพสูงสุด

สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (มสธ.) ในฐานะเป็นสถาบันการศึกษาที่จัดการศึกษาในระบบการศึกษาทางไกล โดยยึดหลักการศึกษาตลอดชีวิตได้เปิดการเรียนการสอนหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต มาตั้งแต่ปีการศึกษา 2553 เป็นต้นมา โดยมีการปรับปรุงหลักสูตรมาแล้ว 2 ครั้ง คือ เมื่อปี พ.ศ. 2552 และหลักสูตรปัจจุบันปี 2554 ซึ่งในปีการศึกษา 2559 หลักสูตรจะมีการจัดการเรียนการสอนครบ 5 ปี ตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กำหนดให้มีการประเมินและปรับปรุงหลักสูตร ทุกๆ 5 ปี ประกอบกับได้มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านนโยบายที่เกี่ยวข้อง เช่น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) และนโยบายการศึกษาของรัฐบาล ตลอดจนสภาพสังคม เศรษฐกิจ สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในปี พ.ศ. 2558 สาขาวิชานิติศาสตร์จึงเห็นสมควรประเมินหลักสูตร เพื่อนำผลไปใช้เป็นแนวทางการปรับหลักสูตรให้เหมาะสม สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

วัตถุประสงค์การประเมิน

การประเมินครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อประเมินปัจจัยเบื้องต้นของการจัดการศึกษาหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ มสธ.
2. เพื่อประเมินกระบวนการใช้หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ มสธ.
3. เพื่อประเมินผลการใช้หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ มสธ.
4. เพื่อศึกษาแนวโน้มหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ มสธ.

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **การประเมินหลักสูตร** หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการ ความคิดเห็น ปัญหาหรือข้อบกพร่องต่างๆ เกี่ยวกับหลักสูตร เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554 ในการประเมินครั้งนี้ดำเนินการประเมิน 3 ด้าน คือ การประเมินปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตร การประเมินกระบวนการใช้หลักสูตร และการประเมินผลการใช้หลักสูตร

2. **ปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตร** หมายถึง การประเมินความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้นของการจัดการศึกษาหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554 ได้แก่ ความเหมาะสมของหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร สื่อการศึกษา และแหล่งสนับสนุนการเรียนรู้

3. **กระบวนการใช้หลักสูตร** หมายถึง การประเมินความเหมาะสมของกระบวนการบริหารหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน การให้บริการ และการวัดและประเมินผล

4. **ผลการใช้หลักสูตร** หมายถึง การประเมินผลที่ได้จากหลักสูตรเกี่ยวกับคุณลักษณะบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ครอบคลุม 7 ด้าน ได้แก่ 1) มีคุณธรรมจริยธรรม 2) มีความรอบรู้และมีประสบการณ์ 3) คิดเป็น แก้ปัญหาได้ 4) มีความรับผิดชอบ 5) มีมนุษยสัมพันธ์ดี 6) มีความสามารถในการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม 7) ทักษะการศึกษาทางไกล และสามารถศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง

5. **แนวโน้มของหลักสูตร** หมายถึง ลักษณะของหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต เกี่ยวกับจุดเน้นของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน และกลุ่มที่คาดหวังว่าจะสมัครเข้าศึกษา

ขอบเขตการประเมิน

1. มหาบัณฑิตที่ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต มสธ. หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554

2. อาจารย์ ได้แก่ อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต มสธ. หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554

3. ผู้บริหารหลักสูตร ได้แก่ ประธานกรรมการประจำสาขาวิชา คณะกรรมการบัณฑิตศึกษาประจำสาขาวิชา และคณะกรรมการบริหารหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต มสธ.

4. นักศึกษา ได้แก่ ผู้เข้าศึกษาที่อยู่ระหว่างการศึกษาในหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต มสธ. หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ถึงปัจจุบัน

5. บุคลากรฝ่ายสนับสนุน ได้แก่ เจ้าหน้าที่ฝ่ายเลขานุการของหลักสูตร และเจ้าหน้าที่จากสำนักบัณฑิตศึกษาที่เกี่ยวข้อง

6. ผู้ใช้บัณฑิต ได้แก่ ผู้บังคับบัญชาในองค์กรหรือหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน และภาคประชาสังคมที่จะเป็นผู้ใช้บัณฑิตของสาขาวิชานิเทศศาสตร์ มสธ. หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้ข้อมูลผลการประเมินหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิตจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ได้แก่ นักศึกษา บัณฑิต ผู้ใช้บัณฑิต อาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารหลักสูตร และบุคลากรฝ่ายสนับสนุนการจัดการศึกษาหลักสูตรดังกล่าว ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางการปรับปรุงหลักสูตรให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานยิ่งขึ้น

2. ได้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวโน้มของหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิตที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและตลาดแรงงาน

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การประเมินหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัย-ธรรมาธิราช มีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร
2. การจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
3. หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต มสธ. (ปรับปรุง พ.ศ. 2554)
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร

1.1 ความหมายของการประเมินหลักสูตร

นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความหมายการประเมินหลักสูตร ดังนี้
สตฟเฟิลบีม และคณะ (Stufflebeam et al., 1995) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตร คือ กระบวนการหาข้อมูล เก็บข้อมูล เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจเลือกที่ดีกว่าเดิม

บอร์กและไวท์ (Borg & White cited in Sowel, 1996) กล่าวถึงการประเมินหลักสูตรว่า เป็นการกำหนดคุณภาพและประสิทธิภาพ หรือคุณค่าของหลักสูตร เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการตัดสินใจในการปรับปรุงพัฒนา

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2546) ได้ให้ความหมายการประเมินหลักสูตรไว้ว่า การประเมินหลักสูตร หมายถึง การรวบรวมและศึกษาข้อมูล รวมทั้งการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบหลักสูตรว่า มีข้อดี จุดอ่อนในเรื่องใด รวมทั้งผลการใช้หลักสูตร และตัดสินว่าหลักสูตรมีคุณค่าบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่

ศิริชัย กาญจนวาสี (2546) ได้อธิบายความหมายไว้ว่า การประเมินหลักสูตร เป็นกระบวนการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตร แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อวินิจฉัยจุดเด่น จุดด้อยของตัวหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร อันเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงกระบวนการหลักสูตรระหว่างการใช้หลักสูตร และเพื่อตัดสินคุณภาพของหลักสูตรว่าบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ เพียงใด อันเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุง และเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้นต่อไป

จากความหมายข้างต้น พอสรุปได้ว่า การประเมินหลักสูตรเป็นกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตร อันประกอบด้วย กระบวนการออกแบบหลักสูตร พัฒนาหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลหลักสูตรเหล่านี้จะเป็นข้อมูลที่สามารถนำมาพิจารณาประกอบการตัดสินใจในการปรับปรุงหลักสูตรให้ดียิ่งขึ้น

การประเมินหลักสูตรถือว่าเป็นการประเมินการศึกษาในลักษณะของการพิจารณาในด้านคุณค่าหลักสูตรเพื่อนำผลที่ได้มาใช้ในการปรับปรุงหรือแก้ไขให้หลักสูตรมีคุณค่ามากขึ้น (กัญจนาลินทร์ตันศิริกุล และคณะ, 2546) โดยการประเมินหลักสูตรจะพิจารณาตั้งแต่กระบวนการเริ่มแรกคือ

นโยบาย การพิจารณาความต้องการของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรการศึกษา การออกแบบหลักสูตร การกำหนดเป้าหมายในการเรียน การจัดกระบวนการเรียนการสอน สื่อที่ใช้แหล่งทรัพยากรสนับสนุนและสภาพแวดล้อมในการเรียน รวมถึงการพิจารณาสัมฤทธิ์ผลจากผู้เรียน ประสิทธิภาพของครูผู้สอนและผล การสอนด้วย (Sanders, 1985)

1.2 ความสำคัญของการประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรมีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร หลายประการ ดังนี้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2544)

1) ทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศต่างๆ ทราบความจำเป็นและความต้องการของประชากร เป้าหมายของหลักสูตรเพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของสภาพ สังคมและผู้เรียน

2) ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงแผนงาน กิจกรรม และหลักสูตรให้ เหมาะสม ก่อนนำไปปฏิบัติ เพื่อลดโอกาสเสี่ยง อุปสรรคที่จะทำให้หลักสูตรล้มเหลว

3) การประเมินตัวหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นจะทำให้ทราบความเหมาะสมของตัวหลักสูตรที่ ได้พัฒนาขึ้น

4) การประเมินความก้าวหน้าของการนำหลักสูตรไปใช้ ทำให้ผู้รับผิดชอบในการ พัฒนาหลักสูตรทราบจุดเด่น จุดด้อยของการบริหารหลักสูตร การพัฒนาบุคลากร กิจกรรมการเรียน การพัฒนาสื่อ การใช้สื่อการเรียน การวัดและประเมินผลการเรียน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพของการใช้หลักสูตรให้บังเกิดผลครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

5) การประเมินความสำเร็จของหลักสูตรจะทำให้ทราบว่า การใช้หลักสูตรบังเกิดผล ตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถเพียงใด ผู้สำเร็จการศึกษานำความรู้ไปใช้ได้มาก น้อยเพียงใด ค่ำค่าหรือไม่ ควรจะปรับปรุงและพัฒนาส่วนใด เพื่อเป็นการลดโอกาสการสูญเสียไปอีกทาง หนึ่ง

6) การประเมินหลักสูตร จะทำให้ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและผู้ใช้หลักสูตรเห็นจุดเด่น จุดอ่อนของตน จะเกิดแรงจูงใจในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งหาก ผู้รับผิดชอบมองเห็นความสำเร็จในการนำหลักสูตรไปใช้ก็จะทำให้เกิดแรงจูงใจหรือสร้างขวัญกำลังใจใน การปฏิบัติงานต่อไป

1.3 วัตถุประสงค์ของการประเมินหลักสูตร

ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ (2545: 128-139) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์การประเมิน หลักสูตร ดังนี้

1) เพื่อหาคุณค่าของหลักสูตร โดยพิจารณาว่าหลักสูตรที่จัดขึ้นนั้นตอบสนอง วัตถุประสงค์ที่หลักสูตรต้องการหรือไม่ ช่วยให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์เพียงใด

2) เพื่อตัดสินใจ การวางแผนโครงการ และรูปแบบหลักสูตร ตลอดจนการบริหารงาน การ สอนตามหลักสูตร การบริหารวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้โดยพิจารณาว่าเป็นไปตามแนวทางที่วางไว้หรือไม่ มีส่วน ใดที่ต้องปรับปรุงแก้ไข

3) เพื่อวัดผลผลิต คือ พิจารณาว่าผู้เรียนตามหลักสูตรนั้นมีคุณภาพอย่างไร ตรง จุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ตั้งไว้หรือไม่

4) เพื่อหาความต้องการที่จำเป็น เพื่อเลือกแนวทางการสร้างหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่ม สถาบัน โดยประเมินเพื่อให้ได้ทางเลือกก่อนจะมีตัวหลักสูตร

5) เพื่อหาความเป็นไปได้เพื่อนำหลักสูตรไปใช้ โดยประเมินระหว่างใช้และใช้หลักสูตรเสร็จแล้ว

การกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินหลักสูตรจะมี 3 ระยะ คือ ระยะการประเมินก่อนนำหลักสูตรไปใช้ ระยะการประเมินระหว่างการใช้หลักสูตร และระยะหลังการใช้หลักสูตรแล้ว โดยแต่ละระยะมีวัตถุประสงค์ของการประเมินหลักสูตรแตกต่างกันไป ดังนี้

1) วัตถุประสงค์ของการประเมินก่อนนำหลักสูตรไปใช้ เป็นการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรฉบับร่าง ถึงความเหมาะสม ความเป็นไปได้ซึ่งบางครั้งจะเรียกว่า เป็นการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อหาข้อสรุปในการตัดสินใจโดยพิจารณาประเด็นต่างๆ ดังนี้

(1) ความเป็นมาของหลักสูตร มีการวางแผนการสร้างโดยศึกษาลักษณะความต้องการบัณฑิต แนวโน้มด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม

(2) ลักษณะของหลักสูตร เป็นหลักสูตรระดับใด

(3) วัตถุประสงค์และเป้าหมายของหลักสูตร ในแง่ความชัดเจน ประเมินได้ในเชิงรูปธรรม

(4) รูปแบบการบริหารหลักสูตร เกี่ยวโยงกับบุคลากรใดบ้าง และหน่วยงานใดที่ต้องเกี่ยวข้องบ้าง

(5) มีทรัพยากรหรือปัจจัยอะไรบ้าง ที่จำเป็นต้องใช้

(6) มีโครงสร้างกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างไร

(7) มีการจัดการประเมินผลอย่างไร

(8) มีการกำหนดเกณฑ์ ในการตัดสินใจไว้ชัดเจนหรือไม่

การหาข้อสรุปถึงความเป็นไปได้ของหลักสูตรหลังจากประเมินตามประเด็นต่างๆ แล้ว การสรุปเป็นภาพรวม 3 ประเด็น คือ

ประเด็นที่ 1 ด้านความเหมาะสมของหลักสูตร โดยพิจารณาความจำเป็นและเหตุผลที่สำคัญในการจัดทำหลักสูตร ความเป็นไปได้ทางวิชาการ ความพร้อมทางการบริหารหลักสูตร ความพร้อมทางด้านทรัพยากร ด้านกำลังคน ด้านการเงิน วัสดุอุปกรณ์

ประเด็นที่ 2 ด้านการวิเคราะห์ผลตอบแทน การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน ข้อดี-ข้อเสีย

ประเด็นที่ 3 การศึกษาประโยชน์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นหลังการดำเนินงานตามหลักสูตรที่กำหนดไว้

หากพิจารณาทั้ง 3 ประเด็นแล้ว เห็นว่ามีความเหมาะสม คุ้มทุน และเป็นประโยชน์แล้ว ก็ควรจะนำหลักสูตรนั้นไปทดลองใช้

2) วัตถุประสงค์ของการประเมินระหว่างการใช้หลักสูตร เพื่อการประเมินว่าการดำเนินกิจกรรมตามหลักสูตรที่วางแผนไว้นั้นใช้ได้จริง เรียกว่าการประเมินแบบ Formative โดยตรวจสอบ ดังนี้

(1) ระบบการบริหารหลักสูตร มีการวางแผนการใช้หลักสูตรหรือไม่

(2) มีการทำความเข้าใจ ทำการอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องระหว่างการใช้หลักสูตร

(3) มีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ ทรัพยากรอื่นๆ เพื่อสนับสนุนให้การใช้หลักสูตรดำเนินไปได้

(4) มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามแนวที่หลักสูตรกำหนดไว้ทั้งด้านการสอน การวัดและประเมินผล

(5) มีการหาจุดเด่น จุดด้อยของการดำเนินการและหาปัญหาอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้นและพยายามแก้ไข ปรับปรุง หรือไม่

3) วัตถุประสงค์ของการประเมินหลักสูตรหลังการใช้หลักสูตรแล้ว เพื่อเป็นการตรวจสอบความสำเร็จของหลักสูตรว่าบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้หรือไม่ เป็นการประเมินรวมทั้งระบบที่เรียกว่า Summative โดยประเมินดังนี้

- (1) เอกสารหลักสูตร
- (2) คู่มือการสอน
- (3) เอกสารต่างๆ
- (4) บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร
- (5) ลักษณะการใช้หลักสูตร
- (6) การบริหารหลักสูตร
- (7) กระบวนการเรียนการสอน
- (8) การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน
- (9) การติดตามผลของผู้สำเร็จการศึกษา

การประเมินในขั้นนี้ควรมี 2 ระยะ คือ ระยะเมื่อจบหลักสูตรแล้ว และระยะภายหลังจากจบหลักสูตรไปแล้วอย่างน้อยหนึ่งรุ่น (generation) ของหลักสูตร (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2543)

1.4 รูปแบบการประเมินหลักสูตร

กาญจนา ลินทรัตนศิริกุล และคณะ (2546: 9-12) ได้สรุปรูปแบบของการประเมินหลักสูตรที่สำคัญ 4 รูปแบบคือ รูปแบบการประเมินหลักสูตรของแฮมมอนด์ ครอนบาค สเตค และสตัฟเฟิลบีม ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

1) รูปแบบการประเมินหลักสูตรของแฮมมอนด์

แฮมมอนด์ (Hammond) ได้เสนอรูปแบบการประเมินหลักสูตรในรูป 3 มิติ ดังนี้
มิติที่ 1 มิติด้านการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วยตัวแปรที่สำคัญที่ควรคำนึงในการประเมินหลักสูตร 5 ตัว คือ การจัดชั้นเรียน เนื้อหาวิชา วิธีการ สิ่งอำนวยความสะดวกและงบประมาณ

มิติที่ 2 มิติด้านสถาบัน ประกอบด้วยตัวแปรสำคัญที่ควรคำนึงในการประเมินหลักสูตรคือ นักเรียน ครู ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษา ครอบครัว และชุมชน

มิติที่ 3 มิติด้านพฤติกรรม ประกอบด้วย ตัวแปรที่สำคัญที่ควรคำนึงในการประเมินคือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านเจตพิสัย และด้านทักษะพิสัย

2) รูปแบบการประเมินหลักสูตรของครอนบาค

แนวคิดการประเมินของครอนบาค มุ่งเน้นการประเมินเพื่อตัดสินใจ โดยที่ผลการประเมินจะนำไปสู่การตัดสินใจ 3 ประการคือ

(1) เพื่อการปรับปรุงหลักสูตรโดยการตัดสินว่าวัสดุอุปกรณ์การสอนใดและวิธีสอนใดเป็นที่น่าพอใจ หรือไม่ มีส่วนใดที่ควรปรับปรุง

(2) เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับตัวบุคคล ผลจากการประเมินจะช่วยตัดสินว่าจะวางแผนการสอนอย่างไรจึงจะสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

(3) เพื่อจัดระบบในการบริหารงาน ผลจากการประเมินจะช่วยตัดสินว่าควรจะมีจัดระบบบริหารอย่างไรจึงจะเหมาะสม

สำหรับแนวทางในการประเมิน ครอนบาคได้เสนอให้ประเมินสิ่งต่อไปนี้ คือ

- (1) การศึกษากระบวนการ
- (2) การติดตามผล
- (3) การวัดเจตคติ
- (4) การวัดความสามารถทั่วไป

โดยมีรายละเอียดในประเด็นการประเมินในแต่ละประเด็น ดังนี้

1. การศึกษากระบวนการ เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบว่าในระหว่างที่มีการเรียนการสอนครูดำเนินการสอนอย่างไร และนักเรียนทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างไร โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน

2. การติดตามผล เป็นการพิจารณาผลที่เกิดขึ้นจากการใช้หลักสูตร ผลที่ได้จากการติดตามผลนี้จะใช้เป็นพื้นฐานสำหรับการวางแผนหลักสูตรใหม่ต่อไป

3. การวัดเจตคติ เป็นการวัดความเชื่อของผู้เรียนเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนไปแล้วว่าเป็นอย่างไ ซึ่งการวัดนี้อาจวัดได้โดย การใช้แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ หรือวิธีการอื่นที่เหมาะสม

4. การวัดความสามารถทั่วไป เป็นการวัดความสามารถของผู้เรียน สามารถวัดได้หลายวิธี การใช้แบบทดสอบมาตรฐานก็เป็นวิธีหนึ่งที่มีประโยชน์มาก แต่ถ้าต้องการวัดความสามารถในการแก้ปัญหา ก็อาจใช้วิธีการสังเกตจากการทำงานกลุ่มก็ได้

3) รูปแบบการประเมินหลักสูตรของสศศ

แนวคิดการประเมินหลักสูตรของสศศ ได้เสนอให้ประเมินองค์ประกอบต่อไปนี้ คือ

- (1) สิ่งที่มีอยู่ก่อน
- (2) กระบวนการ
- (3) ผลผลิต

โดยมีรายละเอียดในประเด็นการประเมินแต่ละประเด็น ดังนี้

(1) สิ่งที่มีอยู่ก่อน เป็นการประเมินสิ่งต่างๆ ที่มีอยู่ก่อนที่จะมีการเรียนการสอนที่เกิดขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อผลผลิตของหลักสูตร เช่น ลักษณะของผู้เรียน ลักษณะของผู้สอน เนื้อหา สาระวัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น

(2) กระบวนการ เป็นการประเมินเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ผู้สอนกับผู้สอน ผู้เรียนกับบุคลากรอื่น ผู้เรียนกับวัสดุหลักสูตร สิ่งแวดล้อมในห้องเรียน บางคนเรียกกระบวนการว่า กระบวนการจัดการเรียนการสอน

(3) ผลผลิตเป็นการประเมินเกี่ยวกับ ผลที่เกิดขึ้นหลังจากที่มีการเรียนการสอนไปแล้ว เช่น ความรู้ความสามารถของผู้เรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติ และทักษะของผู้เรียน

ในการประเมินองค์ประกอบทั้ง 3 สเตคได้เสนอแนวทางในการรวบรวมข้อมูล 2 ลักษณะ คือ ข้อมูลที่เป็นการบรรยาย และข้อมูลที่เป็นการตัดสิน สำหรับข้อมูลที่เป็นการบรรยายจะใช้ในการบรรยายสภาพของแต่ละองค์ประกอบ โดยแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่เป็นสิ่งที่คาดหวังและส่วนที่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริง ในการบรรยายแต่ละส่วนจะทำให้ทราบว่า องค์ประกอบต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กันหรือไม่เพียงใด ในขณะเดียวกันก็จะบรรยายให้เห็นว่า แต่ละองค์ประกอบมีความสอดคล้องกันระหว่างสภาพที่เป็นจริง กับสภาพที่คาดหวังหรือไม่เพียงใดด้วยส่วนข้อมูลที่เป็นการตัดสินนั้นเป็นการนำเอาข้อมูลจากสิ่งที่เกิดขึ้นจริงของแต่ละองค์ประกอบไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์หรือมาตรฐานขององค์ประกอบนั้น ๆ ซึ่งในการเปรียบเทียบอาจเปรียบเทียบกับมาตรฐานสมบูรณ์ หรือมาตรฐานสัมพัทธ์ก็ได้

มาตรฐานสมบูรณ์ เป็นมาตรฐานที่ตั้งขึ้นตามความคิดเห็นของบุคคล เช่น คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ

มาตรฐานสัมพัทธ์ เป็นมาตรฐานที่ยึดเอาลักษณะของหลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่งมาเป็นเกณฑ์เปรียบเทียบ

4) รูปแบบการประเมินหลักสูตรของสตฟเฟิลบีม

สตฟเฟิลบีม ได้เสนอรูปแบบการประเมินหลักสูตร ที่รู้จักกันโดยทั่วไปว่า ชิปปี้โมเดล คำว่า ชิปปี้ หรือ CIPP มาจากอักษรของคำในภาษาอังกฤษ 4 คำ คือ Context, Input, Process และ Product

รูปแบบการประเมินของสตฟเฟิลบีม เน้นเกี่ยวกับการตัดสินใจ 4 ประเภท คือ

1. การตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผน
2. การตัดสินใจเกี่ยวกับการกำหนดโครงสร้าง
3. การตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานต่อ
4. การตัดสินใจเกี่ยวกับการปฏิบัติ

จากรูปแบบการตัดสินใจทั้ง 4 ประเภทดังกล่าวนี้สตฟเฟิลบีมได้กำหนดรูปแบบการประเมิน ซึ่งมี 4 รูปแบบ คือ การประเมินสภาวะแวดล้อม การประเมินปัจจัยเบื้องต้น การประเมินกระบวนการ และการประเมินผลผลิต

1. การประเมินสภาวะแวดล้อม เป็นการประเมินขั้นพื้นฐานที่สุด มีวัตถุประสงค์เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการกำหนดวัตถุประสงค์ โดยมุ่งอธิบายหรือบรรยายสภาพแวดล้อมที่มุ่งหวังและสภาพแวดล้อมที่เป็นจริง วิธีที่ใช้ในการประเมินสภาวะแวดล้อม มีหลายวิธี เช่น 1) วิธีการวิเคราะห์หมโนมติหรือความคิดรวบยอด เพื่อกำหนดหรือระบุขอบเขตของสภาวะแวดล้อม 2) วิธีการศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งใช้ในการกำหนดความต้องการจำเป็นที่ยังค้นไม่พบ และ 3) วิธีการวิเคราะห์ส่วนที่เป็นมโนมติหรือความคิดรวบยอด และข้อมูลเชิงประจักษ์กับการใช้ทฤษฎีและความคิดเห็นของผู้มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยในการตัดสินใจในปัญหาเบื้องต้นที่ต้องแก้ไข

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น เป็นการประเมินที่มีจุดประสงค์เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับใช้ในการกำหนดวิธีการนำทรัพยากรมาใช้ประโยชน์ เพื่อให้จุดมุ่งหมายของหลักสูตรบรรลุผล สิ่งที่ต้องประเมินมีดังนี้ คือ 1) ความสามารถของหน่วยงานที่รับผิดชอบ 2) กลยุทธ์ที่จะให้จุดมุ่งหมายของหลักสูตรบรรลุผล 3) การออกแบบเพื่อนำกลยุทธ์ไปใช้ในการดำเนินการใช้หลักสูตร

3. การประเมินกระบวนการ เป็นการประเมินการนำหลักสูตรไปใช้ว่าบรรลุผลสำเร็จเพียงใดเพื่อเป็นข้อมูล ย้อนกลับแก่ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการนำหลักสูตรไปใช้ การประเมินกระบวนการมีวัตถุประสงค์สำคัญ 3 ประการ คือ 1) เพื่อหาข้อบกพร่องในระหว่างการนำหลักสูตรไปใช้ 2) เพื่อหาข้อมูลในการตัดสินใจเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร 3) เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในขณะที่ใช้หลักสูตร

4. การประเมินผลผลิต เป็นการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อพิจารณาว่าหลักสูตรบรรลุผลหรือไม่ ซึ่งอาจไม่จำเป็นต้องประเมินเมื่อนำหลักสูตรไปใช้จนครบวงจร แต่อาจจะประเมินในระหว่างที่ดำเนินการใช้หลักสูตรอยู่ก็ได้ วิธีการประเมินผลผลิตโดยทั่วไปอาจกระทำโดย 1) กำหนดจุดมุ่งหมายในรูปของนิยามเชิงปฏิบัติการ 2) กำหนดเกณฑ์การวัดให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย 3) เปรียบเทียบผลการวัดกับเกณฑ์ ซึ่งเกณฑ์ที่กำหนดได้โดยใช้หลักเหตุผลและใช้ข้อมูลจากการประเมินสถานะแวดล้อม ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการและผลผลิตประกอบ

2. การจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มีวิธีการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

2.1 การถ่ายทอดเนื้อหาสาระ การถ่ายทอดเนื้อหาสาระและประสบการณ์ทางวิชาการนั้น จะผ่านสื่อประสม ซึ่งประกอบด้วยสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อโทรคมนาคม สำหรับการจัดเนื้อหาสาระและประสบการณ์ทางวิชาการจะจัดทำเป็นชุดวิชาที่มีลักษณะบูรณาการแต่ละชุดวิชาไม่ต่ำกว่า 6 หน่วยกิต เรียกว่า “ชุดการสอนระดับบัณฑิตศึกษา”

ชุดการสอนแต่ละชุดวิชา หมายถึง ประมวลเนื้อหาสาระ สื่อการสอน และกิจกรรมต่างๆ ในการเรียนการสอนชุดวิชานั้นทั้งหมด ซึ่งประกอบด้วยสื่อหลัก สื่อเสริม และกิจกรรมปฏิสัมพันธ์

1) สื่อหลัก เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ที่รวบรวมเนื้อหาสาระ มโนทัศน์ กิจกรรม และวิธีปฏิบัติการทั้งหมดของชุดวิชา ซึ่งประกอบด้วย แนวการศึกษา และประมวลสาระชุดวิชา

ก. แนวการศึกษา เป็นเอกสารคู่มือการเรียนการสอนของชุดวิชา ประกอบด้วย ส่วนแนะนำ ขอบข่ายวัตถุประสงค์ และวิธีการศึกษา หรือส่วนที่เป็นสาระ ปฐมนิเทศชุดวิชา

ข. ประมวลสาระชุดวิชา เป็นเนื้อหาสาระของชุดวิชาโดยจัดในรูปของเอกสารการสอน

2) สื่อเสริม ในระบบสื่อการสอนของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้แก่ สื่อโสตทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์อื่นๆ และกิจกรรมปฏิสัมพันธ์

2.1) สื่อโสตทัศน์ หมายถึง สื่อที่ถ่ายทอดเนื้อหาสาระด้วยภาพและเสียง หรือทั้งภาพและเสียง เช่น ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว ซึ่งสื่อโสตทัศน์ที่นำมาใช้เป็นสื่อเสริมในการศึกษาทางไกลระดับบัณฑิตศึกษา ได้แก่ เทปเสียง เทปวิดีโอ หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และเอกสาร/บทความ เป็นต้น

2.2) สื่อสิ่งพิมพ์อื่นๆ เป็นสื่อเอกสารที่แนะนำให้ให้นักศึกษาอ่านเพิ่มเติมเพื่อเสริมความรู้ นอกเหนือไปจากการศึกษาสาระสำคัญหลักจากประมวลสาระชุดวิชา

2.3) กิจกรรมปฏิสัมพันธ์ เป็นกิจกรรมที่จะช่วยเสริมเติมเต็มในส่วนที่เป็นทักษะพิสัยและเจตพิสัย ซึ่งไม่สามารถทดแทนด้วยสิ่งอื่นได้ เพราะเป็นส่วนที่ต้องมีการพบปะสนทนาโต้ตอบ

อภิปราย แลกเปลี่ยนผลงาน และประสบการณ์ระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับนักศึกษาและระหว่างนักศึกษาด้วยกัน จึงจะบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน ในส่วนนี้ได้จัดกิจกรรมปฏิสัมพันธ์ต่าง ๆ ดังนี้

ก. การสัมมนาเสริม เป็นกิจกรรมที่บังคับให้นักศึกษาทุกคนต้องเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อส่งงาน และเสนอผลงานที่กำหนดไว้ในเอกสาร “แผนกิจกรรมการเรียนรู้และแนวการศึกษา” นักศึกษาต้องอภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และอาจารย์จะให้คะแนนการสัมมนาเสริมจากผลงานการเสนอผลงานและการร่วมอภิปราย การสัมมนาเสริมจะใช้กับชุดวิชาที่ไม่ต้องการฝึกทักษะ หรือการเพิ่มเติมประสบการณ์หรือการพัฒนาบุคลิกภาพเป็นการเฉพาะ

การสัมมนาเสริมมีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อให้ให้นักศึกษาได้เสนอผลงาน และร่วมอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับ “งานที่กำหนดให้ทำ” 2) เพื่อให้อาจารย์สัมมนาเสริมได้ประเมินความรู้ ความสามารถของนักศึกษาจากผลงานการนำเสนอ และการร่วมอภิปราย 3) เพื่อเป็นการเสริมความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาสาระบางส่วนที่ไม่สามารถถ่ายทอดได้สมบูรณ์โดยสื่ออื่นๆ 4) เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดและสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างนักศึกษาด้วยกัน และระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ 5) เพื่อแนะแนวและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอน และการเสนอผลงาน และการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม

รูปแบบการสัมมนาเสริม ส่วนใหญ่ใช้การสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ในรูปแบบการอภิปราย โดยอาจารย์สัมมนานำการอภิปรายด้วยการเสนอประเด็นเพื่ออภิปราย แล้วให้นักศึกษาแต่ละคนนำเสนอผลงานจนครบทุกคน จากนั้นจึงเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ซักถาม เสนอข้อคิดเห็นเพิ่มเติมหรือแสดงทักษะในเชิงเปรียบเทียบ และในขั้นสุดท้ายอาจารย์สัมมนาเสริมจะสรุปแนวคิด หรือเสนอแนะการประยุกต์หลักการหรือทฤษฎีที่พบไปใช้ปฏิบัติต่อไปอย่างไรก็ตามอาจารย์สัมมนาเสริมสามารถเลือกวิธีการอภิปรายแบบต่าง ๆ เช่น การเปิดโอกาสให้นักศึกษาวิจารณ์และเสนอแนะข้อคิดเห็นต่าง ๆ ทันทีหลังจากนักศึกษาแต่ละคนนำเสนอผลงาน

ข. การสัมมนาเข้ม เป็นกิจกรรมที่นัดหมายให้นักศึกษาไปส่งงานเสนอผลงานและฝึกปฏิบัติระยะสั้น การจัดสัมมนาเข้มจะใช้กับชุดวิชาที่ต้องฝึกทักษะหรือเพิ่มเติมประสบการณ์หรือการพัฒนาบุคลิกภาพเป็นการเฉพาะเพิ่มเติมจากการสัมมนาเสริม

การสัมมนาเข้มมีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อให้ให้นักศึกษาได้มาปฏิบัติกิจกรรมหรือฝึกทักษะหรือผลิตผลงานที่จำเป็นต้องทำเป็นกลุ่ม 2) เพื่อให้ให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติและผลิตผลงานในกรณีที่ต้องการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ที่หายาก มีราคาแพง มีอันตราย มีความสลับซับซ้อนหรืออุปกรณ์เทคโนโลยีขั้นสูง

รูปแบบการสัมมนาเข้ม ใช้รูปแบบการประชุมเชิงปฏิบัติการที่มีการบรรยายรวม การอภิปรายกลุ่มใหญ่ การอภิปรายกลุ่มย่อย การคิดค้นและสร้างสรรค์งานรายบุคคล งานกลุ่ม แล้วนำเสนอผลงานต่อกลุ่ม

ค. การอบรมเข้มเสริมประสบการณ์มหาบัณฑิต เป็นการอบรมเพื่อให้ นักศึกษาได้ร่วมฝึกทักษะที่จำเป็นของวิชาชีพ และเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ ประสบการณ์วิชาชีพ คุณธรรม จริยธรรม โดยใช้เวลาการฝึกอบรมประมาณ 4 วัน หรือ 30 ชั่วโมง ซึ่งนักศึกษาทุกคนต้องเข้ารับการอบรมก่อนสำเร็จการศึกษา

2.2 วิธีการศึกษาด้วยตนเองในระดับบัณฑิตศึกษา การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นให้นักศึกษาสามารถศึกษาค้นคว้าอย่างอิสระ

ด้วยตนเองภายใต้การให้คำปรึกษาของอาจารย์อย่างมีระบบ นักศึกษาสามารถปฏิบัติตนในการศึกษาได้ดังนี้

1) เข้ารับการปฐมนิเทศเชิงปฏิบัติการบัณฑิตศึกษา

นักศึกษาที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษาระดับบัณฑิตแล้วจะต้องเข้ารับการปฐมนิเทศเชิงปฏิบัติการบัณฑิตศึกษาตามวัน เวลา และสถานที่ที่มหาวิทยาลัยกำหนดก่อนเปิดภาคการศึกษาแรก เพื่อทำความเข้าใจในวิธีการศึกษาทางไกลระดับบัณฑิตศึกษา การทำความเข้าใจเกี่ยวกับรายละเอียดของโครงสร้าง เนื้อหาสาระ และกระบวนการศึกษาตามหลักสูตร รวมทั้งการปรึกษาหารือกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการเพื่อวางแผนการเรียนร่วมกัน

นักศึกษาที่เข้ารับการปฐมนิเทศเชิงปฏิบัติการ จะได้พบปะกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการเพื่อวางแผนการเรียนร่วมกันและจะได้รับการฝึกทักษะเกี่ยวกับศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การวิเคราะห์ข้อมูล การจัดทำรายการและการอภิปรายแสดงความคิดเห็นต่อรายงานที่นำเสนอรวมทั้งรูปแบบและวิธีการสื่อสารระหว่างอาจารย์และนักศึกษา โดยนักศึกษาและคณาจารย์จะมาอยู่ร่วมกันตามสถานที่ที่มหาวิทยาลัยกำหนด และใช้เวลาในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ประมาณ $2\frac{1}{2}$ วัน ทั้งนี้มหาวิทยาลัยถือว่าการปฐมนิเทศเชิงปฏิบัติการนี้ เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา

2) ศึกษาด้วยตนเองจากสื่อหลัก

เพื่อให้นักศึกษาทำความเข้าใจ และได้รับแนวคิดเกี่ยวกับเนื้อหาสาระมโนทัศน์รวมทั้งในการทำกิจกรรมและวิธีการปฏิบัติของชุดวิชา นักศึกษาจะต้องศึกษาจากเอกสารที่เป็นสื่อหลักดังนี้

(1) แนวการศึกษา เป็นเอกสารคู่มือการเรียนการสอนของชุดวิชาที่นักศึกษาจะต้องศึกษาก่อนที่จะศึกษาเนื้อหาวิชาในประมวลสาระชุดวิชานั้นๆ เพื่อทราบและทำความเข้าใจเกี่ยวกับขอบข่ายวัตถุประสงค์และวิธีการศึกษาชุดวิชา

(2) ประมวลสาระชุดวิชา เป็นเอกสารการสอนที่มุ่งให้ศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญา แนวคิดพื้นฐานของแต่ละเรื่อง บทความ บทวิเคราะห์ต่างๆ ประมวลสาระชุดวิชา แบ่งเนื้อหาออกเป็น 15 หน่วย แต่ละหน่วยนักศึกษาจะใช้เวลาในการศึกษาประมาณ 5-15 ชั่วโมง

(3) ศึกษาเพิ่มเติมจากสื่อโสตทัศนและสื่อสิ่งพิมพ์อื่น ๆ

เพื่อเป็นการเสริมความรู้ให้มีโลกทัศน์ที่กว้าง สามารถพัฒนาข้อมูลต่างๆ ให้ทันสมัย นักศึกษาได้จากสื่อโสตทัศนที่มหาวิทยาลัยจัดให้ เช่น เทปเสียง เทปวีดิทัศน์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งเอกสารที่มหาวิทยาลัยแนะนำให้นักศึกษาอ่านเพิ่มเติม

(4) เข้าร่วมกิจกรรมปฏิสัมพันธ์

เพื่อประโยชน์ในการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และเป็นการเสริมเติมประเด็นในส่วนที่เป็นทักษะพิสัยและเจตพิสัย มหาวิทยาลัยได้จัดกิจกรรมปฏิสัมพันธ์ให้กับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาระหว่างการศึกษาในหลักสูตรโดยเริ่มตั้งแต่ก่อนเข้ารับการศึกษางานสำเร็จการศึกษากิจกรรมปฏิสัมพันธ์ทั้งหมดนี้ นักศึกษาทุกคนจะต้องเข้าร่วมให้ครบทุกกิจกรรม ซึ่งได้แก่ การปฐมนิเทศเชิงปฏิบัติการ การสัมมนาเสริม และการสัมมนาเข้มประจำชุดวิชา การสัมมนาเข้มชุดวิชาวิทยานิพนธ์ และการอบรมเข้มประสบการณ์วิชาชีพมหาบัณฑิต ซึ่งมหาวิทยาลัยจะแจ้งกำหนดการ สถานที่ วันและ

เวลาให้นักศึกษาทราบ และในเวลาเดียวกันนักศึกษาควรสนใจที่จะศึกษาและสอบถามข้อมูลจากมหาวิทยาลัย เพื่อที่จะได้มีเวลาเตรียมตัวและวางแผนการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(5) ทำวิทยานิพนธ์ หรือศึกษาค้นคว้าอิสระ

นักศึกษาที่เลือกเรียนแผน ก. จะต้องทำวิทยานิพนธ์ ส่วนนักศึกษาที่เลือกเรียนแผน ข. ต้องทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเพื่อสร้างเสริมประสบการณ์ให้แก่นักศึกษาที่ไม่ใช่เป็นการทำวิทยานิพนธ์ในระหว่างที่นักศึกษาค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์หรือศึกษาค้นคว้าอิสระนักศึกษาจะต้องเข้ารับการสัมมนาเข้มตามช่วงระยะเวลาที่มหาวิทยาลัยกำหนด เพื่อทำความเข้าใจในกระบวนการ ขั้นตอน การเสนอหัวข้อวิทยานิพนธ์ หรือโครงการศึกษาค้นคว้าอิสระ การเสนอผลวิทยานิพนธ์ หรือผล การศึกษาค้นคว้าอิสระ สำหรับระยะแรก มหาวิทยาลัยเปิดรับนักศึกษาเฉพาะแผน ก แผนเดียว

เมื่อนักศึกษาเรียนครบทุกชุดวิชาตามหลักสูตรมีหน่วยวิชาสะสมไม่น้อยกว่า 20 หน่วยกิต และมีแต้มเฉลี่ยสะสมไม่น้อยกว่า 3.00 ในระบบแต้ม 4 นักศึกษาแผน ก จะต้องลงทะเบียนเรียนชุดวิชาสัมมนาวิทยานิพนธ์ 1, 2 และ 3 ตามลำดับ และต้องรับการสัมมนาเข้มตามวัน เวลา ที่มหาวิทยาลัยกำหนด

(6) เข้ารับการอบรมเข้มเสริมประสบการณ์มหาบัณฑิต

นักศึกษาทุกคนจะต้องเข้ารับการอบรมเข้มประสบการณ์มหาบัณฑิตก่อนสำเร็จ การศึกษานักศึกษาจะได้มีโอกาสทำงานร่วมกัน และร่วมฝึกทักษะที่จำเป็นของวิชาชีพเป็นการพัฒนา ประสบการณ์วิชาชีพ บุคลิกภาพ คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาวิชาชีพ มหาวิทยาลัยจะแจ้ง กำหนดการ วัน เวลา และสถานที่ให้นักศึกษาได้ทราบ

อนึ่งในการที่นักศึกษาจะมีความรู้ความเข้าใจอย่างกระจ่างแจ้งเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ ที่ศึกษานั้น นักศึกษาควรจะฝึกทักษะพื้นฐานทางด้านภาษา ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ตลอดจนทักษะการติดต่อสื่อสาร และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น นอกจากนั้นนักศึกษาควร แสวงหาความรู้ทั้งจากแหล่งวิทยาการในห้องเรียน เช่น ตำรา บทความ รายงานการศึกษาวิจัยที่เกิดขึ้น ใหม่ ๆ ในภูมิภาคนั้น ๆ หรือจากผู้ที่มีความรู้ความชำนาญในวิชาการ หรือวิชาชีพที่อยู่ในท้องถิ่นของ นักศึกษา อันจะส่งผลให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งมากขึ้นและมีแนวทางในการเลือก หัวข้อสำหรับการทำวิทยานิพนธ์หรือการศึกษาค้นคว้าอิสระต่อไป

3. หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต มสธ. (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2554)

หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้ดำเนินการเปิดสอน มาตั้งแต่ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 โดยมีลักษณะและโครงสร้างของหลักสูตร ดังนี้

3.1 ลักษณะของหลักสูตร สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชใน ฐานะเป็นสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคนเพื่อพัฒนาการทำงานที่รับผิดชอบทั้งทางด้าน วิชาการและวิชาชีพนิเทศศาสตร์โดยตรง สาขาวิชานิเทศศาสตร์จึงต้องมีการเตรียมความพร้อมในการ พัฒนาหลักสูตรทั้งระดับปริญญาตรีและปริญญาโท ให้มีความก้าวหน้าทันสมัย สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย ของรัฐธรรมนูญ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาสื่อสารมวลชน เทคโนโลยี สารสนเทศและโทรคมนาคม เพื่อพัฒนาคนในทุกวิชาชีพที่นำวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ไปใช้รวมทั้งผล

การศึกษาความเป็นไปได้ ในการเปิดหลักสูตรปริญญาโทของสาขาวิชานิเทศศาสตร์ โดยนำมาสังเคราะห์ เป็นกรอบแนวคิดสำคัญของหลักสูตรปริญญาโท ดังนี้

1) สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เปิดสอนหลักสูตรปริญญาโทโดยใช้ระบบการศึกษาทางไกล เพื่อเปิดโอกาสทางการศึกษาแก่ผู้ปฏิบัติงานในวิชาชีพนิเทศศาสตร์ วิชาชีพอื่น ๆ และประชาชนทั่วไปอย่างกว้างขวางและจัดหลักสูตรให้สอดคล้องเหมาะสมและยืดหยุ่น กับกลุ่มผู้เรียนที่มีความหลากหลายในทุกสาขาวิชาชีพ

2) มุ่งเน้นการนำความรู้ทางทฤษฎีนิเทศศาสตร์ และศาสตร์แขนงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องใน ลักษณะของการบูรณาการเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานในวิชาชีพเดิมและวิชาชีพนิเทศศาสตร์ การพัฒนาประเทศ และการแก้ปัญหาสังคมทุกระดับ

3) ส่งเสริมให้มีการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ทางนิเทศศาสตร์ และการวิจัยเชิงประยุกต์เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนางานเดิมที่ทำอยู่และแก้ปัญหาสังคมและชุมชน

4) ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการเรียนการสอน และการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้เรียน กับมหาวิทยาลัย

5) ร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการฝึกฝนมหาบัณฑิตให้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะ มีประสบการณ์ในการทำงานและการดำรงชีวิต

ดังนั้น หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิตของสาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช จึงมุ่งตอบสนองความต้องการของสังคมและสามารถรู้เท่าทันกระแสโลกาภิวัตน์และ สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปโดยให้ความสำคัญต่อปัญหาต่าง ๆ ของสังคมและตอบสนองต่อความสนใจ ของผู้เรียนที่หลากหลายเป็นหลัก มุ่งเน้นการนำความรู้ทางนิเทศศาสตร์ไปพัฒนางานในทุกวิชาชีพ รวมทั้งตระหนักถึงความเข้มแข็งและกลุ่มลึกทางวิชาการการวิจัยความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และความ ร่วมมือจากองค์กรต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ สาขาวิชานิเทศศาสตร์มีศักยภาพและความ พร้อมทั้งด้านคณาจารย์ สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการเรียนการสอนปริญญา โทด้วยระบบการสอนทางไกลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต ทบวงมหาวิทยาลัยให้ความเห็นชอบเมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2555

3.2 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

1) เพื่อผลิตมหาบัณฑิตที่มีความรู้ ความสามารถทางด้านทฤษฎีและการวิจัยทาง นิเทศศาสตร์

2) เพื่อผลิตมหาบัณฑิตมีทักษะและสามารถนำความรู้ทางนิเทศศาสตร์ไปใช้ในการ วิเคราะห์ วิพากษ์ แก้ปัญหาสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมได้หลายมิติอย่างลึกซึ้ง

3) เพื่อผลิตมหาบัณฑิตให้สามารถนำองค์ความรู้และทักษะทางด้านนิเทศศาสตร์ไป พัฒนางานทางด้านวิชาการและวิชาชีพทั้งทางด้านนิเทศศาสตร์และศาสตร์อื่นๆ

4) เพื่อผลิตมหาบัณฑิตที่มีมนุษยสัมพันธ์ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความรับผิดชอบ คุณธรรม จริยธรรมและมีจิตสำนึกในวิชาชีพนิเทศศาสตร์

5) เพื่อส่งเสริมการวิจัยและค้นคว้าด้านนิเทศศาสตร์ในการพัฒนาประเทศ

6) เพื่อเปิดโอกาสและกระจายการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาด้านนิเทศศาสตร์ให้กว้างขวางและตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ด้วยระบบการศึกษาทางไกลที่คล่องตัว ยืดหยุ่น และพัฒนาปรับปรุงเนื้อหาสาระและวิธีการเรียนการสอนได้อย่างทันสมัยและรวดเร็ว

3.3 โครงสร้างหลักสูตร

โครงสร้างหลักสูตร แบ่งเป็นหมวดวิชาสอดคล้องกับที่กำหนดไว้ในเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2548 ดังนี้

แผน ก (แบบ ก 2) ตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 42 หน่วยกิต

(1) โครงสร้างหลักสูตร

ก. หมวดวิชาแกน	3 ชุดวิชา (18 หน่วยกิต)
ข. หมวดวิชาเฉพาะ	2 ชุดวิชา (12 หน่วยกิต)
ค. วิทยานิพนธ์	(12 หน่วยกิต)
ง. การอบรมเข้มเสริมประสบการณ์มหาบัณฑิต	(ไม่นับหน่วยกิต)

(2) รายละเอียดของหลักสูตร

ก. หมวดวิชาแกน 3 ชุดวิชา

15711 (51002001) ปรัชญานิเทศศาสตร์และทฤษฎีการสื่อสาร

15712 (51002002) การวิจัยและสถิติประยุกต์ทางนิเทศศาสตร์

15713 (51002003) เทคโนโลยีการจัดการการสื่อสาร

ข. หมวดวิชาเฉพาะ 2 ชุดวิชา

16711 (51002004) นิเทศศาสตร์ศึกษา

16712 (51002005) สัมมนานิเทศศาสตร์

ค. วิทยานิพนธ์

16718 (51004002) วิทยานิพนธ์

ง. การอบรมเข้มเสริมประสบการณ์มหาบัณฑิต

16719 (51005001) การอบรมเข้มเสริมประสบการณ์มหาบัณฑิตนิเทศศาสตร์

เป็นการอบรมเข้มที่เน้นการฝึกปฏิบัติเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์โดยมีการประเมินผล

การอบรมเข้ม แต่ไม่นำผลมาคิดหน่วยกิตสะสม

แผน ข ตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 42 หน่วยกิต

(1) โครงสร้างหลักสูตร

ก. หมวดวิชาแกน	3 ชุดวิชา (18 หน่วยกิต)
ข. หมวดวิชาเฉพาะ	3 ชุดวิชา (18 หน่วยกิต)
ค. การศึกษาค้นคว้าอิสระ	1 ชุดวิชา (6 หน่วยกิต)
ง. การอบรมเข้มเสริมประสบการณ์มหาบัณฑิต	(ไม่นับหน่วยกิต)

(2) รายละเอียดของหลักสูตร

ก. หมวดวิชาแกน 3 ชุดวิชา

15711 (51002001) ปรัชญานิเทศศาสตร์และทฤษฎีการสื่อสาร

15712 (51002002) การวิจัยและสถิติประยุกต์ทางนิเทศศาสตร์

15713 (51002003) เทคโนโลยีการจัดการการสื่อสาร

ข. หมวดวิชาเฉพาะ 3 ชุดวิชา

16711 (51002004) นิเทศศาสตร์ศึกษา

16712 (51002005) สัมมนาพิเศษศาสตร์

16713 (51002006) การบูรณาการวิชาชีพเพื่อประยุกต์ใช้ในงานนิเทศศาสตร์

ค. การศึกษาค้นคว้าอิสระ

16717 (51004001) การศึกษาค้นคว้าอิสระ

ง. การอบรมเข้มเสริมประสบการณ์มหาบัณฑิต

16719 (51005001) การอบรมเข้มเสริมประสบการณ์มหาบัณฑิตนิเทศศาสตร์

เป็นการอบรมเข้มที่เน้นการฝึกปฏิบัติเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์โดยมีการประเมินผล

การอบรมเข้มแต่มิได้นำผลมาคิดหน่วยกิตสะสม

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การประเมินประสิทธิภาพการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษามีหลายสถาบันทำการประเมินซึ่งบางครั้งอาจอยู่ในรูปของการประเมินหลักสูตรสำหรับบ่งชี้ถึงความสำเร็จหรือประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจมีการใช้กรอบแนวคิด หรือตัวชี้วัดที่แตกต่างกันบ้าง แต่ขณะเดียวกันก็อยู่ภายใต้หลักของการประเมิน ซึ่งในที่นี้จะขอยกตัวอย่างงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินประสิทธิภาพการเรียนการสอน หรือประเมินหลักสูตรต่างๆ ดังนี้

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าธนบุรีได้ทำการศึกษาศาภาพการเรียนการสอนระดับปริญญาโท โดยใช้แบบสอบถามบัณฑิตจำนวน 99 คน ใน 8 ประเด็น คือ การนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาปริญญาโทไปประยุกต์ใช้ ความรู้ความทันสมัยของหลักสูตร ความเหมาะสมของเนื้อหาในหลักสูตร วิธีการสอน/การนำเสนอของอาจารย์ผู้สอน ความมีประสิทธิภาพของสื่อ ความเพียงพอด้านสื่อ และความเพียงพอด้านแหล่งสนับสนุนการศึกษาค้นคว้าข้อมูล ผลการศึกษาพบว่าบัณฑิตสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ในระดับมาก ส่วนสภาพด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนและสื่อ บัณฑิตมีความพอใจในระดับปานกลาง นอกจากนี้ยังพบว่าบัณฑิตสามารถจบการศึกษาได้ในเวลาโดยเฉลี่ย 2.9 ปี และบัณฑิตเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 97) เห็นว่าการเรียนจบช้าหรือเร็วอยู่ที่ตัวผู้เรียนเอง (www.kmutt.ac.th)

กล้า ทองขาว และคณะ (2545) ได้ทำการประเมินโปรแกรมบัณฑิตศึกษาทางไกล สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ผลการประเมินพบว่า ในด้านหลักสูตรยังมีความทันสมัยและมีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ปฏิบัติงานมาก แต่มีข้อเสนอให้มีการเพิ่มเติมเนื้อหาด้านการใช้เทคโนโลยีให้มากขึ้น ด้านเอกสารและสื่อการศึกษา มีคุณภาพในระดับมาก มีความครอบคลุมและสอดคล้องกับหลักสูตร รูปแบบของสื่อเหมาะสม แผนกิจกรรมชัดเจน และเห็นว่าสื่อการสอนประมวลสาระชุดวิชาควรปรับปรุงให้ทันสมัย ควรเพิ่มเนื้อหาสาระที่เปลี่ยนแปลงไปและนอกเหนือจากที่มีในประมวลสาระให้ทันสมัยอยู่เสมอ ในด้านผลสำเร็จของการจัดการศึกษา พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาพึงพอใจต่อหลักสูตร และได้นำความรู้ไปใช้มาก เนื้อหาความรู้ที่นำไปใช้มากที่สุดของผู้สำเร็จการศึกษาแขนงวิชาหลักสูตรและการสอนคือ การพัฒนาการสอนและการพัฒนาหลักสูตร และจากการประเมินของผู้บังคับบัญชา พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีความสามารถมากที่สุดในด้านการแสวงหาความรู้ความสามารถในการพัฒนาตนเอง ความสามารถในการปฏิบัติงาน มีความอดุสาหะ และขยันขันแข็งใน

การปฏิบัติงาน และสนใจติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการ สำหรับคุณลักษณะที่เป็นจุดอ่อนของผู้สำเร็จการศึกษาระดับมหาบัณฑิตในความเห็นของผู้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงาน คือ การยึดติดในความคิดของตนเอง หรือมีความเชื่อมั่นในตนเองมากเกินไป ขาดความสัมพันธ์ ขาดเพื่อนที่จะติดต่อช่วยเหลือ ร่วมสร้างพลังการทำงาน ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานมีข้อเสนอแนะว่าควรส่งเสริมและพัฒนาบุคลิกภาพของมหาบัณฑิตและเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์แก่ผู้ศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาและควรรักษาคุณภาพมาตรฐานของมหาบัณฑิตให้เหมือนปัจจุบัน

กัญญา ลินทร์ตันศิริกุล และคณะ (2547) ได้ทำการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตรและการสอนสาขาศึกษาศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินความสอดคล้องระหว่างสภาพสังคมกับวัตถุประสงค์และโครงสร้างของหลักสูตร 2) ประเมินคุณภาพของชุดวิชาในด้านสื่อหลักและสื่อเสริม 3) ประเมินสภาพการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียน 4) ประเมินคุณภาพของมหาบัณฑิตในด้านการนำความรู้ไปใช้และความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชา

กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย อาจารย์ประจำแขนงวิชาหลักสูตรและการสอน 12 คน ผู้ทรงคุณวุฒิในการศึกษาทางไกล และผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านหลักสูตรและการสอน 15 คน มหาบัณฑิตแขนงวิชาหลักสูตรและการสอน 143 คน นักศึกษาแขนงวิชาหลักสูตรและการสอน 112 คน และผู้บังคับบัญชามหาบัณฑิต 125 คน

ผลการประเมิน พบว่า

1) วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับสภาพของสังคมในด้านความรู้ ความเข้าใจที่ลึกซึ้งในวิชา การใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนาวิชาชีพ และการสร้างองค์ความรู้ การเป็นผู้นำทางด้านวิชาการ ประเด็นที่ไม่สอดคล้อง คือ เรื่องของคุณธรรมและจริยธรรมในวิชาชีพ และในฐานะความเป็นมนุษย์ ส่วนในด้านโครงสร้างของหลักสูตร พบว่า มีความสอดคล้องในการจัดเนื้อหาสาระในหมวดวิชาแกน และวิชาเฉพาะในส่วนของมนมัติหลัก ส่วนประเด็นที่ไม่สอดคล้องคือ ในเรื่องเกี่ยวกับความซ้ำซ้อนของเนื้อหา ความไม่ทันสมัยของเนื้อหา ขาดกระบวนการแสวงหาความรู้ของศาสตร์และการประยุกต์เนื้อหาความรู้ไปใช้ ในส่วนของหมวดวิชาเลือกไม่สามารถจัดวิชาเลือกให้สนองความต้องการของผู้เรียนที่หลากหลายได้ และวิชาเลือกควรเสริมเติมเต็มเนื้อหาสาระในหมวดวิชาแกนและวิชาเฉพาะ

2) คุณภาพของชุดวิชาในด้านสื่อหลักและสื่อเสริมที่อยู่ในรูปของประมวลสาระชุดวิชาแนวการศึกษา และแผนกิจกรรมการศึกษา มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด 4 ชุดวิชา คือ ชุดวิชา 22712 สารัตถะและวิทยวิธีทางวิชาคณิตศาสตร์ 22712 สารัตถะและวิทยวิธีทางวิชาสังคมศึกษา 22724 คณิตศาสตร์ประยุกต์ และ 22726 สกิลทรรศศึกษา นอกนั้นมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุดหรือมากเฉพาะส่วนที่เป็นประมวลสาระ แนวการศึกษา หรือแผนกิจกรรมการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์

3) สภาพการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียน ในด้านผู้สอน แผนกิจกรรมการศึกษา แหล่งการเรียนรู้ การจัดสัมมนาชุดวิชา การสัมมนาข้ามวิทยานิพนธ์ การจัดสัมมนาประสบการณ์วิชาชีพมหาบัณฑิต และการวัดและประเมินผลการเรียน โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์

4) คุณภาพของมหาบัณฑิตในด้านการนำความรู้ไปใช้ และความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชา โดยภาพรวม ผู้บังคับบัญชามีความคิดเห็นว่ามหาบัณฑิตนำความรู้ไปใช้ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ

เกณฑ์ ส่วนในความคิดเห็นของมหาบัณฑิตได้นำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาวิธีสอนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สื่อการสอน การวัดและประเมินผลการเรียน การวิจัยในชั้นเรียน และความรู้ในชุดวิชาต่างๆ ที่มหาบัณฑิตนำไปใช้ประโยชน์มากคือ ชุดวิชาการพัฒนาหลักสูตรและวิทยวิธีการสอน การวิจัยหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน และวิทยานิพนธ์ สำหรับความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชาที่มีต่อมหาบัณฑิตโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดคือ ความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน

กัมปนาท อาชา (2545) ได้ทำการประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิตสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยมีความมุ่งหมายเพื่อประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 3 คน อาจารย์ จำนวน 6 คน นิสิต จำนวน 80 คน มหาบัณฑิต จำนวน 84 คน และผู้บังคับบัญชามหาบัณฑิต จำนวน 84 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบวิเคราะห์เอกสาร แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามแบบประมาณค่าเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อหลักสูตร สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่าผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีการศึกษามีความคิดเห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรทุกข้อสอดคล้องกับความมุ่งหมายทางการศึกษาของบลูม (Bloom) ในด้านพุทธิพิสัย สอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา

อาจารย์มีความคิดเห็นว่า ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ด้านเนื้อหาของหลักสูตร ด้านคุณลักษณะของอาจารย์ ด้านคุณสมบัติผู้เข้าศึกษา ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการบริหารหลักสูตร มีความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนด้านโครงสร้างของหลักสูตร และด้านวัสดุการศึกษา ตำราเรียนและสถานที่เรียน มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

นิสิตและมหาบัณฑิตมีความคิดเห็นว่า ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ด้านโครงสร้างของหลักสูตร ด้านเนื้อหาของหลักสูตร ด้านคุณลักษณะของอาจารย์ ด้านคุณสมบัติผู้เข้าศึกษา และด้านกระบวนการเรียนการสอน มีความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนด้านวัสดุการศึกษาตำราเรียนและสถานที่เรียน ด้านการวัดและประเมินผลและด้านการบริหารหลักสูตรมีความเหมาะสมปานกลาง ส่วนผู้บังคับบัญชามหาบัณฑิตมีความเห็นว่าคุณภาพของมหาบัณฑิตอยู่ในระดับมาก

วาสนา ทวีกุลทรัพย์ และคนอื่นๆ (2548) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินคุณภาพของหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาเกี่ยวกับความสอดคล้องของวัตถุประสงค์และโครงสร้างของหลักสูตรกับสังคม การจัดการเรียนการสอนและการวัดและผลการศึกษา 2) ประเมินคุณภาพของการสอนทางไกลที่ใช้ในหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา 3) ประเมินคุณภาพของมหาบัณฑิต แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา และ 4) ประเมินความต้องการของผู้บังคับบัญชาและมหาบัณฑิตเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์และความรู้ความสามารถของมหาบัณฑิต แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาในอนาคต เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลการประเมินคุณภาพของหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา สรุปได้ดังนี้

1.1 วัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่กำหนดกับที่สังคมคาดหวังมีความสอดคล้องกัน ในประเด็นต่อไปนี้ คือ มีความรู้ความเข้าใจเนื้อหาสาระทางเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาในด้านการจัดระบบและออกแบบระบบทางการศึกษา พฤติกรรมทางการศึกษา วิธีการทางการศึกษา การสื่อสารทางการศึกษาและเทคโนโลยีสารสนเทศ การจัดสภาพแวดล้อมทางการศึกษา การจัดการทางการศึกษา และการประเมินทางการศึกษา สามารถสร้างนวัตกรรมโดยใช้กระบวนการวิจัยนำความรู้ไปใช้พัฒนาการบริหารวิชาการและบริการทางเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ประเด็นที่ไม่สอดคล้องหรือขาดอยู่ คือ ทักษะการคิด มีคุณภาพ จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

1.2 โครงสร้างหลักสูตรตามที่กำหนดกับที่สังคมคาดหวัง พบว่า มีความสอดคล้องกัน คือ เนื้อหาสาระในหมวดวิชาแกนและหมวดวิชาเฉพาะ เน้นขอบข่ายทางเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อให้สาระทางทฤษฎีและการวิจัยที่ลึกซึ้งและเชี่ยวชาญทางเทคโนโลยีการศึกษามากยิ่งขึ้น

1.3 การจัดการเรียนการสอน พบว่า มีผลการประเมินในด้านคุณภาพของอาจารย์ แผนกิจกรรมการศึกษา แหล่งการศึกษาค้นคว้า การสัมมนาเสริม การสัมมนาเข้ม และการอบรมเข้ม ประสพการณ์วิชาชีพมหาบัณฑิต โดยภาพรวมมีความเหมาะสมระดับมาก

1.4 การวัดและประเมินผลการศึกษา พบว่า มีผลการประเมินในด้านเกณฑ์การตัดสิน การทดลองหรือการประเมินผลในการสัมมนาเสริม การสัมมนาเข้ม การสอบวิทยานิพนธ์ และการสอบประจำภาค โดยภาพรวมมีความเหมาะสมระดับมาก

2. ผลการประเมินคุณภาพของสื่อการสอนทางไกลที่ใช้ในหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา พบว่า มีผลการประเมินในด้านเนื้อหาและรูปแบบการนำไปใช้ประโยชน์ในสื่อประมวลสาระ แนวการศึกษา เทปเสียง และเทปวีดิทัศน์ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมระดับมาก

3. ผลการประเมินคุณภาพในการนำความรู้ไปใช้ของมหาบัณฑิต แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา พบว่า มีผลการประเมินการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานของมหาบัณฑิต โดยภาพรวมมีคุณภาพระดับมาก

4. ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชาที่มีต่อมหาบัณฑิต แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา พบว่า ผลการประเมินที่มีต่อมหาบัณฑิตทางด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะโดยภาพรวมมีคุณภาพระดับมาก

5. ผลการประเมินความต้องการของผู้บังคับบัญชาและมหาบัณฑิตเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์และความรู้ความสามารถของมหาบัณฑิต แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาในอนาคต พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่เป็นที่ต้องการมากที่สุด คือ มีการแสวงหาความรู้อยู่ตลอดเวลา มีวิสัยทัศน์ มีเหตุมีผล มีความซื่อตรงและมีคุณธรรมจริยธรรมในการทำงาน ส่วนความรู้ ความสามารถที่ต้องการมากที่สุดในเรื่องการพัฒนาวิธีการสอนและการจัดการเรียนรู้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการประเมิน

การประเมินหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัย-ธรรมมาธิราช เป็นการวิจัยเชิงประเมิน โดยมีวิธีดำเนินการประเมิน ดังนี้

1. ประชากร

ประชากร ได้แก่ ผู้เกี่ยวข้องกับหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต มสธ. หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554 จำนวนทั้งสิ้น 146 คน ได้แก่

1.1 นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตร ได้แก่ ผู้เข้าศึกษาที่อยู่ระหว่างการศึกษาในหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต มสธ. หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ถึงปัจจุบัน จำนวน 60 คน

1.2 มหาบัณฑิตของสาขาวิชานิเทศศาสตร์ ได้แก่ ผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต มสธ. หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554 จำนวน 34 คน

1.3 ผู้ใช้บัณฑิต ได้แก่ ผู้บังคับบัญชาในองค์การหรือหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน และภาคประชาสังคมที่เป็นผู้ใช้มหาบัณฑิตของสาขาวิชานิเทศศาสตร์ มสธ. หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554 จำนวน 28 คน

1.4 อาจารย์ ได้แก่ อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอนหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต มสธ. หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554 จำนวน 10 คน

1.5 บุคลากรฝ่ายสนับสนุน ได้แก่ เจ้าหน้าที่ฝ่ายเลขานุการของหลักสูตร และเจ้าหน้าที่จากสำนักบัณฑิตศึกษาที่เกี่ยวข้องจำนวน 5 คน

1.6 นักวิชาการหรือผู้ทรงคุณวุฒิในวิชาชีพ จำนวน 9 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามสำหรับประชากรแต่ละกลุ่มจำนวน 4 ฉบับ และประเด็นการสนทนากลุ่ม ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต (สำหรับนักศึกษา) แบ่งคำถามเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน

ตอนที่ 4 ผลผลิตของหลักสูตร

ตอนที่ 5 การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต (สำหรับอาจารย์) แบ่งคำถามเป็น 4 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อหลักสูตร
- ตอนที่ 3 ความคิดเห็นต่อการบริหารหลักสูตร
- ตอนที่ 4 ความคิดเห็นต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอน

ฉบับที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต (สำหรับมหาบัณฑิต) แบ่งคำถามเป็น 6 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร
- ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน
- ตอนที่ 4 การประเมินผลผลิตของหลักสูตร
- ตอนที่ 5 การนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาตามหลักสูตรไปใช้ประโยชน์
- ตอนที่ 6 ข้อเสนอแนะ / ข้อคิดเห็น

ฉบับที่ 4 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต (สำหรับผู้เข้ามหาบัณฑิต) แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 คุณลักษณะ/พฤติกรรมที่แสดงออกของบัณฑิต
- ตอนที่ 2 คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์
- ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ฉบับที่ 5 ประเด็นการสนทนากลุ่ม (สำหรับนักวิชาการหรือผู้ทรงคุณวุฒิในวิชาชีพ) ได้แก่ ประเด็น จุดเน้นของหลักสูตรนิเทศศาสตรระดับปริญญาโทในอนาคต โครงสร้างหลักสูตรระดับปริญญาโทด้านนิเทศศาสตร์ บุคคล/กลุ่มบุคคล/องค์กรหรือหน่วยงานที่คาดว่าจะเป็นผู้สนใจสมัครเข้าศึกษาในระดับปริญญาโทด้านนิเทศศาสตร์ และลักษณะการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาโทด้านนิเทศศาสตร์ในระบบการศึกษาทางไกล

การสร้างเครื่องมือการประเมิน มีขั้นตอนดังนี้

- 1) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา และหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดคำถาม
- 2) เขียนร่างแบบสอบถามตามวัตถุประสงค์และตัวแปรที่กำหนด
- 3) นำแบบสอบถามไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)
- 4) ปรับแก้ไขแบบสอบถามก่อนนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้ประเมินส่งและรับคืนแบบสอบถามเกี่ยวกับหลักสูตรให้นักศึกษา มหาบัณฑิต ผู้บังคับบัญชา/ผู้เข้าบัณฑิตทางไปรษณีย์ ส่วนผู้บริหารหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบ อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน ส่งและรับคืนแบบสอบถามด้วยตนเอง

3.2 ผู้ประเมินจัดสนทนากลุ่มกับนักวิชาการหรือผู้ทรงคุณวุฒิในวิชาชีพด้านนิเทศศาสตร์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้สถิติค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการพรรณนาวิเคราะห์

เกณฑ์การให้คะแนนค่าเฉลี่ย	ระดับความความคิดเห็น
4.50 – 5.00	มากที่สุด
3.50 – 4.49	มาก
2.50 – 3.49	ปานกลาง
1.50 – 2.49	น้อย
1.00 – 1.49	น้อยที่สุด

การตัดสินผลการประเมินใช้เกณฑ์ตัดสินความเหมาะสมที่ระดับมากขึ้นไป (ค่าเฉลี่ย ตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป จากสเกลการประเมิน 5 ระดับ) ถือว่าหลักสูตรมีความเหมาะสม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้แยกนำเสนอผลการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการประเมินเป็น 5 ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประชากรที่ศึกษา
 - ส่วนที่ 2 ผลการประเมินปัจจัยเบื้องต้นของการจัดการศึกษหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต
 - ส่วนที่ 3 ผลการประเมินกระบวนการใช้หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต
 - ส่วนที่ 4 ผลการประเมินผลการใช้หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต
 - ส่วนที่ 5 แนวโน้มหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต
- ผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดตามลำดับ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประชากรที่ศึกษา

1.1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของนักศึกษา จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล

ข้อมูลส่วนบุคคล		จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	18	30.00
	หญิง	42	70.00
	รวม	60	100.00
อายุ			
อายุเฉลี่ย 35.87			
ปีที่เข้าศึกษา	2557	7	11.70
	2558	18	30.00
	2559	35	58.30
	รวม	60	100.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
วุฒิการศึกษา		
ปริญญาตรี	54	90.00
ปริญญาโท	6	10.00
รวม	60	100.00
อาชีพ		
รับราชการ	24	40.00
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	5	8.40
ธุรกิจส่วนตัว	9	15.00
พนักงาน/ลูกจ้างเอกชน	17	28.20
อื่นๆ ได้แก่ ข้าราชการบำนาญ ครูอาสา ฟรีแลนซ์	5	8.40
รับจ้าง สมาคม		
รวม	60	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 70.00 และเพศชาย ร้อยละ 30.00 มีอายุเฉลี่ย 35.87 ปี โดยนักศึกษาส่วนใหญ่ศึกษาในหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิตในปี 2559 ร้อยละ 58.30 รองลงมาคือ ปี 2558 ร้อยละ 30.00 และปี 2557 ร้อยละ 11.70 ตามลำดับ วุฒิการศึกษาสูงสุดคือ ระดับปริญญาตรี ร้อยละ 90.00 และระดับปริญญาโท ร้อยละ 10.00 และนักศึกษาส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับราชการ ร้อยละ 40.00 รองลงมา พนักงาน/ลูกจ้างเอกชน ร้อยละ 28.20 ธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 15.00 และพนักงานรัฐวิสาหกิจ และอื่นๆ ได้แก่ ข้าราชการบำนาญ ครูอาสา ฟรีแลนซ์ รับจ้าง สมาคม จำนวนเท่ากันคือ ร้อยละ 8.40 ตามลำดับ

1.2 ข้อมูลทั่วไปของมหาบัณฑิต

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของมหาบัณฑิต จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล

ข้อมูลส่วนบุคคล		จำนวน	ร้อยละ
เพศ			
	ชาย	14	41.20
	หญิง	20	58.80
	รวม	34	100.00
อายุ			
	อายุเฉลี่ย 42.24		
ปีที่เข้าศึกษา			
	2554	8	23.50
	2555	7	20.60
	2556	12	35.30
	2557	5	14.70
	2558	2	5.90
	รวม	34	100.00
อาชีพ			
	รับราชการ	13	38.20
	พนักงานรัฐวิสาหกิจ	5	14.70
	พนักงานบริษัทเอกชน	6	17.60
	ธุรกิจส่วนตัว	5	14.70
	ค้าขาย	3	8.90
	อื่นๆ ได้แก่ พระ ข้าราชการเกษียณ	2	5.90
	รวม	34	100.00
ลักษณะงาน			
	- เป็นงานด้านนิเทศศาสตร์หรือการสื่อสารโดยตรง	13	38.30
	- เป็นงานด้านอื่น แต่ใช้ความรู้ทางนิเทศศาสตร์หรือการสื่อสารในการทำงาน	18	52.90
	- เป็นงานด้านอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับด้านนิเทศศาสตร์หรือการสื่อสาร	3	8.80
	รวม	34	100.00

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
สถานที่ทำงาน		
Starpic แมกกาซีน	1	2.90
กรมการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศทหารเรือ	1	2.90
กรมประชาสัมพันธ์	1	2.90
การทำเรือแห่งประเทศไทย	1	2.90
การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค	1	2.90
เทศบาลเมืองกระบี่	1	2.90
บจ.ชิกม่าโอโกรเคมีคอล จ.ราชบุรี	1	2.90
บมจ.ทีโอที สงขลา	1	2.90
บริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน)	1	2.90
บริษัทเดลฟายมาเนจเม้นท์	1	2.90
บริษัททริปเฟิลเอททัวร์ (2007) จำกัด	1	2.90
บริษัทสวัสดี ฮอติเดย์ จำกัด	1	2.90
มหาวิทยาลัยนครพนม	1	2.90
ร้านค้าชนะพานิชย์	1	2.90
โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์	1	2.90
โรงเรียนแกลง "วิทยสถาวร"	1	2.90
วัดใหม่เจริญผล	1	2.90
สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3	1	2.90
สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสมุทรสาคร	1	2.90
สมาคมสื่อมวลชน (สบายใจเรดีโอ)	1	2.90
สำนักข่าวทีนิวส์	1	2.90
สำนักงาน กกต. จังหวัดสระแก้ว	1	2.90
สำนักงาน กสทช.	1	2.90
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	1	2.90
สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค	1	2.90
สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ	1	2.90
สำนักงานประชาสัมพันธ์เขต 2	1	2.90
สำนักงานประชาสัมพันธ์ จ.ยโสธร	1	2.90
ห้างเมก้าพลาซ่า ร้าน camera classic	1	2.90
ไม่ระบุ	5	14.70
รวม	34	100.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่า มหาบัณฑิตส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 58.80 และเพศชาย ร้อยละ 41.20 มีอายุเฉลี่ย 42.24 ปี โดยส่วนใหญ่ศึกษาในหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิตในปี 2556 ร้อยละ 35.30 รองลงมาคือ ปี 2554 ร้อยละ 23.50 ปี 2555 ร้อยละ 20.00 และปี 2557 ร้อยละ 14.70 ส่วนใหญ่มีอาชีพรับราชการ ร้อยละ 38.20 รองลงมาพนักงานบริษัทเอกชน ร้อยละ 17.60 พนักงานรัฐวิสาหกิจและธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 14.70 และค้าขาย ร้อยละ 8.90 และมหาบัณฑิตส่วนใหญ่ระบุลักษณะงานที่ปฏิบัติเป็นงานด้านอื่น แต่ใช้ความรู้ทางนิเทศศาสตร์หรือการสื่อสารในการทำงาน ร้อยละ 52.90 รองลงมาคือ เป็นงานด้านนิเทศศาสตร์หรือการสื่อสารโดยตรง ร้อยละ 38.30 และเป็นงานด้านอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับด้านนิเทศศาสตร์หรือการสื่อสาร ร้อยละ 8.80 ตามลำดับ

นอกจากนี้ มหาบัณฑิตระบุสถานที่ทำงาน ได้แก่ starpic แมกกาซีน กรมการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศทหารเรือ กรมประชาสัมพันธ์ การท่าเรือแห่งประเทศไทย การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เทศบาลเมืองกระบี่ บจ.ชิกม่าโอโกรเคมีคอล จ.ราชบุรี บมจ.ทีโอที สงขลา บริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน) บริษัทเดลฟายมาเนจเม้นท์ บริษัททริปเฟลเททัวร์ (2007) จำกัด บริษัทสวัสดี ฮอลิเดย์ จำกัด มหาวิทยาลัยนครพนม ร้านค้าชนะพานิชย์ โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์ โรงเรียนแก่ง "วิทยสถาวร" วัดใหม่เจริญผล สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสมุทรสาคร สมาคมสื่อมวลชน (สбайใจเรดิโอ) สำนักข่าวทีนิวส์ สำนักงาน กกต. จังหวัดสระแก้ว สำนักงาน กสทช. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ สำนักงานประชาสัมพันธ์เขต 2 สำนักงานประชาสัมพันธ์ จ.ยโสธร ห้างเมก้าพลาซ่า ร้าน camera classic และมีบางส่วนไม่ระบุสถานที่ทำงาน

ตารางที่ 4.3 ตำแหน่งงานในขณะเริ่มเข้าศึกษาและหลังสำเร็จการศึกษาจากหลักสูตร
นิเทศศาสตรมหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัย

ตำแหน่งงานขณะเริ่มเข้าศึกษา	ตำแหน่งงานหลังจากสำเร็จการศึกษา
- กรรมการบริหาร	- กรรมการผู้จัดการ
- ครูชำนาญการ	- ครูชำนาญการ/หัวหน้างานโครงการ
- เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 8 แผนกสื่อสารการตลาด	- ผู้ช่วยหัวหน้าแผนกสื่อสารการตลาด
- เจ้าหน้าที่ผลิตและพิมพ์เอกสาร	- ผู้ช่วยงานวิจัยคณะฯ
- นักบริหารงานทั่วไป 4	- นักบริหารงานทั่วไป 5
- นักปฏิบัติการช่างเทคนิค 4	- นักปฏิบัติการช่างเทคนิค 5
- นักประชาสัมพันธ์ปฏิบัติการ	- นักประชาสัมพันธ์ชำนาญการ
- นักวิชาการเผยแพร่ปฏิบัติการ	- นักวิชาการเผยแพร่ชำนาญการ
- นักสื่อสารมวลชนปฏิบัติการ	- นักประชาสัมพันธ์ชำนาญการ
- นักสื่อสารมวลชนปฏิบัติการ	- นักสื่อสารมวลชนชำนาญการ
- นายกสมาคมสื่อมวลชน	- นายกสมาคมสื่อมวลชน/ทีมที่ปรึกษา AEC ประเทศพม่า
- บัญชีและการเงิน	- บัญชีและการเงิน/ประชาสัมพันธ์
- หัวหน้างานประชาสัมพันธ์	- อาจารย์มหาวิทยาลัย
- เจ้าของกิจการ	- เจ้าของกิจการ
- เจ้าหน้าที่ประจำแผนก	- เจ้าหน้าที่ประจำแผนก
- เจ้าหน้าที่ประจำแผนกความถี่	- เจ้าหน้าที่ประจำแผนกความถี่
- นายช่างไฟฟ้าชำนาญงาน	- นายช่างไฟฟ้าชำนาญงาน
- ผู้จัดการทั่วไป	- ผู้จัดการทั่วไป
- ผู้จัดการร้าน	- ผู้จัดการร้าน
- ผู้จัดการโรงงาน	- ผู้จัดการโรงงาน
- ผู้ช่วยนักประชาสัมพันธ์	- ผู้ช่วยนักประชาสัมพันธ์
- ผู้ประกาศข่าว	- ผู้ประกาศข่าว
- พนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน	- พนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน
- พนักงานปฏิบัติการระดับกลาง ก.2	- พนักงานปฏิบัติการระดับกลาง ก.2
- พระวิทยากร	- พระวิทยากร
- ฟรีแลนซ์	- นักวิชาการ
- หัวหน้างานประชาสัมพันธ์	- หัวหน้างานประชาสัมพันธ์
- หัวหน้างานสืบสวนฯ	- หัวหน้างานสืบสวนฯ

จากตารางที่ 4.3 พบว่า มหาบัณฑิตระบุตำแหน่งงานในขณะเริ่มเข้าศึกษาและหลังสำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิตนั้น เกือบครึ่งที่หลังสำเร็จการศึกษาแล้วมีการปรับเปลี่ยนตำแหน่งงานที่ดีขึ้นหรือได้รับหน้าที่ความรับผิดชอบเพิ่มขึ้นจากเดิม ในขณะที่มีมหาบัณฑิตกว่าครึ่งระบุตำแหน่งงานในขณะเริ่มเข้าศึกษาและหลังสำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิตยังคงเดิม

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต มสธ.

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
2 ปี	12	35.40
3 ปี	13	38.20
4 ปี	6	17.60
5 ปี	1	2.90
6 ปี	2	5.90
รวม	34	100.00

จากตารางที่ 4.4 พบว่า มหาบัณฑิตส่วนใหญ่ระบุระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต มสธ. คือ 3 ปี ร้อยละ 38.20 รองลงมาคือ 2 ปี ร้อยละ 35.40, 4 ปี ร้อยละ 17.60, 6 ปี ร้อยละ 5.90 และ 5 ปี ร้อยละ 2.90 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละของแผนการเรียนที่ศึกษาในหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต มสธ.

แผนการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
แผน ก ทำวิทยานิพนธ์	20	58.80
แผน ข ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ	14	41.20
รวม	34	100.00

จากตารางที่ 4.5 พบว่า มหาบัณฑิตส่วนใหญ่ระบุแผนการเรียนที่ศึกษาในหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต มสธ. คือ แผน ก ทำวิทยานิพนธ์ ร้อยละ 58.80 และแผน ข ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ ร้อยละ 41.20

1.3 ข้อมูลทั่วไปของผู้ใช้บัณฑิต

ตารางที่ 4.6 แสดงข้อมูลชื่อหน่วยงานและตำแหน่งของมหาดบัณฑิต

หน่วยงาน	ตำแหน่ง
กรมการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศทหารเรือ	- เจ้าหน้าที่ประจำแผนกความถี่
กรมประชาสัมพันธ์	- นักประชาสัมพันธ์ชำนาญการ
การทำเรือแห่งประเทศไทย	- นักประชาสัมพันธ์ชำนาญการ
การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค	- นักบริหารงานทั่วไป 5
เทศบาลเมืองกระบี่	- นักวิชาการเผยแพร่ชำนาญการ
บจ.ซิกม่าโอโกเรเคมิคอล จ.ราชบุรี	- ผู้จัดการโรงงาน
บมจ.ทีโอที สงขลา	- นักปฏิบัติการช่างเทคนิค 5
บริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน)	- พนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน
บริษัทเดลฟายมาเนจเม้นท์	- บัญชีและการเงิน/ประชาสัมพันธ์
บริษัททริปเฟลเอททัวร์ (2007) จำกัด	- เจ้าของกิจการ
บริษัทสวัสดี โฮลดิ้ง จำกัด	- กรรมการผู้จัดการ
มหาวิทยาลัยนครพนม	- อาจารย์มหาวิทยาลัย
ร้านค้าชนะพานิชย์	- ผู้จัดการร้าน
โรงพยาบาลเชียงรายได้ประชาชนเคราะห์	- หัวหน้างานประชาสัมพันธ์
โรงเรียนแก่ง "วิทยาสถาวร"	- ครูชำนาญการ/หัวหน้างานโครงการ
วัดใหม่เจริญผล	- พระวิทยากร
สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3	- เจ้าหน้าที่ประจำแผนก
สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสมุทรสาคร	- ผู้ช่วยงานวิจัยคณะฯ
สมาคมสื่อมวลชน (สบายใจเรดิโอ)	- นายกสมาคมสื่อมวลชน/ทีมที่ปรึกษา AEC
สำนักข่าวทีนิวส์	- ผู้ประกาศข่าว
สำนักงาน กกต. จังหวัดสระแก้ว	- หัวหน้างานสืบสวนฯ
สำนักงาน กสทช.	- พนักงานปฏิบัติการระดับกลาง ก.2
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	- นักสื่อสารมวลชนชำนาญการ
สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค	- ผู้ช่วยนักประชาสัมพันธ์
สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ	- นักวิชาการ
สำนักงานประชาสัมพันธ์เขต 2	- นักประชาสัมพันธ์ชำนาญการ
สำนักงานประชาสัมพันธ์ จ.ยโสธร	- นายช่างไฟฟ้าชำนาญงาน
ห้างเมก้าพลาซ่า ร้าน camera classic	- ผู้จัดการร้าน

1.4 ข้อมูลทั่วไปของอาจารย์

ตารางที่ 4.7 จำนวนและร้อยละของอาจารย์ จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
วุฒิการศึกษาสูงสุด		
ระดับปริญญาโท	3	30.00
- สาขาวิชาสื่อสารมวลชน (2)		
- สาขาวิชาภาพถ่ายและการพิมพ์ (1)		
ระดับปริญญาเอก	7	70.00
- นิเทศศาสตร์ (2)		
- Film and Media Study (1)		
- เทคโนโลยีและการสื่อสารการศึกษา (1)		
- ประชากรกับการศึกษา (1)		
- พัฒนาทรัพยากรชนบท (1)		
- สื่อสารมวลชน (1)		
รวม	10	100.00
ความเกี่ยวข้องกับหลักสูตร*		
อาจารย์ประจำหลักสูตร	7	22.58
คณะกรรมการบริหารหลักสูตร	7	22.58
ผู้รับผิดชอบหลักสูตร	7	22.58
อาจารย์ผู้สอน	10	32.26
ตำแหน่งทางวิชาการ		
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	4	40.00
รองศาสตราจารย์	6	60.00
รวม	10	100.00

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 4.7 พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาสูงสุดคือ ระดับปริญญาเอก ร้อยละ 70.00 ในสาขาวิชาต่างๆ ได้แก่ สาขาวิชานิเทศศาสตร์ Film and Media Study เทคโนโลยี และการสื่อสารการศึกษา ประชากรกับการศึกษา พัฒนาทรัพยากรชนบท และสื่อสารมวลชน และมีวุฒิ การศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาโท ร้อยละ 30.00 ในสาขาวิชาสื่อสารมวลชน และสาขาวิชาภาพถ่าย และการพิมพ์

โดยอาจารย์ส่วนใหญ่ระบุความเกี่ยวข้องกับหลักสูตรคือ เป็นอาจารย์ผู้สอน ร้อยละ 32.26 รองลงมา เป็นอาจารย์ประจำหลักสูตร คณะกรรมการบริหารหลักสูตร และผู้รับผิดชอบหลักสูตรเท่ากัน

คือ ร้อยละ 22.58 และมีตำแหน่งทางวิชาการในปัจจุบัน คือ รองศาสตราจารย์ ร้อยละ 60.00 และตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ร้อยละ 40.00

1.5 ข้อมูลทั่วไปของบุคลากรสายสนับสนุน

บุคลากรฝ่ายสนับสนุน ได้แก่ เจ้าหน้าที่ฝ่ายเลขานุการของหลักสูตร และเจ้าหน้าที่สำนักบัณฑิตศึกษาที่เกี่ยวข้องในประเด็นภาระงานที่รับผิดชอบ การบริหารจัดการ การให้บริการนักศึกษา สภาพแวดล้อมและบรรยากาศในการทำงาน ความผูกพัน/ความภูมิใจในการทำงาน รวมทั้งปัญหา/ข้อเสนอแนะ/แรงจูงใจในการปฏิบัติงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต จำนวน 5 คน

1.6 ข้อมูลทั่วไปของนักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิในวิชาชีพ

นักวิชาการที่มีประสบการณ์การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาด้านนิเทศศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต และผู้ทรงคุณวุฒิในวิชาชีพด้านนิเทศศาสตร์ จำนวน 9 คน

ส่วนที่ 2 ผลการประเมินปัจจัยเบื้องต้นของการจัดการศึกษา หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต

2.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร

1) ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตร

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตร

ความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตร	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. ชื่อหลักสูตรตรงความต้องการ	4.43	0.62	มาก
2. มีความเข้าใจในวัตถุประสงค์และเป้าหมายของหลักสูตร	4.25	0.73	มาก
3. หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิตส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนรู้ตลอดชีวิต	4.52	0.65	มากที่สุด
4. ผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรเป็นไปตามความคาดหวัง	4.15	0.66	มาก
5. เนื้อหาวิชาต่างๆในหลักสูตรมีความสมดุล ครอบคลุม ความรู้ และทักษะทั่วไปรวมถึงความรู้และทักษะเฉพาะทางสาขาวิชานิเทศศาสตร์	4.33	0.60	มาก
6. หลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและตลาดแรงงาน	4.03	0.69	มาก
7. เนื้อหาชุดวิชาต่างๆในหลักสูตร ให้ความรู้วิชาการทั้งทางกว้างและความลึก	4.17	0.69	มาก
8. เนื้อหาชุดวิชาต่างๆในหลักสูตรมีการบูรณาการเชื่อมโยงเป็นทิศทางเดียวกัน	4.20	0.75	มาก
9. เนื้อหาวิชาต่างๆในหลักสูตรประกอบด้วยวิชาพื้นฐานและวิชาเฉพาะรวมถึงการค้นคว้าอิสระและวิทยานิพนธ์	4.32	0.72	มาก
10. หลักสูตรมีความทันสมัย	4.10	0.75	มาก
11. ระยะเวลาของหลักสูตร 2 ปี โดยให้ออกาสศึกษาได้ไม่เกิน 5 ปี มีความเหมาะสม	4.37	0.71	มาก
12. ค่าใช้จ่ายในการศึกษาตามหลักสูตรสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ	4.27	0.69	มาก
ความคิดเห็นโดยรวม	4.26	0.48	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่า นักศึกษามีระดับความคิดเห็นต่อหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, $S.D. = 0.48$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน ซึ่งสามารถจำแนกเป็นรายประเด็นได้ดังนี้

นักศึกษามีระดับความคิดเห็นต่อภาพรวมของหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต ในระดับมากที่สุด ในประเด็นหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิตส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนรู้ตลอดชีวิต ($\bar{X} = 4.52$, $S.D. = 0.65$) และมีระดับความคิดเห็นในระดับมากในประเด็น ได้แก่ ชื่อหลักสูตรตรงความต้องการ ($\bar{X} = 4.43$, $S.D. = 0.62$) ระยะเวลาของหลักสูตร 2 ปี โดยให้ออกการศึกษาได้ไม่เกิน 5 ปี มีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.37$, $S.D. = 0.71$) เนื้อหาวิชาต่างๆในหลักสูตรมีความสมดุล ครอบคลุมความรู้และทักษะทั่วไปรวมถึงความรู้และทักษะเฉพาะทางสาขาวิชานิเทศศาสตร์ ($\bar{X} = 4.33$, $S.D. = 0.60$) เนื้อหาวิชาต่างๆในหลักสูตรประกอบด้วยวิชาพื้นฐานและวิชาเฉพาะรวมถึงการค้นคว้าอิสระและวิทยานิพนธ์ ($\bar{X} = 4.32$, $S.D. = 0.72$) ค่าใช้จ่ายในการศึกษาตามหลักสูตรสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 4.27$, $S.D. = 0.69$) มีความเข้าใจในวัตถุประสงค์และเป้าหมายของหลักสูตร ($\bar{X} = 4.25$, $S.D. = 0.73$) เนื้อหาชุดวิชาต่างๆในหลักสูตรมีการบูรณาการเชื่อมโยงเป็นทิศทางเดียวกัน ($\bar{X} = 4.20$, $S.D. = 0.75$) เนื้อหาชุดวิชาต่างๆในหลักสูตร ให้ความรู้วิชาการทั้งทางกว้างและความลึก ($\bar{X} = 4.17$, $S.D. = 0.69$) ผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรเป็นไปตามความคาดหวัง ($\bar{X} = 4.15$, $S.D. = 0.66$) หลักสูตรมีความทันสมัย ($\bar{X} = 4.10$, $S.D. = 0.75$) หลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและตลาดแรงงาน ($\bar{X} = 4.03$, $S.D. = 0.69$) ตามลำดับ

2) ความคิดเห็นของมหาบัณฑิตเกี่ยวกับหลักสูตร

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นที่มีต่อภาพรวมของหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต

ความคิดเห็นที่มีต่อภาพรวมของหลักสูตร	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. ความพึงพอใจที่มีต่อชื่อหลักสูตร “นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต”	4.53	0.61	มากที่สุด
2. หลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการ	4.29	0.80	มาก
3. หลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงาน	3.97	0.80	มาก
4. หลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน	4.03	0.67	มาก
5. วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความชัดเจน	4.29	0.84	มาก
6. ระยะเวลาการศึกษาที่กำหนดไว้ 2 ปีมีความเหมาะสม	4.32	0.64	มาก
7. จำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ 36 หน่วยกิต มีความเหมาะสม	4.29	0.76	มาก
8. ค่าใช้จ่ายในการศึกษาตลอดหลักสูตรสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ	4.15	0.93	มาก
ความคิดเห็นโดยรวม	4.24	0.76	มาก

จากตารางที่ 4.9 พบว่า มหาบัณฑิตมีระดับความคิดเห็นต่อภาพรวมของหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต โดยรวมอยู่ใน**ระดับมาก** ($\bar{X} = 4.24$, $S.D. = 0.76$) **ผ่านเกณฑ์การประเมิน** ซึ่งสามารถจำแนกเป็นรายประเด็นได้ดังนี้

มหาบัณฑิตมีระดับความคิดเห็นต่อภาพรวมของหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต ใน**ระดับมากที่สุด**ในประเด็นความพึงพอใจที่มีต่อชื่อหลักสูตร “นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต” ($\bar{X} = 4.53$, $S.D. = 0.61$) และมีระดับความคิดเห็นใน**ระดับมาก**ในประเด็น ได้แก่ ระยะเวลาการศึกษาที่กำหนดไว้ 2 ปีมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.32$, $S.D. = 0.64$) วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความชัดเจน ($\bar{X} = 4.29$, $S.D. = 0.84$) หลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการ ($\bar{X} = 4.29$, $S.D. = 0.80$) จำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ 36 หน่วยกิต มีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.29$, $S.D. = 0.76$) ค่าใช้จ่ายในการศึกษาตลอดหลักสูตรสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 4.15$, $S.D. = 0.93$) หลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ($\bar{X} = 4.03$, $S.D. = 0.67$) หลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงาน ($\bar{X} = 3.97$, $S.D. = 0.80$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นที่มีต่อเนื้อหาของหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต

ความคิดเห็นที่มีต่อเนื้อหาของหลักสูตร	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	4.38	0.82	มาก
2. ส่งเสริมความรู้และประสบการณ์	4.35	0.81	มาก
3. ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และทักษะการตัดสินใจ	4.59	0.66	มากที่สุด
4. ส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์งานด้านนิเทศศาสตร์และการสื่อสาร	4.44	0.66	มาก
5. ส่งเสริมการเพิ่มขีดความสามารถในการทำงาน	4.53	0.71	มากที่สุด
6. ส่งเสริมการพัฒนาภาวะผู้นำ	4.44	0.70	มาก
7. มีเนื้อหาที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการทำงาน	4.29	0.63	มาก
8. มีความทันสมัยสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน	4.09	0.71	มาก
9. มีกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	4.32	0.64	มาก
10. มีกิจกรรมส่งเสริมด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.29	0.72	มาก
ความคิดเห็นโดยรวม	4.37	0.50	มาก

จากตารางที่ 4.10 พบว่า มหาบัณฑิตมีระดับความคิดเห็นต่อเนื้อหาของหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต โดยรวมอยู่ใน**ระดับมาก** ($\bar{X} = 4.37, S.D. = 0.50$) **ผ่านเกณฑ์การประเมิน** ซึ่งสามารถจำแนกเป็นรายประเด็นได้ดังนี้

มหาบัณฑิตมีระดับความคิดเห็นต่อเนื้อหาของหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต ใน**ระดับมากที่สุด**ในประเด็นส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และทักษะการตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.59, S.D. = 0.66$) และส่งเสริมการเพิ่มขีดความสามารถในการทำงาน ($\bar{X} = 4.53, S.D. = 0.71$) และมีระดับความคิดเห็นใน**ระดับมาก**ในประเด็น ได้แก่ ส่งเสริมการพัฒนาภาวะผู้นำ ($\bar{X} = 4.44, S.D. = 0.70$) ส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์งานด้านนิเทศศาสตร์และการสื่อสาร ($\bar{X} = 4.44, S.D. = 0.66$) ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X} = 4.38, S.D. = 0.82$) ส่งเสริมความรู้และประสบการณ์ ($\bar{X} = 4.35, S.D. = 0.81$) มีกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.32, S.D. = 0.64$) มีกิจกรรมส่งเสริมด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 4.29, S.D. = 0.72$) มีเนื้อหาที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการทำงาน ($\bar{X} = 4.29, S.D. = 0.63$) และมีความทันสมัยสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ($\bar{X} = 4.09, S.D. = 0.71$) ตามลำดับ

2.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับอาจารย์

1) ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับอาจารย์

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นที่มีต่ออาจารย์

ความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนการสอน	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
คณาจารย์มีความรู้และสามารถในเนื้อหาที่สอน	4.83	0.42	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.11 พบว่า นักศึกษามีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับอาจารย์ของหลักสูตร อยู่ใน**ระดับมากที่สุด** ($\bar{X} = 4.83, S.D. = 0.42$) **ผ่านเกณฑ์การประเมิน**

2) ความคิดเห็นของมหาบัณฑิตเกี่ยวกับอาจารย์

ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นที่มีต่ออาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา

ความคิดเห็นที่มีต่ออาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. มีความรู้ความสามารถทางวิชาการเป็นที่ยอมรับ	4.53	0.61	มากที่สุด
2. มีความภาพลักษณ์ที่น่าเชื่อถือ	4.82	0.39	มากที่สุด
3. มีความรู้ความสามารถในการสอน หรือสัมมนาเสริม	4.79	0.41	มากที่สุด
4. มีความรู้ความสามารถในการให้คำแนะนำปรึกษา วิทยานิพนธ์ หรือการศึกษาค้นคว้าอิสระ	4.85	0.36	มากที่สุด
5. มีจิตใจที่เอื้อเฟื้อ เมตตา กรุณา เอาใจใส่ต่อลูกศิษย์	4.85	0.36	มากที่สุด
ความคิดเห็นโดยรวม	4.77	0.35	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.12 พบว่า มหาบัณฑิตมีระดับความคิดเห็นต่ออาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา โดยรวมอยู่ใน**ระดับมากที่สุด** ($\bar{X} = 4.77$, $S.D. = 0.35$) ผ่านเกณฑ์**การประเมิน** ซึ่งสามารถจำแนกเป็นรายประเด็นได้ดังนี้

มหาบัณฑิตมีระดับความคิดเห็นต่ออาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา ใน**ระดับมากที่สุด**ในทุกประเด็น ได้แก่ มีความรู้ความสามารถในการให้คำแนะนำปรึกษาวิทยานิพนธ์ หรือการศึกษาค้นคว้าอิสระและมีจิตใจที่เอื้อเฟื้อ เมตตา กรุณา เอาใจใส่ต่อลูกศิษย์ ($\bar{X} = 4.85$, $S.D. = 0.36$) มีความภาพลักษณ์ที่น่าเชื่อถือ ($\bar{X} = 4.82$, $S.D. = 0.39$) มีความรู้ความสามารถในการสอน หรือสัมมนาเสริม ($\bar{X} = 4.79$, $S.D. = 0.41$) และมีความรู้ความสามารถทางวิชาการเป็นที่ยอมรับ ($\bar{X} = 4.53$, $S.D. = 0.61$) ตามลำดับ

2.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อการศึกษา

1) ความคิดเห็นของมหาบัณฑิตเกี่ยวกับสื่อการศึกษา

ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นที่มีต่อประมวลสาระและแนวการศึกษาชุดวิชา

ความคิดเห็นที่มีต่อประมวลสาระและแนวการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. คำอธิบาย และวัตถุประสงค์ชุดวิชามีความชัดเจน	4.26	0.93	มาก
2. การจัดเรียงลำดับเนื้อหาต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.12	0.81	มาก
3. มีการนำเสนอทฤษฎี หลักการ แนวคิด และวิธีการที่สามารถนำไปใช้วิเคราะห์ วิพากษ์ อธิบาย ปรากฏการณ์ ประเด็นปัญหาต่างๆ ได้	4.32	0.73	มาก
4. มีการนำเสนอทฤษฎี หลักการ แนวคิด และวิธีการ ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการทำงาน	4.21	0.73	มาก
5. กิจกรรมและแนวตอบสนองเสริมความเข้าใจในเนื้อหาสาระ	4.29	0.76	มาก
6. การประเมินผลตนเองก่อนเรียน – หลังเรียนช่วยกระตุ้นการเรียนรู้	4.21	0.88	มาก
7. กิจกรรมที่กำหนดให้ช่วยกระตุ้นให้เกิดการคิด การวิเคราะห์	4.21	0.95	มาก
ความคิดเห็นโดยรวม	4.23	0.70	มาก

จากตารางที่ 4.13 พบว่า มหาบัณฑิตมีระดับความคิดเห็นต่อประมวลสาระและแนวการศึกษาชุดวิชา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$, $S.D. = 0.70$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน ซึ่งสามารถจำแนกเป็นรายประเด็นได้ดังนี้

มหาบัณฑิตมีระดับความคิดเห็นต่อประมวลสาระและแนวการศึกษาชุดวิชาในระดับมากในทุกประเด็น ได้แก่ มีการนำเสนอทฤษฎี หลักการ แนวคิด และวิธีการที่สามารถนำไปใช้วิเคราะห์ วิพากษ์ อธิบาย ปรากฏการณ์ ประเด็นปัญหาต่างๆ ได้ ($\bar{X} = 4.32$, $S.D. = 0.73$) กิจกรรมและแนวตอบสนองเสริมความเข้าใจในเนื้อหาสาระ ($\bar{X} = 4.29$, $S.D. = 0.76$) คำอธิบาย และวัตถุประสงค์ชุดวิชามีความชัดเจน ($\bar{X} = 4.26$, $S.D. = 0.93$) กิจกรรมที่กำหนดให้ช่วยกระตุ้นให้เกิดการคิด การวิเคราะห์ ($\bar{X} = 4.21$, $S.D. = 0.95$) การประเมินผลตนเองก่อนเรียน – หลังเรียนช่วยกระตุ้นการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.21$, $S.D. = 0.88$) มีการนำเสนอทฤษฎี หลักการ แนวคิด และวิธีการ ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการทำงาน ($\bar{X} = 4.21$, $S.D. = 0.73$) การจัดเรียงลำดับเนื้อหาต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง ($\bar{X} = 4.12$, $S.D. = 0.81$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนรู้ผ่านสื่อออนไลน์ e-Learning

ความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนรู้ผ่านสื่อออนไลน์ e-Learning	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. เนื้อหาช่วยเสริมการเรียนรู้จากสื่อสิ่งพิมพ์ได้ดี	4.18	0.80	มาก
2. การจัดลำดับการเรียนรู้มีความเหมาะสม	4.06	0.85	มาก
3. กิจกรรมและวิธีการเรียนมีความเหมาะสม	4.09	0.87	มาก
4. สื่อที่ใช้ประกอบ เช่น Power Point, Video, Audio, File มีความเหมาะสม	4.06	0.85	มาก
5. ระบบ e-Learning มีความง่ายต่อการใช้งาน	3.79	0.95	มาก
6. การสื่อสารได้ตอบผ่าน ระบบ e-Learning มีประสิทธิภาพ	3.79	0.88	มาก
ความคิดเห็นโดยรวม	4.00	0.76	มาก

จากตารางที่ 4.14 พบว่า มหาวิทยาลัยมีระดับความคิดเห็นต่อการเรียนรู้ผ่านสื่อออนไลน์ e-Learning โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, $S.D. = 0.76$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน ซึ่งสามารถจำแนกเป็นรายประเด็นได้ดังนี้

มหาวิทยาลัยมีระดับความคิดเห็นต่อการเรียนรู้ผ่านสื่อออนไลน์ e-Learning ในระดับมากในทุกประเด็น ได้แก่ เนื้อหาช่วยเสริมการเรียนรู้จากสื่อสิ่งพิมพ์ได้ดี ($\bar{X} = 4.18$, $S.D. = 0.80$) กิจกรรมและวิธีการเรียนมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.09$, $S.D. = 0.87$) การจัดลำดับการเรียนรู้มีความเหมาะสม และสื่อที่ใช้ประกอบ เช่น Power Point, Video, Audio, File มีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.06$, $S.D. = 0.85$) ระบบ e-Learning มีความง่ายต่อการใช้งาน ($\bar{X} = 3.79$, $S.D. = 0.95$) และการสื่อสารได้ตอบผ่าน ระบบ e-Learning มีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 3.79$, $S.D. = 0.88$) ตามลำดับ

2.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งสนับสนุนการเรียนรู้

1) ความคิดเห็นของมหาบัณฑิตเกี่ยวกับแหล่งสนับสนุนการเรียนรู้

ตารางที่ 4.15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นที่มีต่อแหล่งสนับสนุนการเรียนรู้แบบอื่นๆ

ความคิดเห็นที่มีต่อแหล่งสนับสนุนการเรียนรู้แบบอื่นๆ	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. สื่อการศึกษาที่สำนักบรรณสารสนเทศ มสธ. มีความเหมาะสม	3.91	0.87	มาก
2. สื่อการศึกษาที่ศูนย์วิทยพัฒนามีความเหมาะสม	3.79	0.95	มาก
3. การให้บริการห้องสมุดออนไลน์มีความสะดวกในการเข้าถึง	3.88	0.73	มาก
4. การให้บริการห้องสมุดออนไลน์ช่วยในการศึกษาคว่าได้ดี	4.00	0.70	มาก
ความคิดเห็นโดยรวม	3.90	0.64	มาก

จากตารางที่ 4.15 พบว่า มหาบัณฑิตมีระดับความคิดเห็นต่อแหล่งสนับสนุนการเรียนรู้แบบอื่นๆ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$, $S.D. = 0.64$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน ซึ่งสามารถจำแนกเป็นรายประเด็นได้ดังนี้

มหาบัณฑิตมีระดับความคิดเห็นต่อแหล่งสนับสนุนการเรียนรู้แบบอื่นๆ ในระดับมากในทุกประเด็น ได้แก่ การให้บริการห้องสมุดออนไลน์ช่วยในการศึกษาคว่าได้ดี ($\bar{X} = 4.00$, $S.D. = 0.70$) สื่อการศึกษาที่สำนักบรรณสารสนเทศ มสธ. มีความเหมาะสม ($\bar{X} = 3.91$, $S.D. = 0.87$) การให้บริการห้องสมุดออนไลน์มีความสะดวกในการเข้าถึง ($\bar{X} = 3.88$, $S.D. = 0.73$) และสื่อการศึกษาที่ศูนย์วิทยพัฒนามีความเหมาะสม ($\bar{X} = 3.79$, $S.D. = 0.95$) ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 ผลการประเมินกระบวนการใช้หลักสูตรนิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต

3.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการบริหารหลักสูตร

1) ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับกระบวนการบริหารหลักสูตร

ตารางที่ 4.16 จำนวนและร้อยละความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับความสอดคล้องของหลักสูตรกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของมหาวิทยาลัย

ความสอดคล้อง	จำนวน	ร้อยละ
- สอดคล้อง	9	90.00
- ไม่สอดคล้อง	1	10.00
เนื่องจากวิสัยทัศน์ของ มสธ. ระบุว่า “เป็นมหาวิทยาลัยเปิดชั้นนำของโลกที่ใช้ระบบการศึกษาทางไกลให้การศึกษาตลอดชีวิตสำหรับทุกคน”		
รวม	10	100.00

จากตารางที่ 4.16 พบว่า อาจารย์เกือบทั้งหมดระบุว่าหลักสูตรมีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของมหาวิทยาลัย ร้อยละ 90.00 และมีเพียง ร้อยละ 10.00 มีความคิดเห็นว่าหลักสูตรไม่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของมหาวิทยาลัย เนื่องจากวิสัยทัศน์ของ มสธ. ระบุว่า “เป็นมหาวิทยาลัยเปิดชั้นนำของโลกที่ใช้ระบบการศึกษาทางไกลให้การศึกษาตลอดชีวิตสำหรับทุกคน”

ตารางที่ 4.17 จำนวนและร้อยละความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับความชัดเจนของวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ความชัดเจน	จำนวน	ร้อยละ
- ชัดเจน	9	90.00
- ไม่ชัดเจน	1	10.00
เนื่องจากวัตถุประสงค์ข้อ 3 ในเรื่องทักษะ เป็นสิ่งที่สาขาวิชาไม่สามารถทำได้ และวัตถุประสงค์ข้อ 5 ซ้ำซ้อนกับข้อ 1		
รวม	10	100.00

จากตารางที่ 4.17 พบว่า อาจารย์เกือบทั้งหมดระบุว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความชัดเจน ร้อยละ 90.00 และมีเพียง ร้อยละ 10.00 มีความคิดเห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรไม่ชัดเจน

เนื่องจากวัตถุประสงค์ข้อ 3 ในเรื่องทักษะเป็นสิ่งที่สาขาวิชาไม่สามารถทำได้ และวัตถุประสงค์ข้อ 5 ซ้ำซ้อนกับข้อ 1

ตารางที่ 4.18 จำนวนและร้อยละความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับความสอดคล้องของหลักสูตร
กับความต้องการของสังคม

ความสอดคล้อง	จำนวน	ร้อยละ
- สอดคล้อง	8	80.00
- ไม่สอดคล้อง เนื่องจาก	2	20.00
1) สังคมกำลังก้าวสู่ยุคเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล แต่หลักสูตรยังไม่มีความพร้อมจะเป็นแหล่งความรู้เพื่อตอบสนองความต้องการดังกล่าว		
2) วัตถุประสงค์ข้อ 5 เพื่อส่งเสริมการวิจัยและค้นคว้าด้านนิเทศศาสตร์ในการพัฒนาประเทศ อาจต้องมีการปรับให้เป็นรูปธรรมและมีความเป็นไปได้มากขึ้น		
รวม	10	100.00

จากตารางที่ 4.18 พบว่า อาจารย์เกือบทั้งหมดระบุว่าหลักสูตรมีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคม ร้อยละ 80.00 และมีเพียง ร้อยละ 20.00 มีความคิดเห็นว่าหลักสูตรไม่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม เนื่องจากสังคมกำลังก้าวสู่ยุคเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล แต่หลักสูตรยังไม่มีความพร้อมจะเป็นแหล่งความรู้เพื่อตอบสนองความต้องการดังกล่าวและในวัตถุประสงค์ข้อ 5 เพื่อส่งเสริมการวิจัยและค้นคว้าด้านนิเทศศาสตร์ในการพัฒนาประเทศ อาจต้องมีการปรับให้เป็นรูปธรรมและมีความเป็นไปได้มากขึ้น

ตารางที่ 4.19 จำนวนและร้อยละของการปฏิบัติกิจกรรมในการบริหารหลักสูตร

รายการประเมิน	การปฏิบัติ	
	มี	ไม่มี
1. รายการใน มคอ.3 สอดคล้องกับ มคอ. 2	10 (100.00)	-
2. มีการกำหนดรายละเอียดของรายวิชา (มคอ.3)	10 (100.00)	-
3. มีการรายงานผลการดำเนินการของรายวิชา (มคอ.5)	10 (100.00)	-
4. มีการนำผลการดำเนินการของรายวิชา (มคอ.5) ไปใช้ในการวางแผนการจัดการสอนในภาคเรียนถัดไป	10 (100.00)	-
5. มีการนำผลการดำเนินการของหลักสูตร (มคอ.7) ไปปรับปรุงหลักสูตร	10 (100.00)	-
6. อาจารย์ประจำหลักสูตรมีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อวางแผนและทบทวนการดำเนินงานของหลักสูตร	10 (100.00)	-
7. มีการดำเนินการตามแผนงานอย่างต่อเนื่อง	10 (100.00)	-
8. มีการประเมินหลักสูตรตามกำหนด	10 (100.00)	-
9. มีการเผยแพร่หลักสูตรให้สาธารณชนได้รับทราบ	10 (100.00)	-

จากตารางที่ 4.19 พบว่า อาจารย์ทั้งหมดระบุมีการปฏิบัติกิจกรรมในการบริหารหลักสูตร ได้แก่ รายการใน มคอ.3 สอดคล้องกับ มคอ. 2 มีการกำหนดรายละเอียดของรายวิชา (มคอ.3) มีการรายงานผลการดำเนินการของรายวิชา (มคอ.5) มีการนำผลการดำเนินการของรายวิชา (มคอ.5) ไปใช้ในการวางแผนการจัดการสอนในภาคเรียนถัดไป มีการนำผลการดำเนินการของหลักสูตร (มคอ.7) ไปปรับปรุงหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตรมีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อวางแผนและทบทวนการดำเนินงานของหลักสูตร มีการดำเนินการตามแผนงานอย่างต่อเนื่อง มีการประเมินหลักสูตรตามกำหนด มีการเผยแพร่หลักสูตรให้สาธารณชนได้รับทราบ

ทั้งนี้ อาจารย์บางส่วนได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรว่าควรมีการพัฒนา คณาจารย์ให้เห็นและเรียนรู้สิ่งที่เป็นกระแสสังคม เช่น Thailand 4.0 University

3.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอน

1) ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอน

ตารางที่ 4.20 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอน

ความคิดเห็นต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอน	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. การออกแบบการจัดการเรียนการสอนดำเนินการตามนโยบายของมหาวิทยาลัยและสาขาวิชาในศาสตร์	4.30	0.48	มาก
2. มีการวางแผนการจัดการเรียนการสอนแต่ละชุดวิชา	4.20	0.79	มาก
3. มีการประชุม คบข. ทุกชุดวิชาที่มีการจัดการเรียนการสอน	4.10	0.57	มาก
4. อาจารย์ประจำหลักสูตรมีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อวางแผนและทบทวนการดำเนินการจัดการเรียนการสอน	4.20	0.42	มาก
5. การสัมมนาเสริมช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.50	0.53	มากที่สุด
6. การสัมมนาส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับอาจารย์	4.40	0.52	มาก
7. มีการประชุมเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษา	4.20	0.63	มาก
8. การออกข้อสอบเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของชุดวิชา	4.40	0.52	มาก
9. มีการประเมินการเรียนการสอนอย่างเป็นรูปธรรม	4.30	0.67	มาก
10. มีการนำผลการประเมินไปปรับปรุงกิจกรรมในการเรียนการสอนครั้งต่อไป	4.10	0.74	มาก
ความคิดเห็นโดยรวม	4.27	0.47	มาก

จากตารางที่ 4.20 พบว่า อาจารย์มีระดับความคิดเห็นต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$, $S.D. = 0.47$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน ซึ่งสามารถจำแนกเป็นรายประเด็นได้ดังนี้

อาจารย์มีระดับความคิดเห็นต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนในระดับมากที่สุดในการประเมินการสัมมนาเสริมช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.50$, $S.D. = 0.53$) และมีระดับความคิดเห็นต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนในระดับมากในการประเมินการสัมมนาส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับอาจารย์และการออกข้อสอบเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของชุดวิชา ($\bar{X} = 4.40$, $S.D. = 0.52$) มีการประเมินการเรียนการสอนอย่างเป็นรูปธรรม ($\bar{X} = 4.30$, $S.D. = 0.67$) การ

ออกแบบการจัดการเรียนการสอนดำเนินการตามนโยบายของมหาวิทยาลัยและสาขาวิชานิติศาสตร์ ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.48) มีการวางแผนการจัดการเรียนการสอนแต่ละชุดวิชา ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.79) มีการประชุมเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษา ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.63) อาจารย์ประจำหลักสูตรมีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อวางแผนและทบทวนการดำเนินการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.42) มีการนำผลการประเมินไปปรับปรุงกิจกรรมในการเรียนการสอนครั้งต่อไป ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.74) มีการประชุม คบข. ทุกชุดวิชาที่มีการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.57) ตามลำดับ

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสัมมนาเสริม/สัมมนาเข้ม

- 1) อยากให้เกิดการเรียนการสอนบนสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ผสมผสานด้วยแนวคิดใหม่ๆ มีการร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ เช่น ลาว พม่า รับนักศึกษาแลกเปลี่ยน
- 2) การสัมมนาเสริมในวิชาเดียวกันที่มีหลายห้อง ทำอย่างไรนักศึกษาจะได้รับประโยชน์จากอาจารย์ผู้สอนในแนวทางเดียวกัน อย่างเท่าเทียมกัน มิใช่ขึ้นกับความแตกต่างของตัวผู้สอน
- 3) ควรมีการบรรยายสรุปเพิ่มเติมให้นักศึกษาได้ทบทวน หากพบว่ามีส่วนใดที่ไม่เข้าใจ/เข้าใจไม่ถูกต้อง จะได้เสริมความรู้ให้นักศึกษาได้ (นักศึกษาคาดหวังจะได้ความรู้ และส่วนใหญ่ไม่อ่านเอกสารการสอน เน้นแต่การนำเสนองาน)
- 4) การสัมมนาเข้มควรลดจำนวนชั่วโมงลง 3 ชั่วโมง

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนผ่าน e-Learning

- 1) ควรมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอย่างจริงจัง แม้จะมีคะแนนให้ แต่นักศึกษาหลายคนไม่เข้ามาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
- 2) ควรเลือกสอนผ่าน e-Learning เฉพาะชุดวิชาที่มีเนื้อหาเหมาะสมกับทางไกล
- 3) ควรมีมาตรการ/วิธีการให้นักศึกษาเข้ามาเรียนอย่างสม่ำเสมอและจริงจัง
- 4) ควรให้มีการสอนผ่าน e-Learning และมีคะแนนทุกชุดวิชา หากต้องการตอบสนองวิสัยทัศน์ มสธ. อย่างไรก็ตาม มสธ. ก็ต้องมีการพัฒนาระบบให้ตอบสนองต่อการใช้ได้อย่างสะดวกรวดเร็วด้วย
- 5) ปัจจุบัน สกอ. จัดทำบทเรียนในรูปแบบ MOOC (จัดทำโดย มสธ. 12 ชุดวิชา) แต่ไม่มีสาขาวิชานิติศาสตร์ มีแต่สาขาวิชาอื่น

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการทำวิทยานิพนธ์

- 1) การจัดทำวิทยานิพนธ์ควรให้ทำภายใต้ร่มใหญ่ โดยมีโครงการย่อยๆ หลากๆ โครงการภายใต้ร่มเดียวกันเพื่อให้เกิด Impact มีการนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ไม่ใช่ต่างคนต่างทำแล้วไม่ถูกนำไปใช้
- 2) ควรสร้างกระบวนการกลั่นกรองนักศึกษาที่จะเข้าสู่กระบวนการทำวิทยานิพนธ์ตามความสามารถรายบุคคล ที่ผ่านมามีพบว่า การให้นักศึกษาเลือกในสิ่งที่ไม่เหมาะสมกับความสามารถ ทำให้นักศึกษาไม่สามารถสำเร็จการศึกษาได้เพราะข้อจำกัดของตัวเอง

- 3) ควรมีการกำหนดแนวทาง/ประเด็นของหัวข้อให้นักศึกษาเพื่อการทำวิทยานิพนธ์
- 4) ควรเพิ่มความเข้มข้นในการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย
- 5) นักศึกษาควรมีการทบทวนความรู้เกี่ยวกับการวิจัย โดยอาจจัดทำเป็นกิจกรรมคล้ายกับการปรับพื้นฐาน ประมาณ 10 ชั่วโมง

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ

- 1) ควรเพิ่มกิจกรรมที่เพิ่มพูนความรู้ ทั้งการวิจัย การแต่งตำรา ฯลฯ เพื่อให้ นักศึกษาสามารถทำการศึกษาค้นคว้าอิสระได้
- 2) ควรให้นักศึกษาทำการศึกษาค้นคว้าอิสระในหัวข้อที่เหมาะสมกับงานในหน้าที่ของนักศึกษา
- 3) ควรมีการกำหนดแนวทาง/ประเด็นของหัวข้อให้นักศึกษาเพื่อการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ
- 4) ควรสร้างกระบวนการกลั่นกรองนักศึกษาที่จะเข้าสู่กระบวนการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระตามความสามารถรายบุคคล ที่ผ่านมาพบว่า การให้นักศึกษาเลือกในสิ่งที่ไม่เหมาะสมกับความสามารถ ทำให้นักศึกษาไม่สามารถสำเร็จการศึกษาได้เพราะข้อจำกัดของตัวเอง
- 5) การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระควรให้ทำภายใต้ร่มใหญ่ โดยมีโครงการย่อยๆ หลายๆ โครงการภายใต้ร่มเดียวกันเพื่อให้เกิด Impact มีการนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ไม่ใช่ต่างคนต่างทำแล้วไม่ถูกนำไปใช้

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

- 1) ควรมีความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ
- 2) สาขาวิชาควรพัฒนาและลงทุนในเรื่องระบบฐานข้อมูลนักศึกษาในรูปแบบที่อาจารย์ผู้สอนสามารถตรวจสอบข้อมูลได้ ตั้งแต่นักศึกษาแรกเข้า ลงทะเบียนเรียน ไปจนถึงสำเร็จการศึกษา อาจารย์ผู้สอนแต่ละวิชาสามารถดึงข้อมูลลงไปได้ว่าแต่ละคนทำรายงานเรื่องอะไร สอบผ่านได้เกรดอะไร เป็นเหมือน Profile นักศึกษาตลอดระยะเวลาของหลักสูตร ทำให้ตรวจสอบได้ว่ามีความสนใจ และควรพัฒนานักศึกษาหรือจัดการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษาที่เหมาะสมอย่างไรได้เป็นรายบุคคล

2) ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอน

ตารางที่ 4.21 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนการสอน

ความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนการสอน	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. ได้รับความสะดวกสบายในการเข้ารับการสัมมนาเสริม สัมมนาเข้ม ในด้านจำนวนห้องเรียนและอุปกรณ์ในห้องเรียน	4.35	0.76	มาก
2. ห้องสมุดมีความทันสมัยและมีระบบให้บริการเพื่ออำนวยความสะดวกในการค้นคว้าอย่างเหมาะสม	3.97	0.69	มาก
3. สาขาวิชา มีการกำหนดกลยุทธ์การจัดการเรียนการสอนในแต่ละชุดวิชาที่ชัดเจนด้วยแผนกิจกรรม	4.23	0.59	มาก
4. แผนกิจกรรมแต่ละชุดวิชา มีการกำหนดกิจกรรมที่นักศึกษาจะต้องทำชัดเจน	4.37	0.69	มาก
5. แต่ละชุดวิชา มีการจัดกลยุทธ์การจัดการเรียนการสอนที่ช่วยกระตุ้น ทำให้นักศึกษาได้พัฒนาความรู้ และความสามารถในเชิงวิชาการ	4.23	0.72	มาก
6. ภาระงานที่มอบหมายให้นักศึกษาทำระหว่างเรียนสอดคล้องกับแผนกิจกรรมที่ระบุไว้	4.13	0.72	มาก
7. สาขาวิชา มีระบบติดตาม การตรวจสอบความคืบหน้าในการทำงานของนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง	4.27	0.73	มาก
8. นักศึกษาได้รับคำปรึกษาจากอาจารย์ในการพัฒนาสมรรถนะตนเองทางวิชาการอย่างเหมาะสม	4.18	0.75	มาก
9. สาขาวิชานีเทศาสตร์มีช่องทางการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาอย่างเพียงพอ	4.23	0.74	มาก
10. มีการจัดการเรียนการสอน มีการระบุเกณฑ์ในการประเมินผลการเรียนอย่างชัดเจน มีมาตรฐานและครอบคลุมวัตถุประสงค์ในการเรียนของแต่ละชุดวิชาในหลักสูตร	4.28	0.72	มาก
11. มีการแจ้งเกณฑ์ในการประเมินผลการเรียนให้นักศึกษาได้รับรู้ล่วงหน้า	4.33	0.75	มาก
12. ได้รับความพึงพอใจจากการรับบริการของบุคลากรสายสนับสนุนของมหาวิทยาลัย	4.15	0.80	มาก
13. พึงพอใจในสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ในการเข้าศึกษาหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต	4.30	0.70	มาก
ความคิดเห็นโดยรวม	4.28	0.52	มาก

จากตารางที่ 4.21 พบว่า นักศึกษามีระดับความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนของหลักสูตร โดยรวมอยู่ใน**ระดับมาก** ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.52) **ผ่านเกณฑ์การประเมิน** ซึ่งสามารถจำแนกเป็นรายประเด็นได้ดังนี้

นักศึกษามีระดับความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนของหลักสูตร ใน**ระดับมากที่สุด**ในประเด็น คณาจารย์มีความรู้และสามารถในเนื้อหาที่สอน ($\bar{X} = 4.83$, S.D. = 0.42) และมีระดับความคิดเห็นใน**ระดับมาก**ในประเด็น ได้แก่ แผนกิจกรรมแต่ละชุดวิชา มีการกำหนดกิจกรรมที่นักศึกษาจะต้องทำชัดเจน ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.69) ได้รับความสะดวกสบายในการเข้ารับการสัมมนาเสริม สัมมนาเข้ม ในด้าน จำนวนห้องเรียนและอุปกรณ์ในห้องเรียน ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.76) มีการแจ้งเกณฑ์ในการประเมินผลการเรียนให้นักศึกษาได้รับรู้ล่วงหน้า ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.75) พึงพอใจในสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ในการเข้าศึกษาหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.70) มีการจัดการเรียนการสอน มีการระบุเกณฑ์ในการประเมินผลการเรียนอย่างชัดเจน มีมาตรฐานและครอบคลุมวัตถุประสงค์ในการเรียนของแต่ละชุดวิชาในหลักสูตร ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.72) สาขาวิชา มีระบบติดตาม การตรวจสอบความคืบหน้าในการทำงานของนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.73) สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มีช่องทางการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาอย่างเพียงพอ ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.74) แต่ละชุดวิชา มีการจัดกลยุทธ์การจัดการเรียนการสอนที่ช่วยกระตุ้น ทำให้นักศึกษาได้พัฒนาความรู้ และความสามารถในเชิงวิชาการ ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.72) สาขาวิชา มีการกำหนดกลยุทธ์การจัดการเรียนการสอนในแต่ละชุดวิชาที่ชัดเจนด้วยแผนกิจกรรม ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.59) นักศึกษาได้รับคำปรึกษาจากอาจารย์ในการพัฒนาสมรรถนะตนเองทางวิชาการอย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.75) ได้รับความพึงพอใจจากการรับบริการของบุคลากรสายสนับสนุนของมหาวิทยาลัย ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.80) ภาระงานที่มอบหมายให้นักศึกษาทำระหว่างเรียนสอดคล้องกับแผนกิจกรรมที่ระบุไว้ ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.72) และห้องสมุดมีความทันสมัยและมีระบบให้บริการเพื่ออำนวยความสะดวกในการค้นคว้าอย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.69) ตามลำดับ

3) ความคิดเห็นของมหาบัณฑิตเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอน

(1) การสัมมนาเข้ม การสัมมนาเสริม

ตารางที่ 4.22 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นที่มีต่อการสัมมนาเข้ม การสัมมนาเสริม

ความคิดเห็นที่มีต่อการสัมมนาเข้ม การสัมมนาเสริม	$\bar{X}$	S.D.	การแปล ผล
1. ระยะเวลาที่จัดสัมมนาเข้ม 3 วัน มีความเหมาะสม	4.21	0.91	มาก
2. ระยะเวลาที่จัดสัมมนาเสริม 2 วัน มีความเหมาะสม	4.18	0.80	มาก
3. จำนวนครั้งที่จัดสัมมนาเข้ม 1 ครั้ง มีความเหมาะสม	3.97	1.06	มาก
4. จำนวนครั้งที่จัดสัมมนาเสริม 2 ครั้ง มีความเหมาะสม	4.03	1.06	มาก
5. การจัดสัมมนาเข้มช่วยส่งเสริมการเรียนรู้	4.35	0.88	มาก
6. การจัดสัมมนาเข้มช่วยเสริมสร้างประสบการณ์ใหม่	4.44	0.86	มาก
7. การจัดสัมมนาเข้มช่วยส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับ นักศึกษา	4.56	0.75	มากที่สุด
8. การจัดสัมมนาเข้มช่วยเสริมสร้างความผูกพันที่มีต่อองค์กร/ สถาบัน (สาขาวิชานิติศาสตร์ มสธ.)	4.38	0.78	มาก
9. การบรรยายของอาจารย์/วิทยากร มีความเหมาะสม	4.59	0.50	มากที่สุด
10. กิจกรรมที่ให้นักศึกษาปฏิบัติระหว่างการสัมมนาเข้มมีความ เหมาะสม	4.18	0.72	มาก
ความคิดเห็นโดยรวม	4.29	0.62	มาก

จากตารางที่ 4.22 พบว่า มหาบัณฑิตมีระดับความคิดเห็นต่อการสัมมนาเข้ม การสัมมนาเสริมชุดวิชา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.62) ผ่านเกณฑ์การประเมิน ซึ่งสามารถจำแนกเป็นรายประเด็นได้ดังนี้

มหาบัณฑิตมีระดับความคิดเห็นต่อการสัมมนาเข้ม การสัมมนาเสริมชุดวิชาในระดับมากที่สุด ในประเด็น ได้แก่ การบรรยายของอาจารย์/วิทยากร มีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.50) การจัดสัมมนาเข้มช่วยส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.75) และมีความคิดเห็นในระดับมากในประเด็นการจัดสัมมนาเข้มช่วยเสริมสร้างประสบการณ์ใหม่ ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.86) การจัดสัมมนาเข้มช่วยเสริมสร้างความผูกพันที่มีต่อองค์กร/สถาบัน (สาขาวิชานิติศาสตร์ มสธ.) ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.78) การจัดสัมมนาเข้มช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.88) ระยะเวลาที่จัดสัมมนาเข้ม 3 วัน มีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.91) ระยะเวลาที่จัดสัมมนาเสริม 2 วัน มีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.80) กิจกรรมที่ให้นักศึกษาปฏิบัติระหว่างการสัมมนาเข้มมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.72) จำนวนครั้งที่จัดสัมมนาเสริม 2 ครั้ง มีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 1.06) และจำนวนครั้งที่จัดสัมมนาเข้ม 1 ครั้ง มีความเหมาะสม ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 1.06) ตามลำดับ

(2) การเรียนการสอนผ่านระบบ e-Learning

ตารางที่ 4.23 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนการสอนผ่านระบบ e-Learning

ความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนการสอนผ่านระบบ e-Learning	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. ลักษณะของกิจกรรมที่มอบหมายให้ทำมีความเหมาะสม	4.12	0.81	มาก
2. จำนวนครั้งของการเรียนผ่าน e-Learning มีความเหมาะสม	3.85	0.78	มาก
3. การได้รับทราบผลย้อนกลับจากเพื่อนนักศึกษามีส่วนกระตุ้นการเรียนรู้ของท่านได้ดี	4.00	0.78	มาก
4. การได้รับทราบผลย้อนกลับจากอาจารย์มีส่วนกระตุ้นการเรียนรู้ของท่านได้ดี	4.21	0.81	มาก
5. การเรียนการสอนผ่านระบบ e-Learning ช่วยของท่านบรรลุเป้าหมายของการเรียน	4.03	0.90	มาก
ความคิดเห็นโดยรวม	4.04	0.71	มาก

จากตารางที่ 4.23 พบว่า มหาวิทยาลัยมีระดับความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนผ่านระบบ e-Learning โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, $S.D. = 0.71$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน ซึ่งสามารถจำแนกเป็นรายประเด็นได้ดังนี้

มหาวิทยาลัยมีระดับความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนผ่านระบบ e-Learning ในระดับมากในทุกประเด็น ได้แก่ การได้รับทราบผลย้อนกลับจากอาจารย์มีส่วนกระตุ้นการเรียนรู้ของท่านได้ดี ($\bar{X} = 4.21$, $S.D. = 0.81$) ลักษณะของกิจกรรมที่มอบหมายให้ทำมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.12$, $S.D. = 0.81$) การเรียนการสอนผ่านระบบ e-Learning ช่วยของท่านบรรลุเป้าหมายของการเรียน ($\bar{X} = 4.03$, $S.D. = 0.90$) การได้รับทราบผลย้อนกลับจากเพื่อนนักศึกษามีส่วนกระตุ้นการเรียนรู้ของท่านได้ดี ($\bar{X} = 4.00$, $S.D. = 0.78$) และจำนวนครั้งของการเรียนผ่าน e-Learning มีความเหมาะสม ($\bar{X} = 3.85$, $S.D. = 0.78$) ตามลำดับ

(3) การทำวิทยานิพนธ์ / การศึกษาค้นคว้าอิสระ

ตารางที่ 4.24 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นที่มีต่อการทำวิทยานิพนธ์/
การศึกษาค้นคว้าอิสระ

ความคิดเห็นที่มีต่อการทำวิทยานิพนธ์ / การศึกษาค้นคว้าอิสระ	$\bar{X}$	S.D.	การแปล ผล
1. อาจารย์ที่ปรึกษามีความรู้ความสามารถทางวิชาการเป็นที่ ยอมรับ	4.74	0.45	มากที่สุด
2. อาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้รับการจัดสรรให้ มีความรู้ ความสามารถตรงกับหัวข้อวิทยานิพนธ์ / การศึกษาค้นคว้า อิสระ	4.82	0.39	มากที่สุด
3. อาจารย์ที่ปรึกษามีความสามารถในการให้คำปรึกษาแนะนำ	4.85	0.44	มากที่สุด
4. อาจารย์ที่ปรึกษาให้ความเอาใจใส่ ติดตามงานของนักศึกษา	4.85	0.44	มากที่สุด
5. การจัดกิจกรรมสัมมนาเข้ม ช่วยส่งเสริมความสำเร็จในการ ทำวิทยานิพนธ์ / การศึกษาค้นคว้าอิสระ	4.65	0.60	มากที่สุด
ความคิดเห็นโดยรวม	4.78	0.32	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.24 พบว่า มหาบัณฑิตมีระดับความคิดเห็นต่อการทำวิทยานิพนธ์ / การศึกษาค้นคว้าอิสระ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.78$, $S.D. = 0.32$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน ซึ่งสามารถจำแนกเป็นรายประเด็นได้ดังนี้

มหาบัณฑิตมีระดับความคิดเห็นต่อการทำวิทยานิพนธ์ / การศึกษาค้นคว้าอิสระในระดับมากที่สุดในทุกประเด็น ได้แก่ อาจารย์ที่ปรึกษามีความสามารถในการให้คำปรึกษาแนะนำและอาจารย์ที่ปรึกษาให้ความเอาใจใส่ ติดตามงานของนักศึกษา ($\bar{X} = 4.85$, $S.D. = 0.44$) อาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้รับการจัดสรรให้ มีความรู้ความสามารถตรงกับหัวข้อวิทยานิพนธ์ / การศึกษาค้นคว้าอิสระ ($\bar{X} = 4.82$, $S.D. = 0.39$) อาจารย์ที่ปรึกษามีความรู้ความสามารถทางวิชาการเป็นที่ยอมรับ ($\bar{X} = 4.74$, $S.D. = 0.45$) และการจัดกิจกรรมสัมมนาเข้ม ช่วยส่งเสริมความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ / การศึกษาค้นคว้าอิสระ ($\bar{X} = 4.65$, $S.D. = 0.60$) เป็นต้น

3.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการให้บริการ

1) ความคิดเห็นของมหาบัณฑิตเกี่ยวกับความเหมาะสมของการให้บริการ

(1) ความคิดเห็นของมหาบัณฑิตเกี่ยวกับความเหมาะสมของการให้บริการของสาขาวิชานิเทศศาสตร์

ตารางที่ 4.25 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นที่มีต่อการให้บริการของสาขาวิชานิเทศศาสตร์

ความคิดเห็นที่มีต่อการให้บริการของสาขาวิชานิเทศศาสตร์	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. เจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	4.65	0.69	มากที่สุด
2. เจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตรมีกิริยา มารยาท สุภาพเรียบร้อย	4.68	0.59	มากที่สุด
3. เจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตรสามารถตอบคำถามหรือช่วยเหลือแก้ปัญหาได้ดี	4.65	0.77	มากที่สุด
4. มีการแจ้งข้อมูลข่าวสารที่สำคัญได้ทันเวลา	4.41	0.78	มากที่สุด
5. มีความประทับใจต่อการให้บริการโดยภาพรวม	4.62	0.65	มากที่สุด
ความคิดเห็นโดยรวม	4.60	0.62	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.25 พบว่า มหาบัณฑิตมีระดับความคิดเห็นต่อการให้บริการของสาขาวิชานิเทศศาสตร์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, $S.D. = 0.62$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน ซึ่งสามารถจำแนกเป็นรายประเด็นได้ดังนี้

มหาบัณฑิตมีระดับความคิดเห็นต่อการให้บริการของสาขาวิชานิเทศศาสตร์ในระดับมากที่สุดในทุกประเด็น ได้แก่ เจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตรมีกิริยา มารยาท สุภาพเรียบร้อย ($\bar{X} = 4.68$, $S.D. = 0.59$) เจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตรสามารถตอบคำถามหรือช่วยเหลือแก้ปัญหาได้ดี ($\bar{X} = 4.65$, $S.D. = 0.77$) เจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ($\bar{X} = 4.65$, $S.D. = 0.69$) มีความประทับใจต่อการให้บริการโดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.62$, $S.D. = 0.65$) และมีการแจ้งข้อมูลข่าวสารที่สำคัญได้ทันเวลา ($\bar{X} = 4.41$, $S.D. = 0.78$) ตามลำดับ

(2) ความคิดเห็นของมหาบัณฑิตเกี่ยวกับความเหมาะสมของการให้บริการของมหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.26 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นที่มีต่อการให้บริการของมหาวิทยาลัย

ความคิดเห็นที่มีต่อการให้บริการของมหาวิทยาลัย	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
สำนักบัณฑิตศึกษา			
1. เจ้าหน้าที่สำนักบัณฑิตมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	4.26	0.83	มาก
2. เจ้าหน้าที่สำนักบัณฑิตมีกิริยา มารยาท สุภาพเรียบร้อย	4.26	0.83	มาก
3. เจ้าหน้าที่สำนักบัณฑิตสามารถตอบคำถามหรือช่วยเหลือแก้ปัญหาได้ดี	4.26	0.79	มาก
4. สำนักบัณฑิตแจ้งข้อมูลข่าวสารที่สำคัญได้ทันเวลา	4.18	1.00	มาก
5. มีความประทับใจต่อการให้บริการโดยภาพรวม	4.26	0.83	มาก
สำนักทะเบียนและวัดผล			
6. การให้บริการของศูนย์ One Stop Service มีประสิทธิภาพ	4.18	0.83	มาก
7. การให้บริการของศูนย์บริการข้อมูลทางโทรศัพท์ มีประสิทธิภาพ	3.79	0.98	มาก
8. การตอบคำถามของเจ้าหน้าที่ที่มีประสิทธิภาพ	3.88	1.01	มาก
สำนักบริการการศึกษา			
9. มีการจัดส่งเอกสารประมวลสาระ แนวการศึกษา สื่อการศึกษา ได้ทันเวลา	3.82	1.00	มาก
10. การตอบคำถามของเจ้าหน้าที่ที่มีประสิทธิภาพ	3.85	0.89	มาก
ความคิดเห็นโดยรวม	4.08	0.77	มาก

จากตารางที่ 4.26 พบว่า มหาบัณฑิตมีระดับความคิดเห็นต่อการให้บริการของมหาวิทยาลัย ได้แก่ สำนักบัณฑิตศึกษา สำนักทะเบียนและวัดผล และสำนักบริการการศึกษา โดยรวมอยู่ใน **ระดับมาก** ($\bar{X} = 4.08$, $S.D. = 0.77$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน ซึ่งสามารถจำแนกเป็นรายประเด็นได้ดังนี้

มหาบัณฑิตมีระดับความคิดเห็นต่อการให้บริการของมหาวิทยาลัยใน **ระดับมาก** ในทุกประเด็น ได้แก่ การให้บริการของ **สำนักบัณฑิตศึกษา** ในประเด็นเจ้าหน้าที่สำนักบัณฑิตมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เจ้าหน้าที่สำนักบัณฑิตมีกิริยา มารยาท สุภาพเรียบร้อย มีความประทับใจต่อการให้บริการโดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.26$, $S.D. = 0.83$) เจ้าหน้าที่สำนักบัณฑิตสามารถตอบคำถามหรือช่วยเหลือแก้ปัญหาได้ดี ($\bar{X} = 4.26$, $S.D. = 0.79$) และสำนักบัณฑิตแจ้งข้อมูลข่าวสารที่สำคัญได้ทันเวลา ($\bar{X} = 4.18$, $S.D. = 1.00$) ตามลำดับ

การให้บริการของ**สำนักทะเบียนและวัดผล**ในประเด็นการให้บริการของศูนย์ One Stop Service มีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.83) การตอบคำถามของเจ้าหน้าที่ที่มีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 1.01) และการให้บริการของศูนย์บริการข้อมูลทางโทรศัพท์ มีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 0.98)

การให้บริการของ**สำนักบริการการศึกษา**ในประเด็นการตอบคำถามของเจ้าหน้าที่ที่มีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 3.85$, S.D. = 0.89) และมีการจัดส่งเอกสารประมวลสาระ แนวการศึกษา สื่อการศึกษา ได้ทันเวลา ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 1.00) ตามลำดับ

3.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการวัดและประเมินผล

1) ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับความเหมาะสมของการวัดและประเมินผล

ตารางที่ 4.27 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นที่มีต่อการวัดและประเมินผล

ความคิดเห็นที่มีต่อการวัดและประเมินผล	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. มีการจัดการเรียนการสอน มีการระบุเกณฑ์ในการประเมินผลการเรียนอย่างชัดเจน มีมาตรฐานและครอบคลุมวัตถุประสงค์ในการเรียนของแต่ละชุดวิชาในหลักสูตร	4.28	0.72	มาก
2. มีการแจ้งเกณฑ์ในการประเมินผลการเรียนให้นักศึกษาได้รับรู้ล่วงหน้า	4.33	0.75	มาก
ความคิดเห็นโดยรวม	4.31	0.73	มาก

จากตารางที่ 4.27 พบว่า นักศึกษามีระดับความคิดเห็นต่อการวัดและประเมินผลของหลักสูตร โดยรวมอยู่ใน**ระดับมาก** ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.73) **ผ่านเกณฑ์การประเมิน** ซึ่งสามารถจำแนกเป็นรายประเด็นได้ดังนี้

นักศึกษามีระดับความคิดเห็นต่อการวัดและประเมินผลของหลักสูตร ว่ามีการแจ้งเกณฑ์ในการประเมินผลการเรียนให้นักศึกษาได้รับรู้ล่วงหน้า ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.75) และการจัดการเรียนการสอนมีการระบุเกณฑ์ในการประเมินผลการเรียนอย่างชัดเจน มีมาตรฐานและครอบคลุมวัตถุประสงค์ในการเรียนของแต่ละชุดวิชาในหลักสูตร ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.72) ตามลำดับ

2) ความคิดเห็นของมหาบัณฑิตเกี่ยวกับความเหมาะสมของการวัดและประเมินผล

ตารางที่ 4.28 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นที่มีต่อการวัดและประเมินผล

ความคิดเห็นที่มีต่อการวัดและประเมินผล	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
มีการระบุเกณฑ์การประเมินผลที่ชัดเจน	4.21	0.69	มาก

จากตารางที่ 4.28 พบว่า มหาบัณฑิตมีระดับความคิดเห็นต่อการวัดและประเมินผลของหลักสูตรอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21, S.D. = 0.69$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน

ส่วนที่ 4 ผลการประเมินผลการใช้หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต

4.1 ความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของมหาบัณฑิต

1) ความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตต่อคุณลักษณะของมหาบัณฑิต

ความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตต่อคุณลักษณะ/พฤติกรรมที่แสดงออกของมหาบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิใน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ดังนี้

ตารางที่ 4.29 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะ/พฤติกรรมที่แสดงออกของมหาบัณฑิตด้านคุณธรรม จริยธรรม

คุณลักษณะ/พฤติกรรม	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. มีความซื่อสัตย์ สุจริต	4.56	0.51	มากที่สุด
2. มีความรับผิดชอบต่อตนเอง	4.61	0.50	มากที่สุด
3. มีจรรยาบรรณวิชาชีพ	4.44	0.51	มากที่สุด
4. มีความขยันหมั่นเพียร	4.44	0.62	มากที่สุด
5. มีความพอเพียง	4.22	0.73	มากที่สุด
6. มีเจตคติในทางบวก	4.39	0.61	มากที่สุด
7. ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม	4.00	0.77	มาก
8. ความเมตตา กรุณา และช่วยเหลือผู้อื่น	4.44	0.62	มากที่สุด
9. พูดความจริง ไม่กล่าวร้ายผู้อื่น	4.50	0.62	มากที่สุด
10. พิจารณาสິงต่างๆ ด้วยความยุติธรรมและถูกต้อง	4.39	0.61	มากที่สุด
11. ความมีวินัย	4.28	0.57	มากที่สุด
12. สำรวมทั้งกาย วาจา และใจ	4.11	0.90	มาก
คุณลักษณะ/พฤติกรรมที่แสดงออกของมหาบัณฑิตด้านคุณธรรม จริยธรรมโดยรวม	4.37	0.63	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.29 พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตระบุคุณลักษณะ/พฤติกรรมที่แสดงออกของมหาบัณฑิตด้านคุณธรรม จริยธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.37$, $S.D. = 0.63$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน ซึ่งสามารถจำแนกรายประเด็นพบว่า ผู้ใช้บัณฑิตระบุคุณลักษณะ/พฤติกรรมที่แสดงออกของมหาบัณฑิตด้านคุณธรรม จริยธรรม ในระดับมากที่สุด ในประเด็น ได้แก่ มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ($\bar{X} = 4.61$, $S.D. = 0.50$) มีความซื่อสัตย์ สุจริต ($\bar{X} = 4.56$, $S.D. = 0.51$) พูดความจริง ไม่กล่าวร้ายผู้อื่น ($\bar{X} = 4.50$, $S.D. = 0.62$) มีความขยันหมั่นเพียร และความเมตตา กรุณา และช่วยเหลือผู้อื่น

($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.62) มีจรรยาบรรณวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.51) มีเจตคติในทางบวก และพิจารณาสิ่งต่างๆ ด้วยความยุติธรรมและถูกต้อง ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.61) ความมีวินัย ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.57) และมีความพอเพียง ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.73) และระบุคุณลักษณะ/พฤติกรรมที่แสดงออกของมหบัณฑิต**ด้านคุณธรรม จริยธรรม** ในระดับมาก ในประเด็น ได้แก่ มีความสำรวมทั้งกาย วาจา และใจ ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.90) และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.77) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.30 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะ/พฤติกรรมที่แสดงออกของมหบัณฑิต**ด้านความรู้**

คุณลักษณะ/พฤติกรรม	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. มีความรอบรู้ในศาสตร์ที่ศึกษาและในศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง	4.28	0.57	มากที่สุด
2. มีความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้	4.39	0.61	มากที่สุด
คุณลักษณะ/พฤติกรรมที่แสดงออกของมหบัณฑิตด้านความรู้โดยรวม	4.33	0.59	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.30 พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตระบุคุณลักษณะ/พฤติกรรมที่แสดงออกของมหบัณฑิต**ด้านความรู้** โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.59) ผ่านเกณฑ์การประเมิน ซึ่งสามารถจำแนกรายประเด็นพบว่า ผู้ใช้บัณฑิตระบุคุณลักษณะ/พฤติกรรมที่แสดงออกของมหบัณฑิต**ด้านความรู้** ในระดับมากที่สุด ในทุกประเด็น ได้แก่ มีความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.61) มีความรอบรู้ในศาสตร์ที่ศึกษาและ ในศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.57) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.31 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะ/พฤติกรรมที่แสดงออกของ
มหาบัณฑิตด้านทักษะทางปัญญา

คุณลักษณะ/พฤติกรรม	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. มีทักษะในการคิดเชิงระบบ	4.22	0.65	มากที่สุด
2. มีทักษะในการตัดสินใจและแก้ปัญหา	4.28	0.75	มากที่สุด
3. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.33	0.59	มากที่สุด
4. ใช้ความรู้สู่การปฏิบัติได้	4.28	0.75	มากที่สุด
5. สามารถแสวงหาความรู้ใหม่ๆ และพัฒนาตนเองได้	4.28	0.67	มากที่สุด
คุณลักษณะ/พฤติกรรมที่แสดงออกของมหาบัณฑิต ด้านทักษะทางปัญญาโดยรวม	4.28	0.68	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.31 พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตระบุคุณลักษณะ/พฤติกรรมที่แสดงออกของมหาบัณฑิตด้านทักษะทางปัญญา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.28$, $S.D. = 0.68$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน ซึ่งสามารถจำแนกรายประเด็นพบว่า ผู้ใช้บัณฑิตระบุคุณลักษณะ/พฤติกรรมที่แสดงออกของมหาบัณฑิตด้านทักษะทางปัญญา ในระดับมากที่สุด ในทุกประเด็น ได้แก่ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.33$, $S.D. = 0.59$) มีทักษะในการตัดสินใจและแก้ปัญหาและใช้ความรู้สู่การปฏิบัติได้ ($\bar{X} = 4.28$, $S.D. = 0.75$) สามารถแสวงหาความรู้ใหม่ๆ และพัฒนาตนเองได้ ($\bar{X} = 4.28$, $S.D. = 0.67$) และมีทักษะในการคิดเชิงระบบ ($\bar{X} = 4.22$, $S.D. = 0.65$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.32 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะ/พฤติกรรมที่แสดงออกของ
มหาบัณฑิตด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

คุณลักษณะ/พฤติกรรม	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. มีความรับผิดชอบต่อองค์กร สังคมทุกระดับ	4.17	0.71	มาก
2. มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม	4.11	0.76	มาก
3. มีจิตอาสา และจิตสาธารณะ	4.28	0.75	มากที่สุด
4. มีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น	4.50	0.62	มากที่สุด
5. สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	4.39	0.70	มากที่สุด
คุณลักษณะ/พฤติกรรมที่แสดงออกของมหาบัณฑิต ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความ รับผิดชอบโดยรวม	4.29	0.71	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.32 พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตระบุคุณลักษณะ/พฤติกรรมที่แสดงออกของมหาบัณฑิต **ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ** โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.29$, $S.D. = 0.71$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน ซึ่งสามารถจำแนกรายประเด็นพบว่า

ผู้ใช้บัณฑิตระบุคุณลักษณะ/พฤติกรรมที่แสดงออกของมหาบัณฑิต**ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ** ในระดับมากที่สุด ในประเด็น ได้แก่ มีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น ($\bar{X} = 4.50$, $S.D. = 0.62$) สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ($\bar{X} = 4.39$, $S.D. = 0.70$) มีจิตอาสา และ จิตสาธารณะ ($\bar{X} = 4.28$, $S.D. = 0.75$) และระบุคุณลักษณะ/พฤติกรรมที่แสดงออกของมหาบัณฑิต **ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ** ในระดับมาก ในประเด็น ได้แก่ มีความรับผิดชอบต่อองค์กร สังคมทุกระดับ ($\bar{X} = 4.17$, $S.D. = 0.71$) และมีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 4.11$, $S.D. = 0.76$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.33 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะ/พฤติกรรมที่แสดงออกของมหาบัณฑิต **ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ**

คุณลักษณะ/พฤติกรรม	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. มีทักษะการสื่อสารที่ดี (ฟัง พูด อ่าน เขียน)	4.44	0.70	มากที่สุด
2. มีทักษะในการใช้ภาษา	4.22	0.94	มากที่สุด
3. มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.06	0.87	มาก
4. มีความสามารถในการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพ	4.11	0.76	มาก
คุณลักษณะ/พฤติกรรมที่แสดงออกของมหาบัณฑิตด้านทักษะทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร ฯ โดยรวม	4.21	0.82	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.33 พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตระบุคุณลักษณะ/พฤติกรรมที่แสดงออกของมหาบัณฑิต **ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ** โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.21$, $S.D. = 0.82$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน ซึ่งสามารถจำแนกรายประเด็นพบว่า

ผู้ใช้บัณฑิตระบุคุณลักษณะ/พฤติกรรมที่แสดงออกของมหาบัณฑิต**ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ** ในระดับมากที่สุด ในประเด็นมีทักษะการสื่อสารที่ดี (ฟัง พูด อ่าน เขียน) ($\bar{X} = 4.44$, $S.D. = 0.70$) มีทักษะในการใช้ภาษา ($\bar{X} = 4.22$, $S.D. = 0.94$) และระบุคุณลักษณะ/พฤติกรรมที่แสดงออกของมหาบัณฑิต**ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ** ในระดับมาก ในประเด็น ได้แก่ มีความสามารถในการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพ ($\bar{X} = 4.11$, $S.D. = 0.76$) และมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 4.06$, $S.D. = 0.87$) ตามลำดับ

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้ใช้มหาบัณฑิต

ผู้ใช้มหาบัณฑิตระบุความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณลักษณะ/พฤติกรรมของมหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากสาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชเพิ่มเติม ดังนี้

- 3.1 ต้องการมหาบัณฑิตที่มีความขยันหมั่นเพียร
- 3.2 สามารถประยุกต์ใช้องค์ความรู้ด้านนิติศาสตร์ในการบริหารจัดการในหน่วยงานทำให้ทีมงานและผู้รับบริการพึงพอใจ
- 3.3 การประยุกต์ใช้องค์ความรู้ที่ได้ศึกษามาใช้ในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ
- 3.4 นำความรู้มาใช้พัฒนาองค์กรและประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้า แข็งแกร่งยิ่งขึ้นไป
- 3.5 สาขาวิชานิติศาสตร์ในทุกระดับ เป็นสาขาวิชาที่มีจุดเด่นคือ ระบบการเรียนการสอนที่ดี มีมาตรฐาน หากผู้เรียนเป็นผู้มีวินัยเรียนตามข้อแนะนำจะเป็นประโยชน์และมีองค์ความรู้มากเทียบเท่าสถาบันการศึกษาในระบบปกติได้เป็นอย่างดี แต่เห็นควรเพิ่มเรื่องการฝึกปฏิบัติเพื่อเพิ่มประสบการณ์ให้แก่ นักศึกษามากขึ้นกว่าเดิม โดยเฉพาะระดับปริญญาตรี
- 3.6 ควรเพิ่มเติมความรู้ด้านการสื่อสารด้วยภาษาต่างประเทศให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3) ความคิดเห็นของมหาบัณฑิตต่อคุณลักษณะของมหาบัณฑิต

ความคิดเห็นของมหาบัณฑิตต่อคุณลักษณะบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ครอบคลุม 7 ด้าน ได้แก่ 1) มีคุณธรรมจริยธรรม 2) มีความรอบรู้และมีประสบการณ์ 3) คิดเป็น แก้ปัญหาได้ 4) มีความรับผิดชอบ 5) มีมนุษยสัมพันธ์ดี 6) มีความสามารถในการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม 7) ทักษะการศึกษาทางไกล ดังนี้

ตารางที่ 4.34 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับในการประเมินผลผลิตของหลักสูตรในด้านต่างๆ

ระดับของผลที่ได้รับในการพัฒนาด้านต่างๆ	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. คุณธรรม จริยธรรม	4.47	0.75	มาก
2. ความรู้	4.65	0.54	มากที่สุด
3. ทักษะ	4.47	0.75	มาก
4. ประสบการณ์	4.41	0.70	มาก
5. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์	4.56	0.75	มากที่สุด
6. ความคิดสร้างสรรค์	4.41	0.74	มาก
7. ทักษะทางปัญญา (การคิดวิเคราะห์สถานการณ์ ความเข้าใจแนวคิด ทฤษฎี หลักการ)	4.62	0.55	มากที่สุด
8. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	4.62	0.55	มากที่สุด
9. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.29	0.76	มาก
10. ความที่ได้รับสามารถในการนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน	4.47	0.61	มาก
ผลการพัฒนาโดยรวม	4.50	0.52	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.34 พบว่า มหบัณฑิตมีระดับของผลการพัฒนาต่อการประเมินผลผลิตของหลักสูตร โดยรวมอยู่ใน**ระดับมากที่สุด** ($\bar{X} = 4.50$, $S.D. = 0.52$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน ซึ่งสามารถจำแนกเป็นรายประเด็นได้ดังนี้

มหบัณฑิตมีระดับของผลการพัฒนาต่อการประเมินผลผลิตของหลักสูตรใน**ระดับมากที่สุด** ในประเด็นความรู้ ($\bar{X} = 4.65$, $S.D. = 0.54$) ทักษะทางปัญญา (การคิดวิเคราะห์สถานการณ์ ความเข้าใจแนวคิด ทฤษฎี หลักการ) และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.62$, $S.D. = 0.55$) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ($\bar{X} = 4.56$, $S.D. = 0.75$) คุณธรรม จริยธรรม และทักษะ ($\bar{X} = 4.47$, $S.D. = 0.75$) ความที่ได้รับสามารถในการนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน ($\bar{X} = 4.47$, $S.D. = 0.61$) ความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.41$, $S.D. = 0.74$) ประสบการณ์ ($\bar{X} = 4.41$, $S.D. = 0.70$) และทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 4.29$, $S.D. = 0.76$) ตามลำดับ

3) ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อคุณลักษณะของมหาวิทยาลัย

ความคิดเห็นของมหาวิทยาลัยต่อคุณลักษณะบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ครอบคลุม 7 ด้าน ได้แก่ 1) มีคุณธรรมจริยธรรม 2) มีความรอบรู้และมีประสบการณ์ 3) คิดเป็น แก้ปัญหาได้ 4) มีความรับผิดชอบ 5) มีมนุษยสัมพันธ์ดี 6) มีความสามารถในการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม 7) ทักษะการศึกษาทางไกล ดังนี้

ตารางที่ 4.35 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาหลักสูตร

ความคาดหวังที่มีต่อผลผลิตของหลักสูตร	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม			
1.1 มีความซื่อสัตย์ สุจริต	3.72	0.72	มาก
1.2 มีความขยันหมั่นเพียร	3.98	0.75	มาก
1.3 มีความพอเพียงและมีวินัย	3.92	0.74	มาก
1.4 มีวัฒนธรรม คุณธรรม และศีลธรรมอันดี	3.87	0.70	มาก
1.5 จรรยาบรรณวิชาชีพ	4.02	0.81	มาก
ความคาดหวังโดยรวม	3.90	0.65	มาก
2. ด้านความรู้และประสบการณ์			
2.1 ความรอบรู้และเข้าใจในด้านนิเทศศาสตร์	4.03	0.66	มาก
2.2 ความรู้รอบในศาสตร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง	3.88	0.67	มาก
2.3 ความสามารถในการประยุกต์ความรู้สู่การใช้ประโยชน์	4.00	0.74	มาก
ความคาดหวังโดยรวม	3.97	0.55	มาก
3. ด้านปัญญา			
3.1 การคิดอย่างเป็นระบบ	3.93	0.78	มาก
3.2 สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ แสดง ความคิดเห็นบนพื้นฐานวิชาการ	3.98	0.75	มาก
3.3 ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	3.93	0.66	มาก
ความคาดหวังโดยรวม	3.95	0.67	มาก
4. ด้านความรับผิดชอบ			
4.1 รับผิดชอบต่อตนเอง	3.90	0.75	มาก
4.2 รับผิดชอบต่อองค์กร	3.85	0.71	มาก
4.3 รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม	3.85	0.73	มาก
4.4 จิตอาสา และจิตสาธารณะ	3.87	0.72	มาก
ความคาดหวังโดยรวม	3.69	0.63	มาก

ตารางที่ 4.35 (ต่อ)

ความคาดหวังที่มีต่อผลผลิตของหลักสูตร	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
5. ด้านมนุษยสัมพันธ์			
5.1 ความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น	4.05	0.67	มาก
5.2 สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	4.10	0.68	มาก
5.3 เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี	4.07	0.73	มาก
ความคาดหวังโดยรวม	3.75	0.62	มาก
6. ด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม			
6.1 ทักษะการสื่อสารที่ดี	4.03	0.71	มาก
6.2 ทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสืบค้นงาน	4.02	0.77	มาก
6.4 ความสามารถในการศึกษา วิเคราะห์และนำเสนอผล	3.98	0.68	มาก
ความคาดหวังโดยรวม	4.01	0.68	มาก
7. ด้านความสามารถในการศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง			
7.1 ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีความมุ่งมั่น	4.07	0.66	มาก
7.2 ใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่อง	3.98	0.70	มาก
7.3 ความมุ่งมั่น ขยันหมั่นเพียรอยู่เป็นนิจ	3.92	0.70	มาก
ความคาดหวังโดยรวม	3.99	0.64	มาก
ความคาดหวังโดยภาพรวมทุกด้าน	3.89	0.51	มาก

จากตารางที่ 4.35 พบว่า นักศึกษาได้รับความรู้จากการศึกษาหลักสูตรนิเทศศาสตร-มหาบัณฑิต โดยรวมอยู่ในระดับมากกว่าที่คาดหวัง ($\bar{X} = 3.89$, $S.D. = 0.51$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน ซึ่งสามารถจำแนกระดับความรู้ที่ได้รับเป็นรายด้านได้ดังนี้

ด้านคุณธรรม จริยธรรม นักศึกษาได้รับความรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม โดยรวมในระดับมากกว่าที่คาดหวัง ($\bar{X} = 3.90$, $S.D. = 0.65$) ในทุกประเด็น ได้แก่ จรรยาบรรณวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.02$, $S.D. = 0.81$) มีความขยันหมั่นเพียร ($\bar{X} = 3.98$, $S.D. = 0.75$) มีความพอเพียงและมีวินัย ($\bar{X} = 3.92$, $S.D. = 0.74$) มีวัฒนธรรม คุณธรรม และศีลธรรมอันดี ($\bar{X} = 3.87$, $S.D. = 0.70$) และมีความซื่อสัตย์สุจริต ($\bar{X} = 3.72$, $S.D. = 0.72$)

ด้านความรู้และประสบการณ์ นักศึกษาได้รับความรู้ด้านความรู้และประสบการณ์ โดยรวมในระดับมากกว่าที่คาดหวัง ($\bar{X} = 3.97$, $S.D. = 0.55$) ในทุกประเด็น ได้แก่ ความรอบรู้และเข้าใจในด้านนิเทศศาสตร์ ($\bar{X} = 4.03$, $S.D. = 0.66$) ความสามารถในการประยุกต์ความรู้สู่การใช้ประโยชน์ ($\bar{X} = 4.00$, $S.D. = 0.74$) และความรู้รอบในศาสตร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 3.88$, $S.D. = 0.67$)

ด้านปัญญา นักศึกษาได้รับความรู้ด้านปัญญา โดยรวมในระดับมากกว่าที่คาดหวัง ($\bar{X} = 3.95$, $S.D. = 0.67$) ในทุกประเด็น ได้แก่ สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ แสดงความ

คิดเห็นบนพื้นฐานวิชาการ ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.75) การคิดอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.78) และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.66)

ด้านความรับผิดชอบ นักศึกษาได้รับความรู้ด้านความรับผิดชอบ โดยรวมในระดับมากกว่าที่คาดหวัง ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = 0.63) ในทุกประเด็น ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อตนเอง ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.75) จิตอาสา และจิตสาธารณะ ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.72) ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม ($\bar{X} = 3.85$, S.D. = 0.73) และความรับผิดชอบต่อองค์กร ($\bar{X} = 3.85$, S.D. = 0.71)

ด้านมนุษยสัมพันธ์ นักศึกษาได้รับความรู้ด้านมนุษยสัมพันธ์ โดยรวมในระดับมากกว่าที่คาดหวัง ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 0.62) ในทุกประเด็น ได้แก่ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.68) เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.73) และความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.67)

ด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม นักศึกษาได้รับความรู้ด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม โดยรวมในระดับมากกว่าที่คาดหวัง ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.68) ในทุกประเด็น ได้แก่ ทักษะการสื่อสารที่ดี ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.71) ทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสืบค้นงาน ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.77) และความสามารถในการศึกษา วิเคราะห์และนำเสนอผล ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.68)

ด้านความสามารถในการศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง นักศึกษาได้รับความรู้ด้านความสามารถในการศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง โดยรวมในระดับมากกว่าที่คาดหวัง ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.64) ในทุกประเด็น ได้แก่ ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีความมุ่งมั่น ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.66) ใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.70) และความมุ่งมั่น ขยันหมั่นเพียรอยู่เป็นนิจ ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.70)

4.2 ความคิดเห็นต่อการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

1) ความคิดเห็นของมหابัณฑิตต่อการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

เนื้อหาสาระที่ได้รับจากการศึกษาหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิตที่มหابัณฑิตนำไปใช้ประโยชน์มากที่สุด 5 อันดับ มีดังนี้

ลำดับที่ 1

- 1) กระบวนการคิดที่เป็นระบบในการทำงาน/มีการวางแผนในการทำงาน
- 2) การคิดวิเคราะห์สถานการณ์
- 3) การนำหลักทฤษฎีมาปรับใช้ในการทำงาน
- 4) การเรียนต่อปริญญาเอกสามารถนำทฤษฎีต่างๆ มาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 5) การวางแผน การจัดลำดับการตลาด
- 6) การสื่อสารสาธารณะ
- 7) ความคิดสร้างสรรค์
- 8) ความคิดสร้างสรรค์งานด้านนิเทศศาสตร์
- 9) คิด วิเคราะห์ แยกแยะ วิพากษ์
- 10) คุณธรรม จริยธรรม

- 11) งานวิจัย
- 12) ใช้พัฒนาบุคลากรในหน่วยงาน
- 13) ใช้วิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการสื่อสารในสังคม
- 14) ทักษะการใช้ทฤษฎีประกอบการสื่อสาร
- 15) นำการสื่อสารมาใช้ในการประกอบธุรกิจ
- 16) เนื้อหาสาระในกระบวนการคิด วิเคราะห์ และนำมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน
- 17) ประสบการณ์
- 18) ปรับระบบสารสนเทศในหน่วยงาน

ลำดับที่ 2

- 1) การจัดการเทคโนโลยีการสื่อสาร
- 2) การใช้จำนวนของการสื่อสารในการทำงาน
- 3) การใช้สื่อให้เป็นประโยชน์
- 4) การนำเทคโนโลยีมาปรับใช้เพื่อให้ตอบสนองกับกลุ่มเป้าหมายมากที่สุด
- 5) การวิเคราะห์ข้อมูลทางนิเทศ
- 6) การสร้างความน่าเชื่อถือของผู้ส่งสาร
- 7) การสื่อสารในองค์กร
- 8) การสื่อสารแบบมีส่วนร่วม
- 9) ขั้นตอนและรูปแบบการจัดสัมมนา
- 10) ใช้ในการบรรยาย การปฏิบัติงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับนิเทศศาสตร์
- 11) ทักษะการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์
- 12) ทักษะการสื่อสารที่ยึดหลัก 5W1H
- 13) ทำให้มีมนุษยสัมพันธ์ดีขึ้น
- 14) เนื้อหาทางด้านกระบวนการสื่อสารในรูปแบบต่างๆ ที่นำมาใช้ในการทำงาน
- 15) พัฒนางาน IT แนวคิด และส่งเสริมการตลาด
- 16) ส่งเสริมเพิ่มความสามารถในการทำงาน
- 17) สามารถบรรยายให้นักศึกษา ป.ตรีในพื้นที่

ลำดับที่ 3

- 1) การแก้ปัญหา
- 2) การเขียนโครงการ
- 3) การเขียนรายงานการค้นคว้า/นำเสนองานต่อหน่วยงาน
- 4) การใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อการสื่อสารในอาชีพ
- 5) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
- 6) การโน้มน้าวใจ
- 7) การประยุกต์นำเอาทฤษฎีมาใช้ในการทำงาน
- 8) การสื่อสารอย่างถูกต้อง

- 9) คิดงานอย่างสร้างสรรค์ใหม่ๆ ในการทำงาน
- 10) คุณธรรม จริยธรรม
- 11) ติดตามข่าวสารที่นำเสนอทางสื่อต่างๆอย่างรู้เท่าทัน
- 12) นำเนื้อหาไปประยุกต์ใช้ได้
- 13) แนวความคิดที่วางแผนไว้ก่อนลงมือทำงาน
- 14) บุรณาการ
- 15) พัฒนางานประชาสัมพันธ์
- 16) รู้ข้อกฎหมาย ข้อห้ามด้านคุณธรรม จริยธรรม
- 17) วิเคราะห์สภาพการทางสังคมได้อย่างเข้าใจ

ลำดับที่ 4

- 1) การเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายหลายช่องทาง
- 2) การค้นหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ
- 3) การจัดการการสื่อสารในองค์การแบบราชการ
- 4) การใช้ภาษาในการพูด เขียน
- 5) การบูรณาการการสื่อสาร
- 6) ความคิดสร้างสรรค์
- 7) ความรู้ที่ได้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน
- 8) คุณธรรม จริยธรรมในวิชาชีพ
- 9) พัฒนาการความรู้ด้านการจัดการ
- 10) สามารถเข้าใจเพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชามากขึ้น
- 11) สารสนเทศ
- 12) อธิบายและสื่อสารให้คนอื่นเข้าใจ ยอมรับ

ลำดับที่ 5

- 1) การจัดกิจกรรมทางด้านการประชาสัมพันธ์ การเขียนโครงการ
- 2) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
- 3) การนำทฤษฎีมาประยุกต์ใช้และวิเคราะห์พฤติกรรมผู้รับสาร
- 4) ความสามารถในการวิเคราะห์
- 5) คุณธรรม จริยธรรม
- 6) ได้รับการยอมรับจากคนรอบข้าง
- 7) ทักษะในการสื่อสารด้านต่างๆ
- 8) เทคโนโลยีกับการสื่อสาร
- 9) พัฒนาความรู้ด้านงานบุคคลากร
- 10) มีการสื่อสารที่กว้างขึ้นหลายสาขาอาชีพ
- 11) รู้จักขอโทษ ให้ภัย

- 12) วิเคราะห์ระบบการสื่อสารภายในองค์กรเพื่อนำไปสู่การจัดการการสื่อสารให้ยืดหยุ่นได้ตามสถานการณ์
- 13) วิจัย
- 14) สามารถคิดวิเคราะห์ได้ในหลายด้าน

ข้อเสนอแนะ/ข้อคิดเห็นอื่นๆ

- 1) จากประสบการณ์ที่ผ่านมา พบว่า การสัมมนาเสริมหรือสัมมนาเข้มทุกครั้ง นักศึกษาที่ทำงานบริษัทเอกชนจะทำงานวันเสาร์ทำให้ไม่สามารถลงงานได้ และหากขาดสัมมนาจะถูกตัดคะแนนหรือต้องทำรายงานทดแทน ทำให้นักศึกษากลุ่มนี้มีอัตราออกกลางคันหรือไม่จบตามระยะเวลาที่กำหนด
- 2) ในการจัดการเรียนการสอน ต้องการให้เพิ่มทั้งการสัมมนาเสริมและสัมมนาเข้ม และควรเพิ่มระยะเวลาการสัมมนาให้มากขึ้น และมีการพบปะสังสรรค์ในรุ่นด้วย
- 3) สาขาวิชาฯ ควรมีการจัดกิจกรรมเพื่อสังคม
- 4) เอกสารต่างๆ ได้รับเข้ามา ทำให้พลาดข้อมูลข่าวสารต่างๆ หรือติดต่อไม่ทัน เนื่องจากบางครั้งเลยกำหนดเวลากว่าจะได้รับเอกสาร
- 5) การคัดเลือกผู้เข้าศึกษาควรมีการคัดเลือกผู้ที่มีความเหมาะสมทั้งคุณวุฒิและวัยวุฒิ ก่อนที่จะรับเข้าเป็นนักศึกษา โดยเฉพาะผู้ที่จะเป็นมหาบัณฑิต บางคนไม่มีวุฒิภาวะในการเรียนในระดับปริญญาโท
- 6) เนื้อหาบางชุดวิชาไม่สอดคล้องกับสาขาวิชานิเทศศาสตร์
- 7) การบรรยายในบางชุดวิชาขาดสื่อที่สร้างความเข้าใจของผู้เรียน
- 8) ชุดวิชาอบรมเข้มเสริมประสบการณ์ในการศึกษาดูงานภายนอกได้รับประโยชน์น้อย
- 9) การสัมมนาเสริมทำให้นักศึกษาในต่างจังหวัดมีปัญหาเรื่องการเดินทาง

2) ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

- (1) เนื้อหาวิชาที่นำไปใช้ประโยชน์มากที่สุด 3 อันดับ

ตารางที่ 4.36 จำนวนและร้อยละของเนื้อหาชุดวิชาที่นำไปใช้ประโยชน์มากที่สุด อันดับ 1

เนื้อหาวิชาที่นำไปใช้ประโยชน์มากที่สุด <u>อันดับ 1</u>	จำนวน	ร้อยละ
ปรัชญานิเทศศาสตร์และทฤษฎีการสื่อสาร	15	60.00
เทคโนโลยีการจัดการการสื่อสาร	4	16.00
การวิจัยและสถิติประยุกต์ทางนิเทศศาสตร์	4	16.00
สัมมนานิเทศศาสตร์	1	4.00
นิเทศศาสตร์ศึกษา	1	4.00
รวม	25	100.00

จากตารางที่ 4.36 พบว่า นักศึกษาระบุเนื้อหาชุดวิชาที่นำไปใช้ประโยชน์มากที่สุด อันดับ 1 คือ ชุดวิชาปรัชญานิติศาสตร์และทฤษฎีการสื่อสาร ร้อยละ 60.00 รองลงมาคือ ชุดวิชาเทคโนโลยีการจัดการการสื่อสารและชุดวิชาการวิจัยและสถิติประยุกต์ทางนิติศาสตร์ ร้อยละ 16.00 และชุดวิชาสัมมนานิติศาสตร์และนิติศาสตร์ศึกษา ร้อยละ 4.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.37 จำนวนและร้อยละของเนื้อหาวิชาที่นำไปใช้ประโยชน์มากที่สุด อันดับ 2

เนื้อหาวิชาที่นำไปใช้ประโยชน์มากที่สุด <u>อันดับ 2</u>	จำนวน	ร้อยละ
การวิจัยและสถิติประยุกต์ทางนิติศาสตร์	11	44.00
ปรัชญานิติศาสตร์และทฤษฎีการสื่อสาร	6	24.00
สัมมนานิติศาสตร์	3	12.00
นิติศาสตร์ศึกษา	2	8.00
เทคโนโลยีการจัดการการสื่อสาร	2	8.00
การบูรณาการวิชาชีพเพื่อประยุกต์ใช้ในงานนิติศาสตร์	1	4.00
รวม	25	100.00

จากตารางที่ 4.37 พบว่า นักศึกษาระบุเนื้อหาชุดวิชาที่นำไปใช้ประโยชน์มากเป็น อันดับ 2 คือ ชุดวิชาการวิจัยและสถิติประยุกต์ทางนิติศาสตร์ ร้อยละ 44.00 รองลงมาคือ ชุดวิชาปรัชญานิติศาสตร์และทฤษฎีการสื่อสาร ร้อยละ 24.00 ชุดวิชาสัมมนานิติศาสตร์ ร้อยละ 12.00 ชุดวิชานิติศาสตร์ศึกษาและเทคโนโลยีการจัดการการสื่อสาร ร้อยละ 8.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.38 จำนวนและร้อยละของเนื้อหาวิชาที่นำไปใช้ประโยชน์มากที่สุด อันดับ 3

เนื้อหาวิชาที่นำไปใช้ประโยชน์มากที่สุด <u>อันดับ 3</u>	จำนวน	ร้อยละ
สัมมนานิติศาสตร์	5	29.41
การวิจัยและสถิติประยุกต์ทางนิติศาสตร์	3	17.65
เทคโนโลยีการจัดการการสื่อสาร	3	17.65
นิติศาสตร์ศึกษา	2	11.76
ปรัชญานิติศาสตร์และทฤษฎีการสื่อสาร	1	5.88
การศึกษาค้นคว้าอิสระ	1	5.88
การบูรณาการวิชาชีพเพื่อประยุกต์ใช้ในงานนิติศาสตร์	1	5.88
วิทยานิพนธ์	1	5.88
รวม	17	100.00

จากตารางที่ 4.38 พบว่า นักศึกษาระบุเนื้อหาชุดวิชาที่นำไปใช้ประโยชน์มากเป็นอันดับ 3 คือ ชุดวิชาสัมมนาวิทยาศาสตร์ ร้อยละ 29.41 รองลงมาคือ ชุดวิชาการวิจัยและสถิติประยุกต์ทางนิเทศศาสตร์และเทคโนโลยีการจัดการการสื่อสาร ร้อยละ 17.65 ชุดวิชานิเทศศาสตร์ศึกษา ร้อยละ 11.76 และชุดวิชาปรัชญานิเทศศาสตร์และทฤษฎีการสื่อสาร การศึกษาค้นคว้าอิสระร้อยละ การบูรณาการวิชาชีพเพื่อประยุกต์ใช้ในงานนิเทศศาสตร์ และวิทยานิพนธ์ ร้อยละ 5.88 ตามลำดับ

(2) เนื้อหาที่ต้องการให้เพิ่มขึ้นในการปรับปรุงหลักสูตร

- 2.1) การฝึกปฏิบัติที่สามารถนำไปใช้ในการทำงาน เช่น โปรแกรมการใช้งานทางคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการทำงานด้านสื่อ โปรแกรมการตัดแต่งภาพและเสียง
- 2.2) การใช้สื่อแบบบูรณาการ
- 2.3) การออกแบบและพัฒนาสื่อ
- 2.4) คุณธรรมจริยธรรมในวิชาชีพสื่อมวลชน
- 2.5) เนื้อหาที่เป็นปัจจุบันและทันเทคโนโลยี
- 2.6) การปฏิบัติการทางนิเทศศาสตร์ในการลงพื้นที่เพื่อเป็นประโยชน์แก่สังคม
- 2.7) สื่อใหม่
- 2.8) ทฤษฎีผสมผสาน การเชื่อมโยงทฤษฎีในบริบทต่างๆ ในสังคม
- 2.9) การปรับตัวเพื่อการสื่อสารในยุคโลกาภิวัตน์

(3) ระบบการเรียนการสอนที่ต้องการให้มีการปรับปรุง

- 2.1) เพิ่มการเรียนในระบบ e-Learning ในชุดวิชาการวิจัยและสถิติประยุกต์ทางนิเทศศาสตร์ เพราะเป็นวิชาที่ยาก มีช่องทางการติดต่อกับอาจารย์น้อย และมีสื่อเพิ่มเติมให้นักศึกษา
- 2.2) มีการเรียนการสอนตามศูนย์ต่างจังหวัด
- 2.3) ต้องการให้อาจารย์อธิบายเป็นภาษาที่เข้าใจง่าย
- 2.4) ควรมีการบรรยายในกิจกรรมออนไลน์เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาด้วยตนเอง
- 2.5) การสื่อสารระหว่างนักศึกษากับอาจารย์
- 2.6) บรรจุเนื้อหาของการสื่อสารแบบพุทธ เนื่องจากเราอยู่ในบริบทของสังคมชาวพุทธ
- 2.7) อยากให้มีการศึกษาดูงานด้านนิเทศศาสตร์ในต่างประเทศ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ เพื่อให้นักศึกษาเข้าถึงแก่นของนิเทศศาสตร์มากขึ้น
- 2.8) มีการสอบผ่านระบบออนไลน์
- 2.9) มีการใช้ระบบ e-Learning ในทุกชุดวิชา

ส่วนที่ 5 แนวโน้มหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต

ผลการวิเคราะห์การสนทนากลุ่มนักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิในวิชาชีพในประเด็นคุณลักษณะของบัณฑิตระดับปริญญาโทด้านนิเทศศาสตร์ที่ตลาดแรงงานต้องการ จุดเน้นของหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต ลักษณะโครงสร้างและเนื้อหาวิชาที่สำคัญของหลักสูตรระดับปริญญาโทด้านนิเทศศาสตรบุคคล กลุ่มบุคคล องค์กร หรือหน่วยงานที่คาดว่าจะเป็นผู้สนใจสมัครเข้าศึกษาในระดับปริญญาโทด้านนิเทศศาสตร์ และการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาโทด้านนิเทศศาสตร์ในระบบการศึกษาทางไกลมีรายละเอียดดังนี้

1. คุณลักษณะของบัณฑิตระดับปริญญาโทด้านนิเทศศาสตร์ที่ตลาดแรงงานต้องการ

คุณลักษณะของบัณฑิตระดับปริญญาโทด้านนิเทศศาสตร์ที่ตลาดแรงงานทั้งในภาครัฐและเอกชนต้องการ แยกตามตลาดแรงงานด้านวิชาการและวิชาชีพ ดังนี้

1.1 คุณลักษณะที่ตลาดแรงงานด้านวิชาการต้องการ บัณฑิตควรมีลักษณะดังนี้

1) มีความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานด้านนิเทศศาสตร์ มหาบัณฑิตด้านนิเทศศาสตร์ควรจะเป็นผู้มีความทันสมัย มีความคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งต้องมีความรู้สื่อสมัยใหม่ เนื่องจากปัจจุบันมีการหลอมรวมสื่อ และในวงการสื่อมีการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว สื่อใหม่เข้ามามีบทบาทมาก ทำให้สื่อดั้งเดิมต้องมีปรับตัวเพื่อให้องค์กรสื่ออยู่รอดโดยสร้างสรรค์เนื้อหาและปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิตให้ความเร็วและทันสมัย สนุกและตอบสนองพฤติกรรมผู้บริโภคสื่อ ดังนั้นบุคลากรในวงการวิชาการด้านนิเทศศาสตร์จะต้องมีการปรับตัว แสวงหาองค์ความรู้ใหม่ๆ และติดตามความเคลื่อนไหวของปรากฏการณ์สื่อตลอดเวลา

2) ความรู้ความเข้าใจทางการวิจัยการสื่อสาร มหาบัณฑิตทางนิเทศศาสตร์ควรมีความรู้ความเข้าใจทางด้านการวิจัยการสื่อสารอย่างถ่องแท้ รวมทั้งสามารถถ่ายทอดให้ผู้อื่นเข้าใจได้ง่าย ทั้งนี้เพื่อสามารถนำไปสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ และต่อยอดองค์ความรู้ทางนิเทศศาสตร์ในระดับประเทศและต่อยอดในระดับโลกได้

3) มีความรู้ด้านสาขาอื่น ๆ ที่สามารถนำมาประยุกต์กับองค์ความรู้ทางนิเทศศาสตร์ เนื่องจากในอนาคตการศึกษาเพิ่มองค์ความรู้จะไม่จำกัดอยู่เพียงแค่การเรียนในสถาบันการศึกษา หลักสูตรปริญญาโทที่เป็นสาขาเฉพาะ แต่จะมีการผสมผสานความร่วมมือระหว่างคณะ เช่น ร่วมกับคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชีสร้างหลักสูตรการสื่อสารทางการตลาดที่มีประสิทธิภาพได้ซึ่งปัจจุบันเป็นที่ต้องการของบุคลากร หรือและผู้บริหาร

4) ผลิตผลงานวิชาการและร่วมนำเสนอผลงานในเวทีระดับนานาชาติ มหาบัณฑิตด้านนิเทศศาสตร์ควรมีความสามารถในระดับสร้างผลิตผลงานทางด้านวิชาการที่สามารถนำเสนอสู่สายตาประชาชนในระดับประเทศและมีทักษะด้านภาษาในการตีพิมพ์และนำเสนอผลงานในระดับเวทีนานาชาติได้ รวมทั้งเข้าร่วมแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ด้านนิเทศศาสตร์ในระดับโลกได้

1.2 คุณลักษณะที่ตลาดแรงงานด้านวิชาชีพต้องการ บัณฑิตควรมีลักษณะดังนี้

1) สามารถประยุกต์นำองค์ความรู้การสื่อสารมาปรับใช้ในองค์กรได้ องค์กรของรัฐมีความต้องการมหาบัณฑิตที่สามารถนำหลักการทางวิชาการหรือทฤษฎีด้านการสื่อสารมาปรับใช้ เนื่องจากองค์กรรัฐในทุกภาคส่วนก็สามารถนำการสื่อสารมีอื่นเข้าประยุกต์ใช้ในองค์กรได้ เช่น พนักงานฝ่ายปกครองสามารถนำการสื่อสารมาใช้ในการประชาสัมพันธ์ การออกแบบสื่อเพื่อบริการประชาชน รวมไปถึงการจัดกิจกรรม การวางแผนการสื่อสาร และทุกองค์กรล้วนมีฝ่ายประชาสัมพันธ์ ฝ่ายสื่อสาร องค์กรซึ่งจะช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์และเข้าถึงประชาชนได้ดี เป็นการเพิ่มศักยภาพหน่วยงานองค์กร ที่เน้นการบริการและความเป็นศูนย์ One Stop Service ที่ต้องมีการสื่อสารกันและประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ลดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติหน้าที่และช่วยลดภาระงาน

ขณะที่ภาคเอกชนมีการแข่งขันกันสูงมาก องค์กรต้องการลดต้นทุนในด้านของบุคลากร ดังนั้นบุคลากรแต่ละคนจะต้องมีความสามารถที่หลากหลายและมีการประสานงานที่ดีในองค์กร ซึ่งบัณฑิตระดับปริญญาโทด้านนิเทศศาสตร์จะเป็นบุคลากรที่จะช่วยเพิ่มศักยภาพขององค์กร ด้วยการประยุกต์องค์ความรู้การสื่อสารมาประสานงานกับบุคลากรในองค์กรและประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อลดภาระงาน รวมทั้งสร้างช่องทางการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ รวมทั้งสร้างภาพลักษณ์ขององค์กรด้วยการวางแผนการสื่อสารการตลาด การสร้าง CSR ในสังคม ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็นส่วนหนึ่งของการสื่อสาร

2) ความสามารถในการเลือกช่องทางการสื่อสาร ท่ามกลางความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัล ผู้ใช้สื่อเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ง่ายขึ้นและเลือกรับสื่อได้อย่างอิสระ ดังนั้นในองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนควรมีการวางแผนการสื่อสารและเลือกช่องทางการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพที่สามารถเข้าถึงกลุ่มผู้รับสารที่ต้องการให้เหมาะสมที่สุด โดยนำสื่อเก่าและสื่อใหม่มาปรับใช้ในองค์กร และการอัปเดตเครื่องมือที่องค์กรภาคเอกชนใช้ในการบริหารการสื่อสาร ให้สามารถนำมาปรับใช้กับองค์กรภาครัฐได้

3) สามารถนำความรู้ด้านการวิจัยมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาองค์กร การวิจัยเป็นการสร้างองค์ความรู้ใหม่และช่วยในการพัฒนาองค์กร ดังนั้นการสร้างบุคลากรให้มีความรู้ทางด้านการวิจัยจะช่วยให้องค์กรภาครัฐและเอกชนมีประสิทธิภาพ ดังนั้นมหาบัณฑิตจึงควรมีองค์ความรู้และทักษะทางด้านวิจัยเพื่อนำไปปรับใช้กับองค์กรของตนเองได้

4) ความรู้และสามารถบริหารสื่อใหม่ มหาบัณฑิตด้านนิเทศศาสตร์ควรสามารถเผยแพร่สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อใหม่ Social Media เพื่อการสื่อสารองค์กร ออกแบบและผลิตไฟล์ทางกราฟิกต่างๆ เพื่อสำหรับใช้เผยแพร่ในสื่อใหม่ หรือ Social Media อาทิ Website Facebook Instagram Twitter Youtube ได้

5) ความสามารถด้านทักษะการสื่อสารมาปรับใช้กับผู้รับสารได้อย่างเหมาะสม มหาบัณฑิตด้านนิเทศศาสตร์ควรจะมีความรู้และความสามารถในการวางแผนการสื่อสารโดยสามารถเลือกตัดสินใจว่าจะนำทักษะด้านการสื่อสารใดมาวิเคราะห์และเลือกใช้กับผู้รับสารได้อย่างเหมาะสม ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งมีทักษะในการสื่อสารโดยเฉพาะสื่อบุคคลและสื่อออนไลน์ ควรจะฝึกให้

มหาบัณฑิตสามารถเป็นพิธีกร เป็นผู้ผลิตสื่อหรือฝึกวางแผนการสื่อสาร รวมทั้งมีความรู้ความเข้าใจในการใช้สื่อทุกประเภท ซึ่งสามารถนำไปปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเพราะตลาดแรงงานปัจจุบันต้องการบุคลากรที่มีความสามารถหลากหลาย ดังนั้นมหาบัณฑิตทางนิเทศศาสตร์จึงต้องมีความรู้ครอบคลุมในทุกสื่อ ไม่จำเป็นต้องใช้ชำนาญทุกสื่อ แต่ต้องมีความรู้ในทุกสื่อ

2. จุดเน้นของหลักสูตรนิเทศศาสตรระดับปริญญาโทในอนาคต ควรมีลักษณะดังนี้

- ควรเน้นการสร้างสรรค์เนื้อหาที่น่าสนใจและตอบโจทย์กับผู้บริโภคสื่อ เพราะหากเนื้อหาของสารจะเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้ผู้บริโภคสื่อเข้ามาติดตาม เพราะปัจจุบันมีผู้ผลิตสื่อจำนวนมาก แต่การสร้างเนื้อหาที่ตอบโจทย์ผู้บริโภคสื่อเป็นเรื่องยาก ต้องอาศัยทักษะเฉพาะตัวซึ่งเป็นจุดขายที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในยุคสื่อดิจิทัลนี้

- เน้นการคิดสร้างสรรค์โดยจะต้องสอนให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ เพราะยุคสื่อดิจิทัลผู้บริโภคสื่อชอบความแปลกใหม่ ชอบความเป็นธรรมชาติ และบริโภคเรื่องราว รสนิยมและประสบการณ์ ซึ่งแตกต่างจากสื่อดั้งเดิมที่ต้องเน้นที่คุณภาพการผลิต ช่องทางการสื่อสาร ความน่าเชื่อถือขององค์กร แต่ปัจจุบันผู้บริโภคสื่อกลับมีพฤติกรรมเชื่อผู้ที่มีประสบการณ์ เช่น ช็อบเครื่องสำอางค์จากการเล่าของผู้ที่มีประสบการณ์ใช้จริง ไปเที่ยวตามเรื่องราวในบล็อกเกอร์ ตีพิมพ์สแตร์บัคเพราะภาพลักษณ์ที่ดีและเพิ่มรสนิยม

- เน้นองค์ความรู้ด้านการสื่อสาร และการวิจัยด้านการสื่อสาร เนื่องจากไม่ว่าเทคโนโลยีจะเปลี่ยนแปลงไปมากน้อยแค่ไหน แต่สามารถนำหลักด้านการสื่อสารมาปรับใช้ในการองค์กรได้

- เน้นความเป็นสหวิทยาการควรมีวิชาที่เป็นการร่วมมือกับสาขาวิชาอื่นๆ เช่น การสื่อสารการตลาด การสื่อสารในองค์กร การสื่อสารระหว่างประเทศ เป็นต้น

3. ลักษณะโครงสร้างและเนื้อหาวิชาที่สำคัญของหลักสูตรระดับปริญญาโทด้านนิเทศศาสตร์

โครงสร้างหลักสูตรต้องเน้นการวิจัยการสื่อสาร ทฤษฎีการสื่อสาร ความเป็นสหวิทยาการ และการประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานด้านการสื่อสารได้จริง มีความทันสมัย และเน้นพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน

ชั้นปีที่ 1 เน้นที่การเรียนรู้เนื้อหาวิชาพื้นฐาน พัฒนาทักษะการสื่อสาร รวมทั้งมีวิชา Selected Topics in Communication ซึ่งเป็นการวางแผน การออกแบบและวิจัยการสื่อสาร รวมทั้งทำกิจกรรมต่างๆ ที่สร้างโปรเจกต์เป็นทีมเล็ก ทั้งนี้วิชาที่ต้องเรียน ได้แก่ แนวคิดทฤษฎีทางการสื่อสาร นวัตกรรมด้านการสื่อสาร

การวิจัยด้านการสื่อสาร สถานการณ์อุตสาหกรรมสื่อในปัจจุบัน กฎหมายทางด้านการสื่อสาร การสร้างสรรค์และพัฒนาเนื้อหาสาร และ Selected Topics in Media and Communication Studies

ชั้นปีที่ 2 เรียนวิชาเลือก โดยสามารถเลือกได้จากหลากหลายวิชา โดยควรให้ใช้ทักษะความรู้ที่เรียนมาในการเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการวิเคราะห์และแก้ปัญหาให้กับองค์กรหรือสังคม เช่น ศิลปะการติดต่อสื่อสารขั้นสูง กลยุทธ์การตลาดดิจิทัล การสื่อสารในองค์กร การสื่อสารในภาวะวิกฤติ

การสื่อสารระหว่างประเทศ การเจรจาต่อรองชั้นสูง การสื่อสารสำหรับผู้บริหารองค์กรและวิทยานิพนธ์/ การค้นคว้าอิสระ

4. บุคคล กลุ่มบุคคล องค์กร หรือหน่วยงานที่คาดว่าจะเป็นผู้สนใจสมัครเข้าศึกษาในระดับปริญญาโทด้านนิเทศศาสตร์ บุคคล กลุ่มบุคคล องค์กร หรือหน่วยงานที่คาดว่าจะเป็นผู้สนใจสมัครเข้าศึกษาในระดับปริญญาโทด้านนิเทศศาสตร์ ประกอบด้วย บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ในหน่วยงานภาครัฐและเอกชน บุคลากรในองค์กรที่สังกัดฝ่ายการสื่อสาร การตลาด ฝ่ายวิจัยสื่อ ผู้บริหารในฝ่ายต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ทักษะการสื่อสารเพื่อบริหารองค์กร บุคลากรในหน่วยงาน Media Agency สื่อมวลชน ดาราและนักแสดง ที่ปรึกษานักการเมืองด้านการสื่อสาร และผู้ผลิตสื่อใหม่

5. การจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาโทด้านนิเทศศาสตร์ในระบบการศึกษาทางไกล

5.1 ระบบเทคโนโลยีการเรียนการสอน

- ควรมีการเรียนการสอนที่นำสื่อดิจิทัลมาใช้ประโยชน์ เช่น ข้อมูลหรือโปรแกรมการวิเคราะห์สื่อที่หน่วยงานภาครัฐและเอกชนใช้ในการวิเคราะห์
- การเรียนการสอนที่ผู้เรียนสามารถเรียนย้อนหลังได้ กรณีที่ไม่เข้าใจหรืออยากเรียนซ้ำ แต่จำเป็นต้องให้ผู้เรียนเข้าเรียนในห้องเรียนด้วย
- มีระบบที่นักศึกษาสามารถลงทะเบียนเรียนวิชาเลือกของสถาบันชั้นนำอื่น ๆ ที่เป็นคู่สัญญาทางการศึกษาทั้งในระหว่างคณะและในระดับต่างมหาวิทยาลัย (Cross-Registration)

5.2 วิธีการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผล

- ควรมีการนำกรณีศึกษาทั้งในภาครัฐและภาคเอกชนที่เป็นกรณีศึกษาที่เกิดขึ้นจริงมาเป็นตัวอย่างในการสอนเพื่อให้นักศึกษาสามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ได้
- ควรสนับสนุนให้อาจารย์ได้พัฒนาศักยภาพ มีความทันต่อสถานการณ์ด้านการสื่อสารในปัจจุบัน และมีทักษะการสอนที่สามารถสอนนักศึกษาเข้าใจได้ง่าย สอนการวิเคราะห์ด้านการสื่อสาร รวมทั้งมีเอกสารและตำราที่ทันสมัยทั้งภาษาไทยและต่างประเทศ
- การประเมินผลควรเน้นความเข้าใจ ทักษะการวิเคราะห์มากกว่าความจำ และเน้นการประเมินผลที่สามารถนำความรู้ด้านการสื่อสารมาประยุกต์ใช้ในองค์กรได้ รวมทั้งมีการระบุคะแนนเป็นระดับคะแนนที่ชัดเจน พร้อมทั้งมีคำชี้แนะเพื่อนำไปปรับปรุงผลงานได้ในอนาคต รวมทั้งควรจะวิจารณ์และคิณงานให้ผู้เรียนได้ทราบจุดอ่อนจุดแข็งของตนเอง

5.3 การบริหารจัดการหลักสูตร

- หลักสูตรควรเริ่มจากวิชาพื้นฐาน เช่น วิชาการสื่อสาร ทฤษฎีการสื่อสาร เป็นต้น หลังจากนั้นจึงค่อยมีวิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับปรากฏการณ์สื่อในปัจจุบัน และวิชาที่ประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริง
- เน้นหลักสูตรการเรียนมีความทันสมัย และเน้นพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน
- มีความเป็นสหสาขาวิชา กล่าวคือ ผสมผสานในหลากหลายศาสตร์ หลากหลายสาขา เช่น การสื่อสารการตลาด เป็นต้น

- สนับสนุนให้นักศึกษาใช้ทักษะความรู้ที่เรียนมาในการเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งในโปเจกสำคัญของมหาวิทยาลัยหรือองค์กรรัฐและภาคเอกชนชั้นนำระดับประเทศ หรือเข้าร่วมนำเสนอผลงานวิชาการในระดับประเทศและในระดับนานาชาติ

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของบุคลากรฝ่ายสนับสนุน

ผลการวิเคราะห์จากการสนทนากลุ่มบุคลากรฝ่ายสนับสนุน ได้แก่ เจ้าหน้าที่ฝ่ายเลขานุการของหลักสูตร และเจ้าหน้าที่สำนักบัณฑิตศึกษาที่เกี่ยวข้องในประเด็นภาระงานที่รับผิดชอบ การบริหารจัดการ การให้บริการนักศึกษา สภาพแวดล้อมและบรรยากาศในการทำงาน ความผูกพัน/ความภูมิใจในการทำงาน รวมทั้งปัญหา/ข้อเสนอแนะ/แรงจูงใจในการปฏิบัติงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต มีรายละเอียดดังนี้

1. การบริหารจัดการ

ในด้านการบริหารจัดการหลักสูตรขั้นตอนการดำเนินงานส่วนใหญ่จะเป็นการดำเนินงานโดยบุคลากรของสาขาวิชา เช่น การจัดเตรียมเอกสาร การประสานงานก่อน-ระหว่าง-หลังการสัมมนา โดยในส่วนของสำนักบัณฑิตศึกษานั้นจะเป็นฝ่ายสนับสนุนในส่วนงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สถานที่สัมมนา เตรียมอุปกรณ์โสตทัศน จัดทำคำสั่ง การเบิกจ่ายค่าสอน เป็นต้น ซึ่งในการบริหารจัดการส่วนงานต่าง ๆ นั้น จึงมีการแบ่งขอบเขตงานความรับผิดชอบระหว่างสาขาวิชา กับสำนักบัณฑิตศึกษา เพื่อให้การประสานงานสำเร็จลุล่วงไปตามลำดับ แต่อย่างไรก็ตามก็อยากให้การบริหารจัดการส่วนงานต่าง ๆ สามารถเบ็ดเสร็จได้ภายในสาขาวิชาได้ก็จะช่วยให้การดำเนินงานต่าง ๆ ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และลดขั้นตอนการส่งผ่านงานระหว่างหน่วยงาน

2. การให้บริการนักศึกษา

การให้บริการนักศึกษาของหลักสูตร พบว่า ส่วนใหญ่นักศึกษาจะติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ของสาขาวิชา ไม่ว่าจะเป็นการตอบปัญหาเกี่ยวกับการลงทะเบียน การเข้าสัมมนา กิจกรรมการเรียนการสอน เป็นต้น เนื่องจากนักศึกษาจะมีความใกล้ชิดกับเจ้าหน้าที่ของสาขาวิชา โดยการให้บริการในส่วน of เจ้าหน้าที่สำนักบัณฑิตศึกษาจะเป็นการให้บริการนักศึกษาในส่วนของการอำนวยความสะดวก เช่น การแจ้งเรื่องอาคาร สถานที่จัดสัมมนา การจองห้องพัก การจัดอาหารในการเข้ารับการสัมมนา เป็นต้น ซึ่งบางครั้งก็พบข้อผิดพลาดในการให้บริการ เช่น ข้อมูลแจ้งนักศึกษาล่าช้า เป็นต้น

3. สภาพแวดล้อมและบรรยากาศในการทำงาน

ในด้านสภาพแวดล้อมและบรรยากาศการทำงานในส่วนที่เกี่ยวข้องภายในหลักสูตรและระหว่างสำนักบัณฑิตศึกษาค่อนข้างได้รับความร่วมมือด้วยดี และมีบรรยากาศในการทำงานที่เป็นกันเองทั้งภายในสาขาวิชา และระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเมื่อประสบปัญหาที่เกี่ยวข้องภายในหลักสูตร ผู้ปฏิบัติงานสามารถปรึกษาหารือเพื่อช่วยกันแก้ปัญหาได้ แต่อย่างไรก็ตาม ก็ยังมีปัญหาในการทำงานซึ่งทำให้บรรยากาศในการทำงานไม่ราบรื่น อันอาจเกิดจากอุปกรณ์ เครื่องมือ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงานที่ไม่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน

4. ความผูกพัน/ความภูมิใจในการทำงาน

การปฏิบัติงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรนั้น บุคลากรทั้งในส่วนของสาขาวิชาและสำนักบัณฑิตศึกษา ซึ่งเป็นฝ่ายสนับสนุนนั้นระบุว่า มีความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ตามความรู้ความสามารถ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และความสำเร็จของหน่วยงานและมหาวิทยาลัย โดยมีความคิดริเริ่มวิธีการต่างๆ เพื่อใช้ในการพัฒนาปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง และต้องการให้มหาวิทยาลัยส่งเสริมและสนับสนุนตำแหน่งหน้าที่การงานให้มีความมั่นคงมากขึ้น

5. ปัญหา/ข้อเสนอแนะ/แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

บุคลากรฝ่ายสนับสนุน ทั้งในส่วนของเจ้าหน้าที่ของสาขาวิชา และเจ้าหน้าที่ของสำนักบัณฑิตศึกษา ระบุปัญหา/ข้อเสนอแนะ/แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ดังนี้

5.1 จำนวนบุคลากรของสาขาวิชาไม่เพียงพอในการปฏิบัติงาน เนื่องจากภาระงานในหลักสูตรค่อนข้างมาก ดังนั้น จึงควรมีการจัดสรรบุคลากรให้สาขาวิชาเพิ่มขึ้น

5.2 สาขาวิชาควรมีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

5.3 สำนักบัณฑิตศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานสนับสนุน ควรอำนวยความสะดวกและตอบสนองในการปฏิบัติงานกับสาขาวิชาอย่างทันท่วงที

5.4 ควรสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้แก่บุคลากรฝ่ายสนับสนุน เช่น การเลื่อนตำแหน่ง การเพิ่มค่าตอบแทน

บทที่ 5

สรุปผลการประเมิน อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การประเมินหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554 สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ประเมินปัจจัยเบื้องต้นของการจัดการศึกษาหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มสธ. (2) ประเมินกระบวนการใช้หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มสธ. (3) ประเมินผลการใช้หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มสธ. และ (4) ศึกษาแนวโน้มหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มสธ.

การประเมินครั้งนี้ ใช้การวิจัยเชิงประเมิน โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1) ประชากร ได้แก่ ผู้เกี่ยวข้องกับหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต มสธ. หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554 ประกอบด้วย นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตร จำนวน 60 คน มหาบัณฑิตของสาขาวิชานิเทศศาสตร์ 34 คน ผู้บังคับบัญชา/ผู้ใช้บัณฑิต 28 คน ผู้บริหารหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบ อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน 10 คน บุคลากรฝ่ายสนับสนุน 5 คน และนักวิชาการหรือผู้ทรงคุณวุฒิในวิชาชีพ จำนวน 9 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 146 คน

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต (สำหรับนักศึกษา) แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต (สำหรับมหาบัณฑิต) แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต (สำหรับอาจารย์) แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต (สำหรับผู้ใช้มหาบัณฑิต) และประเด็นการสนทนากลุ่ม (สำหรับนักวิชาการหรือผู้ทรงคุณวุฒิในวิชาชีพ)

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยส่งและรับคืนแบบสอบถามเกี่ยวกับหลักสูตรให้นักศึกษามหาบัณฑิต ผู้บังคับบัญชา/ผู้ใช้บัณฑิตทางไปรษณีย์ ส่วนผู้บริหารหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบ อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน ส่งและรับคืนแบบสอบถามด้วยตนเอง และจัดสนทนากลุ่มกับนักวิชาการหรือผู้ทรงคุณวุฒิในวิชาชีพ

4) การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการพรรณนาวิเคราะห์

การตัดสินผลการประเมินใช้เกณฑ์ตัดสินความเหมาะสมที่ระดับมากขึ้นไป (ค่าเฉลี่ย ตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป จากระดับการประเมิน 5 ระดับ ถือว่าหลักสูตรมีความเหมาะสม

สรุปผลการประเมิน อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ มีดังนี้

สรุปผลการประเมิน

ผลการประเมินหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554 สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สรุปได้ดังนี้

1. ผลการประเมินปัจจัยเบื้องต้นของการจัดการศึกษาหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต
2. ผลการประเมินกระบวนการใช้หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต

3. ผลการประเมินผลการใช้หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต
4. แนวโน้มหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต

1. ผลการประเมินปัจจัยเบื้องต้นของการจัดการศึกษาหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต

ประกอบด้วย ความเหมาะสมของหลักสูตร ความเหมาะสมของอาจารย์ประจำหลักสูตร ความเหมาะสมของสื่อการศึกษา และความเหมาะสมของแหล่งสนับสนุนการเรียนรู้ สรุปได้ดังนี้

1.1 ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร ความเหมาะสมของหลักสูตรตามความคิดเห็นของนักศึกษา พบว่า หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิตในภาพรวม มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาถึงประเด็นที่มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดตามความคิดเห็นของนักศึกษา คือ ประเด็นส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และมีระดับความคิดเห็นในระดับมากในประเด็นชื่อหลักสูตรตรงความต้องการ ระยะเวลาของหลักสูตร 2 ปี โดยให้ออกศึกษาได้ไม่เกิน 5 ปี เนื้อหาวิชาต่างๆ ในหลักสูตรมีความสมดุล ครบคลุม ความรู้และทักษะทั่วไปรวมถึงความรู้และทักษะเฉพาะทางสาขาวิชานิเทศศาสตร์ เนื้อหาวิชาต่างๆ ในหลักสูตรประกอบด้วยวิชาพื้นฐานและวิชาเฉพาะรวมถึงการค้นคว้าอิสระและวิทยานิพนธ์ ค่าใช้จ่ายในการศึกษาตามหลักสูตรสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ มีความเข้าใจในวัตถุประสงค์และเป้าหมายของหลักสูตร เนื้อหาชุดวิชาต่างๆ ในหลักสูตรมีการบูรณาการเชื่อมโยงเป็นทิศทางเดียวกัน เนื้อหาชุดวิชาต่างๆ ในหลักสูตรให้ความรู้วิชาการทั้งทางกว้างและความลึก ผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรเป็นไปตามความคาดหวัง หลักสูตรมีความทันสมัย และหลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและตลาด แรงงานตามลำดับ

ส่วนความเหมาะสมของหลักสูตรตามความคิดเห็นของบัณฑิต พบว่า หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิตในภาพรวม มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาถึงประเด็นที่มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดตามความคิดเห็นของบัณฑิต คือ ประเด็นชื่อหลักสูตร “นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต” และระดับมากในประเด็นระยะเวลาการศึกษาที่กำหนดไว้ 2 ปี มีความเหมาะสม วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความชัดเจน หลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการ จำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ 36 หน่วยกิตมีความเหมาะสม ค่าใช้จ่ายในการศึกษาตลอดหลักสูตรสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ หลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และหลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงาน ตามลำดับ

บัณฑิตมีระดับความคิดเห็นต่อเนื้อหาของหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิตโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$) เมื่อจำแนกเป็นรายประเด็น พบว่า มีความคิดเห็นระดับมากที่สุดที่ประเด็นส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และทักษะการตัดสินใจ และส่งเสริมการเพิ่มขีดความสามารถในการทำงาน และมีระดับความคิดเห็นระดับมากในประเด็นส่งเสริมการพัฒนาภาวะผู้นำ ส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์งานด้านนิเทศศาสตร์และการสื่อสาร ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ส่งเสริมความรู้และประสบการณ์ มีกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ มีกิจกรรมส่งเสริมด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีเนื้อหาที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการทำงาน และมีความทันสมัยสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ตามลำดับ

1.2 ผลการประเมินความเหมาะสมของอาจารย์ประจำหลักสูตร พบว่า บัณฑิตมีระดับความคิดเห็นต่ออาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

($\bar{X} = 4.77$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน และเมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายประเด็น พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดในทุกประเด็น ได้แก่ มีความรู้ความสามารถในการให้คำแนะนำปรึกษาวิทยานิพนธ์ หรือการศึกษาค้นคว้าอิสระและมีจิตใจที่เอื้อเฟื้อ เมตตา กรุณา เอาใจใส่ต่อลูกศิษย์ มีความภาพลักษณ์ที่น่าเชื่อถือ มีความรู้ความสามารถในการสอน หรือสัมมนาเสริม และมีความรู้ความสามารถทางวิชาการ เป็นที่ยอมรับ ตามลำดับ

ส่วนนักศึกษาที่มีความคิดเห็นต่อคณาจารย์ว่ามีความเหมาะสมด้านความรู้และสามารถในเนื้อหาที่สอนในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.83$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน

1.3 ผลการประเมินความเหมาะสมของสื่อการศึกษา พบว่า บัณฑิตมีระดับความคิดเห็นต่อประมวลสาระและแนวการศึกษาชุดวิชา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน และเมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายประเด็น พบว่า มีระดับความเหมาะสมในระดับมากในทุกประเด็น ได้แก่ มีการนำเสนอทฤษฎี หลักการ แนวคิด และวิธีการที่สามารถนำไปใช้วิเคราะห์ วิพากษ์ อธิบาย ปรากฏการณ์ ประเด็นปัญหาต่างๆ ได้ กิจกรรมและแนวตอบส่งเสริมความเข้าใจในเนื้อหา สาระ คำอธิบาย และวัตถุประสงค์ชุดวิชามีความชัดเจน และกิจกรรมที่กำหนดให้ช่วยกระตุ้นให้เกิดการคิดและการวิเคราะห์ การประเมินผลตนเองก่อนเรียน-หลังเรียนช่วยกระตุ้นการเรียนรู้ มีการนำเสนอ ทฤษฎี หลักการ แนวคิด และวิธีการที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการทำงาน และการจัดเรียงลำดับ เนื้อหาต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามลำดับ

1.4 ผลการประเมินความเหมาะสมของแหล่งสนับสนุนการเรียนรู้ พบว่า บัณฑิตมีความเห็นว่า หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต มีการจัดแหล่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่เหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากในทุกประเด็น ได้แก่ การให้บริการห้องสมุดออนไลน์ช่วยในการศึกษาได้ดี สื่อการศึกษาที่สำนักบรรณสารสนเทศ มสธ. มีความเหมาะสม การให้บริการห้องสมุดออนไลน์มีความสะดวกในการเข้าถึง และสื่อการศึกษาที่ศูนย์วิทยพัฒนามีความเหมาะสม ตามลำดับ

2. ผลการประเมินกระบวนการใช้หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต ประกอบด้วย ความเหมาะสมของกระบวนการบริหารหลักสูตร ความเหมาะสมของกระบวนการจัดการเรียนการสอน ความเหมาะสมของการให้บริการ และความเหมาะสมของการวัดและประเมินผล สรุปได้ดังนี้

2.1 ผลการประเมินความเหมาะสมของกระบวนการบริหารหลักสูตร พบว่า หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์ โดยภาพรวมมีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของ มสธ. และมีความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของสังคม วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความชัดเจน การบริหารหลักสูตรได้มีการปฏิบัติกิจกรรมในการบริหารหลักสูตร ได้แก่ รายงานใน มคอ. 3 สอดคล้องกับ มคอ. 2 มีการกำหนดรายละเอียดของชุดวิชา (มคอ. 3) มีการรายงานผลการดำเนินการของชุดวิชา (มคอ. 5) ไปใช้ในการวางแผนการจัดการสอนในภาคเรียนถัดไป มีการนำผลการดำเนินการของหลักสูตร (มคอ. 7) ไปปรับปรุงหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตรมีส่วนร่วมในการประชุม เพื่อวางแผน และทบทวนการดำเนินงานของหลักสูตร มีการดำเนินการวางแผนการอย่างต่อเนื่อง มีการประเมินหลักสูตรตามกำหนด และมีการเผยแพร่หลักสูตรให้สาธารณชนได้รับทราบ

2.2 ผลการประเมินความเหมาะสมของกระบวนการจัดการเรียนการสอน พบว่า

1) อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน มีความคิดเห็นต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนว่ามีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด ในประเด็นการสัมมนาเสริมช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความเหมาะสมในระดับมากในประเด็นการสัมมนาส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับอาจารย์และการออกข้อสอบเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของชุดวิชา มีการประเมินการเรียนการสอนอย่างเป็นรูปธรรม การออกแบบการจัดการเรียนการสอนดำเนินการตามนโยบายของมหาวิทยาลัยและสาขาวิชานิติศาสตร์ มีการวางแผนการจัดการเรียนการสอนแต่ละชุดวิชา มีการประชุมเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษา อาจารย์ประจำหลักสูตรมีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อวางแผนและทบทวนการดำเนินการจัดการเรียนการสอน มีการนำผลการประเมินไปปรับปรุงกิจกรรมในการเรียนการสอนครั้งต่อไป และมีการประชุม คบข. ทุกชุดวิชาที่มีการจัดการเรียนการสอนตามลำดับ

2) นักศึกษามีความคิดเห็นต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนว่ามีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาถึงประเด็นที่มีความเหมาะสมในระดับมาก ได้แก่ แผนกิจกรรมแต่ละชุดวิชา มีการกำหนดกิจกรรมที่นักศึกษาจะต้องทำชัดเจน ได้รับความสะดวกสบายในการเข้ารับการสัมมนาเสริม สัมมนาเข้ม ในด้านจำนวนห้องเรียนและอุปกรณ์ในห้องเรียน มีการแจ้งเกณฑ์ในการประเมินผลการเรียนให้นักศึกษาได้รับรู้ล่วงหน้า ฟังพอใจในสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ในการเข้าศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์มหาบัณฑิต มีการจัดการเรียนการสอน มีการระบุเกณฑ์ในการประเมินผลการเรียนอย่างชัดเจน มีมาตรฐานและครอบคลุมวัตถุประสงค์ในการเรียนของแต่ละชุดวิชาในหลักสูตร สาขาวิชา มีระบบติดตาม การตรวจสอบความคืบหน้าในการทำงานของนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง สาขาวิชานิติศาสตร์มีช่องทางการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาอย่างเพียงพอ แต่ละชุดวิชา มีการจัดกลยุทธ์การจัดการเรียนการสอนที่ช่วยกระตุ้น ทำให้นักศึกษาได้พัฒนาความรู้ และความสามารถในเชิงวิชาการ สาขาวิชา มีการกำหนดกลยุทธ์การจัดการเรียนการสอนในแต่ละชุดวิชาที่ชัดเจนด้วยแผนกิจกรรม นักศึกษาได้รับคำปรึกษาจากอาจารย์ในการพัฒนาสมรรถนะตนเองทางวิชาการอย่างเหมาะสม ได้รับความพึงพอใจจากการรับบริการของบุคลากรสายสนับสนุนของมหาวิทยาลัย ภาระงานที่มอบหมายให้นักศึกษาทำระหว่างเรียนสอดคล้องกับแผนกิจกรรมที่ระบุไว้ และห้องสมุดมีความทันสมัยและมีระบบให้บริการเพื่ออำนวยความสะดวกในการค้นคว้าอย่างเหมาะสมตามลำดับ

3) บัณฑิตมีความคิดเห็นต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนว่ามีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.37$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน และเมื่อพิจารณาแยกตามกระบวนการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การสัมมนาเข้ม และการสัมมนาเสริม การเรียนการสอนผ่านระบบ e-Learning และการทำวิทยานิพนธ์ / การศึกษาค้นคว้าอิสระ พบว่า

3.1) การสัมมนาเข้มและการสัมมนาเสริมชุดวิชา มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน โดยประเด็นที่มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ได้แก่ การบรรยายของอาจารย์/วิทยากร การจัดสัมมนาเข้มช่วยส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา และมีความเหมาะสมในระดับมากในประเด็นการจัดสัมมนาเข้มช่วยเสริมสร้างประสบการณ์ใหม่ การจัดสัมมนาเข้มช่วยเสริมสร้างความผูกพันที่มีต่อองค์กร/สถาบัน (สาขาวิชานิติศาสตร์ มสธ.) การจัดสัมมนาเข้มช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ ระยะเวลาที่จัดสัมมนาเข้ม 3 วัน ระยะเวลาที่จัดสัมมนาเสริม

2 วัน กิจกรรมที่ให้นักศึกษาปฏิบัติระหว่างการสัมมนาเข้ม จำนวนครั้งที่จัดสัมมนาเสริม 2 ครั้ง และจำนวนครั้งที่จัดสัมมนาเข้ม 1 ครั้ง มีความเหมาะสม ตามลำดับ

3.2) การเรียนการสอนผ่านระบบ e-Learning มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน โดยมีความเหมาะสมในระดับมากในทุกประเด็น ได้แก่ การได้รับทราบผลย้อนกลับจากอาจารย์มีส่วนกระตุ้นการเรียนรู้ได้ดี ลักษณะของกิจกรรมที่มอบหมายให้ทำ ช่วยให้บรรลุเป้าหมายของการเรียน การได้รับทราบผลย้อนกลับจากเพื่อนนักศึกษามีส่วนกระตุ้นการเรียนรู้ได้ดี และจำนวนครั้งของการเรียนผ่าน e-Learning มีความเหมาะสม ตามลำดับ

3.3) การทำวิทยานิพนธ์/การศึกษาค้นคว้าอิสระ มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.78$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน โดยมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดในทุกประเด็น ได้แก่ มีความสามารถในการให้คำปรึกษาแนะนำและอาจารย์ที่ปรึกษาให้ความเอาใจใส่ติดตามงานของนักศึกษา มีความรู้ความสามารถตรงกับหัวข้อวิทยานิพนธ์/การศึกษาค้นคว้าอิสระ มีความรู้ความสามารถทางวิชาการเป็นที่ยอมรับ และการจัดกิจกรรมสัมมนาเข้ม ช่วยส่งเสริมความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์/การศึกษาค้นคว้าอิสระ ตามลำดับ

2.3 ผลการประเมินความเหมาะสมของการให้บริการ พบว่า บัณฑิตมีความคิดเห็นต่อการให้บริการของสาขาวิชานิติศาสตร์ว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า การให้บริการของสาขาวิชานิติศาสตร์มีความเหมาะสมระดับมากที่สุดในทุกประเด็น ได้แก่ เจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตรมีกิริยา มารยาท สุภาพ เรียบร้อย เจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตรสามารถตอบคำถามหรือช่วยเหลือแก้ปัญหาได้ดี เจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความประทับใจต่อการให้บริการโดยภาพรวม และมีการแจ้งข้อมูลข่าวสารที่สำคัญได้ทันเวลา ตามลำดับ

ส่วนการให้บริการของสำนักบัณฑิตศึกษา สำนักทะเบียนและวัดผล และสำนักบริการการศึกษา บัณฑิตมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาการให้บริการในแต่ละสำนัก พบว่า สำนักบัณฑิตศึกษามีความเหมาะสมระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ การให้บริการในประเด็นเจ้าหน้าที่สำนักบัณฑิตมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เจ้าหน้าที่สำนักบัณฑิตมีกิริยา มารยาท สุภาพ เรียบร้อย มีความประทับใจต่อการให้บริการโดยภาพรวม เจ้าหน้าที่สำนักบัณฑิตสามารถตอบคำถามหรือช่วยเหลือแก้ปัญหาได้ดี และสำนักบัณฑิตแจ้งข้อมูลข่าวสารที่สำคัญได้ทันเวลา ตามลำดับ สำนักทะเบียนและวัดผล มีความเหมาะสมระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ การให้บริการของศูนย์ One Stop Service มีประสิทธิภาพ การตอบคำถามของเจ้าหน้าที่มีประสิทธิภาพ และการให้บริการของศูนย์บริการข้อมูลทางโทรศัพท์ มีประสิทธิภาพ และสำนักบริการการศึกษา มีความเหมาะสมระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ การตอบคำถามของเจ้าหน้าที่มีประสิทธิภาพ และมีการจัดส่งเอกสารประมวลสาระ แนวการศึกษา สื่อการศึกษา ได้ทันเวลา ตามลำดับ

2.4 ผลการประเมินความเหมาะสมของการวัดและประเมินผล พบว่า มีความเหมาะสมระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน โดยนักศึกษามีความเห็นว่าการระบุเกณฑ์ในการประเมินผลการเรียนอย่างชัดเจน มีมาตรฐานและครอบคลุมวัตถุประสงค์ในการเรียนของแต่ละชุดวิชา ในหลักสูตรและมีการแจ้งเกณฑ์ในการประเมินผลการเรียนให้นักศึกษาได้รับรู้ล่วงหน้าระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$) และบัณฑิตมีความคิดเห็นว่าการระบุเกณฑ์การประเมินผลที่ชัดเจน ระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$)

3. ผลการประเมินผลการใช้หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต เกี่ยวกับคุณลักษณะบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ครอบคลุม 7 ด้าน ได้แก่ 1) มีคุณธรรมจริยธรรม 2) มีความรอบรู้และมีประสบการณ์ 3) คิดเป็น แก้ปัญหาได้ 4) มีความรับผิดชอบ 5) มีมนุษยสัมพันธ์ดี 6) มีความสามารถในการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม 7) ทักษะการศึกษาทางไกล และการนำความรู้ไป สรุปได้ดังนี้

3.1 ผลการประเมินคุณลักษณะบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ครอบคลุม 7 ด้าน ได้แก่ 1) มีคุณธรรมจริยธรรม 2) มีความรอบรู้และมีประสบการณ์ 3) คิดเป็น แก้ปัญหาได้ 4) มีความรับผิดชอบ 5) มีมนุษยสัมพันธ์ดี 6) มีความสามารถในการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม 7) ทักษะการศึกษาทางไกล พบว่า ผู้บังคับบัญชา/ผู้ใช้นิเทศ และบัณฑิตมีความเห็นว่า คุณลักษณะบัณฑิตมีความเหมาะสมระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.37$ และ 4.50 ตามลำดับ) ผ่านเกณฑ์การประเมิน และเมื่อพิจารณาตามคุณลักษณะของบัณฑิตในแต่ละด้าน พบว่า

1) ผู้บังคับบัญชา/ผู้ใช้นิเทศระบุว่าบัณฑิตมีคุณลักษณะด้าน**คุณธรรม จริยธรรม** ในระดับมากที่สุด ในประเด็นมีความรับผิดชอบต่อตนเอง มีความซื่อสัตย์ สุจริต พุดความจริง ไม่กล่าวร้ายผู้อื่น มีความขยันหมั่นเพียร และความเมตตา กรุณา และช่วยเหลือผู้อื่น มีจรรยาบรรณวิชาชีพ มีเจตคติในทางบวก และพิจารณาสิ่งต่างๆ ด้วยความยุติธรรมและถูกต้อง ความมีวินัย และมีความพอเพียง และระดับมาก ในประเด็นมีความสำรวมทั้งกาย วาจา และใจ และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมตามลำดับ

ด้านความรู้ มีความเหมาะสมระดับมากที่สุดในทุกประเด็น ได้แก่ มีความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ มีความรอบรู้ในศาสตร์ที่ศึกษาและในศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับ

ด้านทักษะทางปัญญา มีความเหมาะสมระดับมากที่สุดในทุกประเด็น ได้แก่ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีทักษะในการตัดสินใจและแก้ปัญหาและใช้ความรู้สู่การปฏิบัติได้ สามารถแสวงหาความรู้ใหม่ๆ และพัฒนาตนเองได้ และมีทักษะในการคิดเชิงระบบ ตามลำดับ

ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ มีความเหมาะสมโดยรวมระดับมากที่สุด และมีความเหมาะสมระดับมากที่สุดในประเด็นมีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่นสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีจิตอาสา และจิตสาธารณะ และระดับมาก ในประเด็น ได้แก่ มีความรับผิดชอบต่อองค์กร สังคมทุกระดับ และมีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ตามลำดับ

ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีความเหมาะสมโดยรวมระดับมากที่สุด และมีความเหมาะสมระดับมากที่สุดในประเด็นมีทักษะการสื่อสารที่ดี (ฟัง พูด อ่าน เขียน) มีทักษะในการใช้ภาษา และระดับมากในประเด็นมีความสามารถในการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพ และมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ตามลำดับ

2) บัณฑิตมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะบัณฑิตในแต่ละด้านในระดับมากที่สุดทุกประเด็น ได้แก่ ความรู้ ทักษะทางปัญญา (การคิดวิเคราะห์สถานการณ์ ความเข้าใจแนวคิด ทฤษฎีหลักการ) และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คุณธรรม จริยธรรม และทักษะ ความที่ได้รับความนิยมในการนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน ความคิดสร้างสรรค์ ประสบการณ์ และทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ตามลำดับ

สำหรับคุณลักษณะบัณฑิตตามความคาดหวังของนักศึกษา พบว่า มีความคาดหวังในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) และเมื่อพิจารณาความคาดหวังในแต่ละด้าน พบว่า

ด้านคุณธรรม จริยธรรม มีความคาดหวังระดับมากในทุกประเด็น ได้แก่ จรรยาบรรณวิชาชีพ มีความขยันหมั่นเพียร มีความพอเพียงและมีวินัย มีวัฒนธรรม คุณธรรม และศีลธรรมอันดี และมีความซื่อสัตย์ สุจริต ตามลำดับ

ด้านความรู้และประสบการณ์ มีความคาดหวังระดับมากในทุกประเด็น ได้แก่ ความรอบรู้และเข้าใจในด้านนิเทศศาสตร์ ความสามารถในการประยุกต์ความรู้สู่การใช้ประโยชน์ และความรู้รอบในศาสตร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับ

ด้านปัญญา มีความคาดหวังระดับมากในทุกประเด็น ได้แก่ สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ แสดงความคิดเห็นบนพื้นฐานวิชาการ การคิดอย่างเป็นระบบ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ตามลำดับ

ด้านความรับผิดชอบ มีความคาดหวังระดับมากในทุกประเด็น ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อตนเอง จิตอาสา และจิตสาธารณะ ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม และความรับผิดชอบต่อองค์กร ตามลำดับ

ด้านมนุษยสัมพันธ์ มีความคาดหวังระดับมากในทุกประเด็น ได้แก่ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี และความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น ตามลำดับ

ด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม มีความคาดหวังระดับมากในทุกประเด็น ได้แก่ ทักษะการสื่อสารที่ดี ทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสืบค้นงาน และความสามารถในการศึกษา วิเคราะห์และนำเสนอผล ตามลำดับ

ด้านความสามารถในการศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง มีความคาดหวังระดับมากในทุกประเด็น ได้แก่ ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีความมุ่งมั่น ใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่อง และความมุ่งมั่น ขยันหมั่นเพียรอยู่เป็นนิจ ตามลำดับ

3.2) การนำความรู้ไปใช้ พบว่า บัณฑิตนำเนื้อหาสาระที่ได้รับจากการศึกษาหลักสูตรฯ ไปใช้ประโยชน์มากที่สุด ได้แก่ กระบวนการคิดที่เป็นระบบ/มีการวางแผนในการทำงาน การคิดวิเคราะห์ สถานการณ์และการแก้ปัญหา การนำหลักทฤษฎีมาปรับใช้ในการทำงาน การศึกษาต่อระดับปริญญาเอก การจัดการและการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้เพื่อให้ออกมาสนองกับกลุ่มเป้าหมายมากที่สุด การเขียนโครงการและการเขียนรายงานการค้นคว้า/นำเสนองานต่อหน่วยงาน

ส่วนนักศึกษาระบุเนื้อหาชุดวิชาที่นำไปใช้ประโยชน์มากที่สุด อันดับ 1 คือ ชุดวิชาปรัชญานิเทศศาสตร์และทฤษฎีการสื่อสาร รองลงมาคือชุดวิชาการวิจัยและสถิติประยุกต์ทางนิเทศศาสตร์ ชุดวิชาสัมมนาพิเศษ ชุดวิชานิเทศศาสตร์ศึกษา การศึกษาค้นคว้าอิสระร้อยละ การบูรณาการวิชาชีพเพื่อประยุกต์ใช้ในงานนิเทศศาสตร์ และวิทยานิพนธ์ ตามลำดับ

4. แนวโน้มหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต มสธ. ผลการศึกษาแนวโน้มหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต มสธ. เกี่ยวกับลักษณะของหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิตในอนาคตในประเด็นจุดเน้นของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน และกลุ่มที่คาดว่าจะสมัครเข้าศึกษา สรุปได้ดังนี้

4.1 จุดเน้นของหลักสูตรนิเทศศาสตรระดับปริญญาโทในอนาคต ควรมีลักษณะดังนี้

1) ควรเน้นการคิดและวิเคราะห์เพื่อสร้างสรรค์เนื้อหาสาระให้มีความน่าสนใจและตอบโจทย์ต่อพฤติกรรมและความต้องการของผู้บริโภคสื่อและของสังคม ซึ่งจำต้องอาศัยความรู้และทักษะเฉพาะตัวของนักสื่อสารซึ่งเป็นจุดขายที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในยุคสื่อดิจิทัล

2) เน้นการสร้างองค์ความรู้ด้านการสื่อสาร และการวิจัยด้านการสื่อสาร เนื่องจากไม่ว่าเทคโนโลยีจะเปลี่ยนแปลงไปมากน้อยแค่ไหน แต่นักสื่อสารจะต้องสามารถนำหลักด้านการสื่อสารมาปรับประยุกต์ใช้ในการองค์กรและการแก้ปัญหาของสังคมได้

3) เน้นความเป็นสหวิชาการ ควรมีวิชาที่เป็นการร่วมมือกับสาขาวิชาอื่น ๆ เช่น การสื่อสารการตลาด การสื่อสารในองค์กร การสื่อสารระหว่างประเทศ เป็นต้น

4) เน้นการสอนให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ เพราะในยุคสื่อดิจิทัล เนื้อหาสาระ (content) ถือเป็นหัวใจสำคัญยิ่ง ผู้บริโภคสื่อชอบความแปลกใหม่ ชอบความเป็นธรรมชาติ

4.2 โครงสร้างหลักสูตรและเนื้อหาวิชาที่สำคัญของหลักสูตรระดับปริญญาโทด้านนิเทศศาสตร์ โครงสร้างหลักสูตรต้องเน้นการวิจัยการสื่อสาร ทฤษฎีการสื่อสาร ความเป็นสหวิชาการ และการประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานด้านการสื่อสารได้จริง มีความทันสมัย และเน้นพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน

ชั้นปีที่ 1 ควรเน้นที่การเรียนรู้เนื้อหาวิชาพื้นฐาน พัฒนาทักษะการสื่อสาร รวมทั้งมีวิชา *Selected Topics in Communication* ซึ่งเป็นการวางแผน การออกแบบและวิจัยการสื่อสาร รวมทั้งทำกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นการสร้างโครงการ (Project) เป็นทีมเล็ก ทั้งนี้วิชาที่ต้องเรียน ได้แก่ แนวคิดทฤษฎีทางการสื่อสาร นวัตกรรมด้านการสื่อสาร การวิจัยด้านการสื่อสาร สถานการณ์อุตสาหกรรมสื่อในปัจจุบัน กฎหมายทางการสื่อสาร การสร้างสรรค์และพัฒนาเนื้อหาสาระ และ *Selected Topics in Media and Communication Studies*

ชั้นปีที่ 2 ควรเรียนวิชาเลือก โดยสามารถเลือกได้จากหลากหลายวิชา ควรให้ใช้ทักษะความรู้ที่เรียนมาในการเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการวิเคราะห์และแก้ปัญหาให้กับองค์กรหรือสังคม เช่น ศิลปะการติดต่อสื่อสารขั้นสูง กลยุทธ์การตลาดดิจิทัล การสื่อสารในองค์กร การสื่อสารในภาวะวิกฤติ การสื่อสารระหว่างประเทศ การเจรจาต่อรองขั้นสูง การสื่อสารสำหรับผู้บริหารองค์กร และวิทยานิพนธ์ / การค้นคว้าอิสระ เป็นต้น

4.3 การจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาโทด้านนิเทศศาสตร์ในระบบการศึกษาทางไกล

1) ระบบเทคโนโลยีการเรียนการสอน ควรมีการเรียนการสอนที่นำสื่อดิจิทัลมาใช้ประโยชน์ เช่น ข้อมูลหรือโปรแกรมการใช้วิเคราะห์สื่อที่หน่วยงานภาครัฐและเอกชนใช้ในการวิเคราะห์ ผู้เรียนสามารถเรียนย้อนหลังได้ในกรณีที่ไม่เข้าใจหรือต้องการเรียนซ้ำ แต่ยังคงจำเป็นต้องให้ผู้เรียนเข้าเรียนในห้องเรียนด้วย และควรมีระบบและกลไกที่เอื้อให้ผู้เรียนสามารถลงทะเบียนเรียนวิชาเลือกของสถาบันชั้นนำอื่นๆ ที่เป็นคู่สัญญาทางการศึกษาทั้งในระหว่างคณะและในระดับต่างมหาวิทยาลัย (Cross-Registration)

2) วิธีการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผล ควรนำกรณีศึกษาทั้งในภาครัฐและภาคเอกชนที่เป็นกรณีศึกษาที่เกิดขึ้นจริงมาเป็นตัวอย่างในการสอนเพื่อให้นักศึกษาสามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ได้ สนับสนุนให้อาจารย์ได้พัฒนาศักยภาพเพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ด้านการสื่อสารในปัจจุบัน และมีทักษะการสอนที่สามารถสอนนักศึกษาให้เข้าใจได้ง่าย สอนการวิเคราะห์ด้านการสื่อสาร รวมทั้งมีเอกสารและตำราที่ทันสมัยทั้งภาษาไทยและต่างประเทศ นอกจากนี้ การประเมินผลควรเน้นการวัดความเข้าใจและทักษะการวิเคราะห์มากกว่าความจำ และเน้นการประเมินผลที่สามารถนำความรู้ด้านการสื่อสารมาประยุกต์ใช้ในองค์กรได้ รวมทั้งมีการระบุการให้คะแนนเป็นระดับคะแนนที่ชัดเจน พร้อมทั้งมีคำชี้แนะเพื่อนำไปปรับปรุงผลงานได้ในอนาคต รวมทั้งควรจะวิจารณ์และคืบงานให้ผู้เรียนได้ทราบจุดอ่อนจุดแข็งของตนเอง

4.4 บุคคล กลุ่มบุคคล องค์กรหรือหน่วยงานที่คาดว่าจะเป็นผู้สนใจสมัครเข้าศึกษา ประกอบด้วย บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ในหน่วยงานภาครัฐและเอกชน บุคลากรในองค์กรด้านการสื่อสาร บุคลากรในองค์กรที่สังกัดฝ่ายการสื่อสารการตลาด ฝ่ายวิจัย สื่อ ผู้บริหารในฝ่ายต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ทักษะการสื่อสารเพื่อบริหารองค์กร บุคลากรในหน่วยงาน Media Agency สื่อมวลชน ดาราและนักแสดง ที่ปรึกษานักการเมืองด้านการสื่อสาร และผู้ผลิตสื่อใหม่

อภิปรายผล

จากสรุปผลการประเมินข้างต้น ผู้ประเมินขออภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การประเมินดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยเบื้องต้นของการจัดการศึกษาหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต

1.1 ความเหมาะสมของอาจารย์ประจำหลักสูตร นักศึกษาที่กำลังศึกษาในหลักสูตรและมหาบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาไปแล้วต่างมีความคิดเห็นต่ออาจารย์ประจำหลักสูตรว่าเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในเนื้อหาวิชาที่สอนในระดับมากที่สุด ตลอดจนยังได้แสดงความคิดเห็นว่า ในขั้นตอนของการทำวิทยานิพนธ์ อาจารย์ที่ปรึกษามีการให้คำแนะนำด้วยความเอื้อเฟื้อเมตตากรุณา เอาใจใส่ต่อลูกศิษย์

ผลการประเมินนี้ทำให้เห็นได้ว่านักศึกษามีความประทับใจต่ออาจารย์ผู้สอนในระดับบัณฑิตศึกษาของสาขาวิชานิเทศศาสตร์ ทั้งในขั้นของการเรียนวิชาตามหลักสูตรจนถึงขั้นของการทำวิทยานิพนธ์หรือค้นคว้าอิสระ ซึ่งปัจจัยเรื่องนี้เป็นปัจจัยที่สำคัญมากต่อความสำเร็จของการศึกษาดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยของ วัยณา เนียมนิล มานพ เสนาพิทักษ์ สุนันทา เอ็มแยม และกัญยรัตน์ สุไพบุลย์วัฒน(2556 สืบค้นจากhttp://www.stou.ac.th/thai/grad_stdy/Masters/research/3nd/Abstract/.pdf เมื่อ วันที่ 10 มีนาคม 2561) ซึ่งได้สำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา กรณีศึกษา: คณะวิทยาศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษามากที่สุดคือ ปัจจัยด้านวิชาการและการทำวิทยานิพนธ์ โดยเฉพาะในเรื่องความรู้ความสามารถด้านการวิจัยของอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์

ที่สามารถให้คำแนะนำเป็นอย่างดีกับงานวิจัยของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษา มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

1.2 ความเหมาะสมของสื่อการศึกษา แหล่งสนับสนุนการเรียนรู้และความเหมาะสมของงบประมาณ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อประมวลสาระและแนวการศึกษาซึ่งเป็นสื่อการศึกษาตลอดจนการเรียนรู้ผ่านสื่อออนไลน์ซึ่งสาขาวิชานิติศาสตร์ใช้เป็นสื่อการศึกษาในระดับมาก เป็นไปตามเป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนในส่วนของการถ่ายทอดเนื้อหาสาระและประสบการณ์ทางวิชาการของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชที่เน้นการถ่ายทอดผ่านสื่อประสม ในลักษณะของการบูรณาการเป็นชุดการสอนซึ่งประกอบด้วยสื่อหลักอันได้แก่ ประมวลสาระและแนวการศึกษา และสื่อเสริมได้แก่สื่อออนไลน์ในลักษณะของ e-learning ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าเป็นสื่อที่เหมาะสมในระดับมาก เพราะทำให้ได้รับทราบผลย้อนกลับจากอาจารย์ ทำให้กระตุ้นการเรียนรู้ของตนเองได้ดี สอดคล้องกับผลการศึกษาของ พิพัฒน์ อัมพบุร (2017) (Journal of Education Naresuan University Vol.19 No.2 April - June 2017 สืบค้นจาก https://www.tci-thaijo.org/index.php/edujournal_nu/article/download/89745/7055 ซึ่งพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการใช้แผนกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก ในวิชาการออกแบบและผลิตสื่อกราฟิกคอมพิวเตอร์อยู่ในระดับมากที่สุดที่เป็นเช่นนี้เพราะการเรียนรู้ด้วยการใช้สื่อสังคมออนไลน์ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก เป็นการเรียนที่ นักเรียนได้เลือกเรียนตามสิ่งที่สนใจ ได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้น และครูผู้สอน รวมทั้งยังได้ใช้ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ ที่เป็นช่องทางที่ได้รับความนิยม ทำให้สนุกกับการเรียนมากยิ่งขึ้น ไม่รู้สึกเบื่อและยังได้เรียนรู้ การใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษาจากช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ด้วย

นอกจากนั้นกลุ่มตัวอย่างยังได้แสดงความคิดเห็นในส่วนของแหล่งสนับสนุนการเรียนรู้ซึ่งมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชได้จัดให้บริการทั้งในส่วนของห้องสมุดออนไลน์ สื่อการศึกษาที่ห้องสมุดและสื่อการศึกษาที่ศูนย์วิทยพัฒนามีความเหมาะสมในระดับมาก สอดคล้องกับแนวทางและปรัชญาของการจัดการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษาในระบบการศึกษาทางไกลที่มุ่งให้นักศึกษาสามารถศึกษาค้นคว้าอย่างอิสระด้วยตนเองส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังนั้นความพึงพอใจต่อแหล่งสนับสนุนการเรียนรู้จึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและสาขาวิชานิติศาสตร์ควรพัฒนาเพื่อให้นักศึกษามีต่อประเด็นดังกล่าวปรับจากระดับมากไปให้ถึงระดับมากที่สุด ในโอกาสต่อไป

สำหรับในด้านงบประมาณค่าใช้จ่ายที่นักศึกษาใช้ในการศึกษาซึ่งพบว่านักศึกษาเห็นว่าเป็นค่าใช้จ่ายที่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ นับว่าเป็นจุดเด่นที่ทำให้หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชแตกต่างจากการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยในระบบปิดอื่นๆ ซึ่งหากพิจารณาเปรียบเทียบกับหลักสูตรของมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนที่เปิดสอนแล้วค่าธรรมเนียมการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาของสาขาวิชานิติศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชถือว่าค่าใช้จ่าที่ต่ำกว่า ตัวอย่างเช่นค่าธรรมเนียมในการลงทะเบียนเรียนต่อภาคการศึกษาปกติ ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2 ชุดวิชาประมาณ 20,000 บาทต่อภาคการศึกษา ในขณะที่ค่าธรรมเนียมการศึกษาของหลักสูตรการสื่อสารเพื่อการพัฒนาของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีค่าธรรมเนียมการศึกษาประมาณภาคการศึกษาละ 52,500 บาทหรือค่าธรรมเนียมการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของนิติศาสตร์จุฬาฯ อยู่ที่ประมาณ 31,000 บาทต่อภาคการศึกษา สำหรับนิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพหลักสูตรภาษาไทย เมาจ่ายทั้ง

หลักสูตรในแผนการทำวิทยานิพนธ์ ประมาณ 173,430 บาทเป็นต้น ดังนั้น สาขาวิชานิติศาสตรมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชจึงน่าจะเป็นทางเลือกที่เหมาะสมสำหรับการศึกษาระดับปริญญาโทสำหรับผู้ทำงานและต้องการศึกษาต่อแบบไม่ต้องเข้าชั้นเรียน ด้วยปัจจัยด้านงบประมาณค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้ในการศึกษาตลอดหลักสูตรที่ไม่สูงเกินไป (ที่มา:

http://www.stou.ac.th/thai/grad_stdy/Masters/filedoc/avoid.pdf,
<http://www.grad.ku.ac.th/download/app-59-f1-fee-m-sp/?wpdmdl=13389>,
<https://www.reg.chula.ac.th/fee1.html>, <http://www.bu.ac.th/admission/master>)

2. กระบวนการใช้หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต ซึ่งหมายถึงความเหมาะสมของกระบวนการบริหารหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน การให้บริการและการวัดและประเมินผล ซึ่งพบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งที่กำลังศึกษาและสำเร็จการศึกษาเป็นมหาบัณฑิตมีความคิดเห็นในระดับมากต่อประเด็นความเหมาะสมของกระบวนการจัดการเรียนการสอน การให้บริการและการวัดและประเมินผล โดยมีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของการสัมมนาเสริมและสัมมนาเข้มในประเด็นของการบรรยายของอาจารย์และวิทยากร ตลอดจน การสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาในระดับมากที่สุด ทำให้เห็นได้ว่ากระบวนการจัดการเรียนการสอนด้วยการจัดสัมมนาเสริมและสัมมนาเข้มถือเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญนอกจากการศึกษาผ่านสื่อหลักอันได้แก่การศึกษาด้วยตนเองจากการอ่านประมวลสาระแนวการศึกษาและการศึกษาผ่านระบบ e-learning สอดคล้องกับผลการศึกษากัญญา ลินทรต้นศิริกุล (2547) ซึ่งพบว่านักศึกษาในหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตแขนงหลักสูตรและการสอนสาขาวิชาศึกษาศาสตร์มีความคิดเห็นโดยภาพรวมการจัดสัมมนาวิชาต่างๆ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ การสร้างกิจกรรมปฏิสัมพันธ์ด้วยการจัดสัมมนาเสริมและสัมมนาเข้มของสาขาวิชานิติศาสตรได้มีการวางแผนจัดทำตามแนวทางการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยโดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์สำคัญได้แก่ 1) เพื่อให้ให้นักศึกษาได้เสนอผลงานและร่วมอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับงานที่กำหนดให้ทำ 2) เพื่อให้อาจารย์สัมมนาเสริมได้ประเมินความรู้ความสามารถของนักศึกษาจากผลงานที่เสนอ และการร่วมอภิปราย 3) เพื่อเป็นการเสริมความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระบางส่วนที่ไม่สามารถถ่ายทอดได้สมบูรณ์โดยสื่ออื่น 4) เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างนักศึกษาด้วยกันและระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ และ 5) เพื่อแนะแนวให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนและการเสนอผลการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม โดยใช้หลักการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

นอกจากนั้นผลการวิจัยยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างพึงพอใจต่อการให้บริการของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการของสาขาวิชานิติศาสตรในระดับมากที่สุดในทุกประเด็น ทั้งในด้านบุคลิกภาพ การให้ความช่วยเหลือ การมีมนุษยสัมพันธ์ และการสื่อสารที่ทันเวลาตอบสนองความคาดหวังและสร้างความประทับใจให้กับกลุ่มตัวอย่าง สำหรับในส่วนของการให้บริการของหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องก็พบว่ากลุ่มตัวอย่างประเมินความเหมาะสมในระดับมาก ผลการวิจัยในส่วนนี้นับเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จการบริหารจัดการหลักสูตร เพราะเจ้าหน้าที่ให้บริการถือเป็นด่านแรกที่มีปฏิสัมพันธ์กับนักศึกษา การสร้างความพึงพอใจในการรับบริการด้านต่างๆ นับตั้งแต่แรกเข้าจนสำเร็จการศึกษาจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ การที่ได้รับผลประเมินในระดับมากที่สุดในทุกประเด็นทำให้เห็นได้ว่าผู้ให้บริการต้องเป็นบุคคลที่มีใจรักในการให้บริการ (Service Mind) และเห็นความสำคัญของการให้บริการที่ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับองค์กร การสร้างแรงจูงใจและการส่งเสริมให้

ภาคภูมิใจในผลการทำงานของเจ้าหน้าที่เพื่อรักษาผลการทำงานให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมจึงเป็นเรื่องที่สาขาวิชานิติศาสตร์ควรให้ความสำคัญ (คู่มือเทคนิคการให้บริการด้วยใจ สืบค้นจาก <http://www.sc.mahidol.ac.th/scad/doc/employeeedoc.pdf>)

3. ผลการใช้หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต ซึ่งหมายถึงคุณลักษณะมหาบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิที่ครอบคลุมทั้ง 7 ด้านได้แก่ 1) มีคุณธรรมจริยธรรม 2) มีความรอบรู้และประสบการณ์ 3) คิดเป็น แก้ปัญหาได้ 4) มีความรับผิดชอบ 5) มีมนุษยสัมพันธ์ดี 6) มีความสามารถด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม 7) มีทักษะการศึกษาทางไกล และสามารถศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง พบว่าผู้ใช้มหาบัณฑิตประเมินคุณลักษณะที่แสดงออกของมหาบัณฑิตในเกือบทุกด้านในระดับมากที่สุด ยกเว้นด้านเดียวซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยในระดับมากที่สุดคือด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งนี้ยังพบว่าผู้ใช้มหาบัณฑิตประเมินมหาบัณฑิตโดยให้ค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดในส่วนของด้านคุณธรรม จริยธรรม โดยเฉพาะในเรื่อง การมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสมศักดิ์ มีทรัพย์หลาก (2540) ซึ่งศึกษาปัจจัยที่ผลต่อความสำเร็จในการศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยเปิดที่ใช้ระบบการศึกษาทางไกล กรณีศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ซึ่งพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการศึกษาคือ ในระหว่างเป็นนักศึกษาจะต้องมีการวางแผนการเรียนที่ดี นอกจากนั้นยังต้องมีวินัยในตนเอง มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ซึ่งปัจจัยต่าง ๆ ดังกล่าวเกี่ยวข้องกับความสามารถของตนเองทั้งสิ้น

4. แนวโน้มหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต มสธ. ผลการประเมินในส่วนของ การวิจัยด้วยแบบสอบถามและจากผลการสัมภาษณ์ผู้ใช้มหาบัณฑิต ผู้บริหารหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน พบว่า หลักสูตรมีวัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของมหาวิทยาลัยหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต มสธ. มีจุดเด่นในเรื่อง ความรู้ความสามารถและความเอาใจใส่ของอาจารย์ หลักสูตรมีการจัดระบบการเรียนการสอนที่เอื้อให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเองผ่านสื่อหลักสื่อประสมและกิจกรรมปฏิสัมพันธ์ซึ่งผู้เรียนเห็นว่าเหมาะสมในระดับมากที่สุด เป็นหลักสูตรที่นักศึกษาประเมินว่าได้รับความรู้ มีทักษะทางปัญญา มีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบต่อสังคม วิเคราะห์ มีคุณธรรมจริยธรรม มีความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ในการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ ประสบการณ์และทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลขรวมถึงการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในระดับมากที่สุด ทำให้เห็นได้ว่า การจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต มสธ. เป็นไปตามมาตรฐานการจัดการศึกษาซึ่งกำหนดไว้ในราชกิจจานุเบกษาในส่วนของจัดการศึกษาในหลักสูตรปริญญาโทและปริญญาเอกที่ต้อง มุ่งให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนา การศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ ปรัชญาของการอุดมศึกษา ปรัชญาของสถาบันอุดมศึกษา และมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพที่เป็นสากล เน้นการพัฒนานักวิชาการและนักวิชาชีพ ที่มีความรู้ ความสามารถระดับสูง ในสาขาวิชาต่างๆ โดยกระบวนการวิจัยเพื่อให้สามารถบุกเบิกแสวงหาความรู้ใหม่ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้ง มีความสามารถในการสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ เชื่อมโยง และบูรณาการศาสตร์ที่ตนเชี่ยวชาญกับศาสตร์อื่นได้อย่างต่อเนื่อง มีคุณธรรมและจรรยาบรรณ ทางวิชาการและวิชาชีพ ทั้งนี้ในระดับปริญญาโท มุ่งให้มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการสร้าง และประยุกต์ใช้ความรู้ใหม่เพื่อการพัฒนางานและสังคม ในขณะที่ระดับปริญญาเอก มุ่งให้มีความสามารถในการค้นคว้าวิจัยเพื่อสร้างสรรค์องค์ความรู้ใหม่หรือนวัตกรรม ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางาน สังคม และประเทศ (หน้า ๑๓ เล่ม ๑๓๒ ตอนพิเศษ ๒๙๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๘)

แม้งานการประเมินผลหลักสูตรครั้งนี้จะพบว่าเป็นหลักสูตรที่มีความเหมาะสมแล้วก็ตาม แต่การจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรต่างๆในระดับบัณฑิตศึกษาจำเป็นต้องมีการศึกษาแนวโน้มความต้องการและความเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ทางสังคมเป็นสำคัญ เพื่อให้มีการปรับปรุงหลักสูตรให้มีความทันสมัย ก้าวทันความเปลี่ยนแปลง โดยมหาวิทยาลัยที่สำเร็จการศึกษาจะต้องสามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่หรือนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางาน สังคมและประเทศได้ตามแนวทางการจัดการศึกษาที่ระบุไว้ในราชกิจจานุเบกษาดังกล่าวข้างต้น

นอกจากนั้นหากพิจารณาจากข้อเสนอแนะของผู้ใช้มหาวิทยาลัยก็เห็นได้ว่า ผู้ใช้ต้องการมหาวิทยาลัยที่มีความรู้ และสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ นำความรู้พัฒนาองค์กรและประเทศให้ก้าวหน้า ดังนั้นแนวโน้มของหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต จึงควรมุ่งพัฒนาหลักสูตรที่ตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงของสังคมโดยเฉพาะความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีการสื่อสาร มหาวิทยาลัยควรมีความสามารถในการสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ เชื่อมโยง และบูรณาการศาสตร์ที่ตนเชี่ยวชาญกับศาสตร์อื่นได้อย่างต่อเนื่อง มีคุณธรรมและจรรยาบรรณ ทางวิชาการและวิชาชีพ และที่สำคัญต้องสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ด้านการสื่อสารเพื่อการพัฒนาและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการประเมินไปใช้

1.1 จุดเน้นของหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต ควรเน้นการสอนให้ผู้เรียนรู้จักคิดและวิเคราะห์สถานการณ์เพื่อสามารถนำหลักการและองค์ความรู้ด้านการสื่อสารมาปรับประยุกต์ใช้ในการองค์กรและการแก้ปัญหาของสังคมได้อย่างสร้างสรรค์ โดยจะต้องเน้นความเป็นสหวิชาการที่เป็นการร่วมมือกับสาขาวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โครงสร้างของหลักสูตรจะต้องเน้นการวิจัยการสื่อสารและทฤษฎีการสื่อสาร และการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการปฏิบัติงานด้านการสื่อสารได้อย่างแท้จริง มีความทันสมัย และเน้นพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน

1.2 ความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้นของการจัดการศึกษาและกระบวนการใช้หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต

1) แผนกิจกรรมการศึกษา ควรมอบหมายกิจกรรมในลักษณะเป็นกรณีศึกษา (case study) เพื่อให้นักศึกษาได้มีโอกาสฝึกการคิด วิเคราะห์ และสามารถประยุกต์ใช้องค์ความรู้ด้านนิเทศศาสตร์ในการแก้ไขปัญหาขององค์กรและของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างความชัดเจนของแต่ละกิจกรรมในแผนกิจกรรมการศึกษา

2) ควรเพิ่มกิจกรรมการเรียนการสอนผ่านระบบ e-Learning และมีสื่อออนไลน์เสริมเพิ่มเติม โดยเฉพาะชุดวิชาที่มีเนื้อหายากต่อการทำความเข้าใจของนักศึกษา การสอนผ่านระบบ e-Learning นอกจากจะช่วยให้นักศึกษาได้มีโอกาสเสริม เพิ่มเติมความเข้าใจในเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้นแล้ว ยังจะเป็นช่องทางการติดต่อและมีปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ผู้สอนอีกด้วย ควรจัดให้มีการบรรยายในกิจกรรมออนไลน์เพื่อเป็นแนวทางให้นักศึกษาสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง และควรมีมาตรการหรือวิธีการที่จะกระตุ้นให้นักศึกษาเข้ามาเรียนอย่างสม่ำเสมอและจริงจัง

3) การสัมมนาเสริมและสัมมนาเข้ม ควรเพิ่มระยะเวลาในการสัมมนาเสริมและสัมมนาเข้มให้มากขึ้น มีการบรรยายและอภิปรายสรุปสาระสำคัญของชุดวิชาและมีสื่อเสริมที่สร้างความเข้าใจกับผู้เรียน ในกรณีที่มีการจัดสัมมนาเสริมในชุดวิชาเดียวกันหลายห้องเรียน ควรคำนึงถึงควมมีมาตรฐานเดียวกัน โดยนักศึกษาจะต้องได้รับประโยชน์จากอาจารย์ผู้สอนในลักษณะเดียวกันหรือใกล้เคียงกันมากที่สุด

4) การทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระ ควรมีการกำหนดกรอบของประเด็นปัญหาของหัวข้อที่ควรทำวิทยานิพนธ์เป็นร่มใหญ่ โดยมีหัวข้อย่อยๆ หลายๆ หัวข้อภายใต้ร่มใหญ่เดียวกันเพื่อให้เกิดการศึกษาค้นคว้าในประเด็นที่มี Impact ต่อสังคมและมีการนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ไม่ใช่ให้นักศึกษาต่างคนต่างทำโดยไม่มีประเด็นปัญหาร่วม และควรจัดหัวข้อวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระให้มีความเหมาะสมกับความถนัดของนักศึกษาแต่ละคน ซึ่งอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้นักศึกษาไม่สามารถสำเร็จการศึกษาได้ นอกจากนั้น ยังควรจัดกิจกรรมทางวิชาการที่จะเสริมและเพิ่มพูนความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระ และเนื่องจากนักศึกษามักขาดความก้าวหน้าในแต่ละขั้นตอนของการทำวิทยานิพนธ์ ดังนั้นอาจารย์ที่ปรึกษาควรมีระบบการติดตามนักศึกษาเป็นระยะโดยอาจให้นักศึกษามารายงานความก้าวหน้าเป็นช่วงๆ เพื่อเป็นการกระตุ้นเตือนนักศึกษา

5) สาขาวิชาควรพัฒนาระบบฐานข้อมูลนักศึกษาในรูปแบบที่อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและโดยเฉพาะอาจารย์ผู้สอนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้นับแต่ข้อมูลเกี่ยวกับการสมัครเข้าศึกษา การลงทะเบียนเรียน ผลการศึกษา จนถึงสำเร็จการศึกษาเป็นเหมือน Profile นักศึกษาตลอดระยะเวลาของการศึกษาในหลักสูตร

2. ข้อเสนอแนะในการประเมินครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการประเมินหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต ติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษา และศึกษาความต้องการของตลาดแรงงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อสาขาวิชานิเทศศาสตร์จะได้นำข้อมูลมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการของสังคม

2.2 ควรทำการศึกษารูปแบบการใช้สื่อออนไลน์ที่สอดคล้องกับระบบการศึกษาทางไกล และพฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ของผู้เรียนเพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาระบบและการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.3 ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการให้คำปรึกษาเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระในระบบการศึกษาทางไกล

บรรณานุกรม

- กล้า ทองขาว และคณะ. (2546). รายงานการวิจัยสถาบัน เรื่อง การประเมินโปรแกรมบัณฑิตศึกษาทางไกลสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- กัญจนา ลินทร์ตันศิริกุล และคณะ. (2546). รายงานการวิจัยสถาบัน เรื่อง การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- กัมปนาท อาษา. (2545). การประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วาสนา ทวีกุลทรัพย์ และคณะ. (2548). รายงานวิจัย การประเมินหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นัยนา นิ่มนวล และคณะ. (2556). รายงานวิจัย การประเมินหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พิพัฒน์ อัมพฤทธิ์. (2017). รายงานวิจัย การประเมินหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุโขทัยธรรมาธิราชมหาวิทยาลัย. (2547). คู่มือนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สมศักดิ์ มีทรัพย์หลาก. (2540). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยเปิดที่ใช้ระบบการศึกษาทางไกล: กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. กรุงเทพมหานคร: ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย.
http://www.tnrr.in.th/2558/?page=result_search&record_id=311652
- หลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชานิตศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ปีการศึกษา 2554 นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- Chapman, David. (2004). Management and Efficiency in Education : Goals and Strategies. (www.adb.org; สืบค้นวันที่ 6 มีนาคม 2549)
- Sanders, J.R. "Curriculum Evaluation" in Hussen L. and Posttethwaite, T.N. (eds.) International Encyclopedia of Education. (1994) Great Britain : BPC Wheatons Ltd.

Website

www.edthai.com/publication/edu_2000/quality.pdf
www.kmutt.ac.th

**แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช**

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตร เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในอนาคต คำตอบของท่านมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการประเมินหลักสูตร จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านตอบแบบสอบถามทุกข้อ ตามความเป็นจริงหรือตามความคิดเห็นของท่าน

2. แบบสอบถามทั้งหมดมี 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน

ตอนที่ 4 ผลผลิตของหลักสูตร

ตอนที่ 5 การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

3. ความหมายของระดับความคิดเห็น

5	หมายถึง	มีความเหมาะสม หรือมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด	(ร้อยละ 81 -100)
4	หมายถึง	มีความเหมาะสม หรือมีการปฏิบัติในระดับมาก	(ร้อยละ 61-80)
3	หมายถึง	มีความเหมาะสม หรือมีการปฏิบัติในระดับปานกลาง	(ร้อยละ 41-60)
2	หมายถึง	มีความเหมาะสม หรือมีการปฏิบัติในระดับน้อย	(ร้อยละ 21-40)
1	หมายถึง	มีความเหมาะสม หรือมีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด	(ร้อยละ 1 -20)

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงในความร่วมมือของท่าน

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง: โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () หรือเติมข้อความในช่องว่าง ตามความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ () ชาย () หญิง
2. อายุ.....ปี
3. ปีที่เข้าศึกษา () 2554 () 2555 () 2556 () 2557
4. วุฒิการศึกษาสูงสุด
 - () ปริญญาโท วุฒิ.....สาขาวิชา.....
 - () ปริญญาเอก วุฒิ.....สาขาวิชา.....
 - () อื่นๆ (โปรดระบุ).....
5. อาชีพ
 - () 1. รับราชการ
 - () 2. พนักงานรัฐวิสาหกิจ () 3. ธุรกิจส่วนตัว
 - () 4. พนักงาน/ลูกจ้างเอกชน () 5. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตร (ข้อมูลประกอบการตอบคำถามตอนที่ 2)

หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

1. เพื่อผลิตมหาบัณฑิตที่มีความรู้ ความสามารถทางด้านทฤษฎีและการวิจัยทางนิเทศศาสตร์
2. เพื่อผลิตมหาบัณฑิตที่มีทักษะและสามารถนำความรู้ทางนิเทศศาสตร์ไปใช้ในการวิเคราะห์ วิพากษ์ แก้ปัญหาสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมได้หลายมิติอย่างลึกซึ้ง
3. เพื่อผลิตมหาบัณฑิตให้สามารถนำองค์ความรู้และทักษะทางด้านนิเทศศาสตร์ไปพัฒนางานทางด้านวิชาการและวิชาชีพทั้งทางด้านนิเทศศาสตร์และศาสตร์อื่นๆ
4. เพื่อผลิตมหาบัณฑิตที่มีมนุษยสัมพันธ์ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความรับผิดชอบ คุณธรรม จริยธรรมและมีจิตสำนึกในวิชาชีพนิเทศศาสตร์
5. เพื่อส่งเสริมการวิจัยและค้นคว้าด้านนิเทศศาสตร์ในการพัฒนาประเทศ
6. เพื่อเปิดโอกาสและกระจายการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาด้านนิเทศศาสตร์ให้กว้างขวางและตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ด้วยระบบการศึกษาทางไกลที่คล่องตัว ยืดหยุ่น และพัฒนาปรับปรุงเนื้อหาสาระและวิธีการเรียนการสอนได้อย่างทันสมัยและรวดเร็ว

โครงสร้างหลักสูตร

แผน ก (แบบ ก 2) ตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 42 หน่วยกิต

ก. หมวดวิชาแกน 3 ชุดวิชา (18 หน่วยกิต)

15711 ปรัชญานิเทศศาสตร์และทฤษฎีการสื่อสาร

15712 การวิจัยและสถิติประยุกต์ทางนิเทศศาสตร์

15713 เทคโนโลยีการจัดการการสื่อสาร

ข. หมวดวิชาเฉพาะ 2 ชุดวิชา (12 หน่วยกิต)

16711 นิเทศศาสตร์ศึกษา

16712 สัมมนานิเทศศาสตร์

ค. วิทยานิพนธ์ (12 หน่วยกิต)

16718 วิทยานิพนธ์

ง. การอบรมเข้มเสริมประสบการณ์มหาบัณฑิต (ไม่นับหน่วยกิต)

16719 การอบรมเข้มเสริมประสบการณ์มหาบัณฑิต

นิเทศศาสตร์

แผน ข ตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 42 หน่วยกิต

ก. หมวดวิชาแกน 3 ชุดวิชา (18 หน่วยกิต)

15711 ปรัชญานิเทศศาสตร์และทฤษฎีการสื่อสาร

15712 การวิจัยและสถิติประยุกต์ทางนิเทศศาสตร์

15713 เทคโนโลยีการจัดการการสื่อสาร

ข. หมวดวิชาเฉพาะ 3 ชุดวิชา (18 หน่วยกิต)

16711 นิเทศศาสตร์ศึกษา

16712 สัมมนานิเทศศาสตร์

16713 การบูรณาการวิชาชีพเพื่อประยุกต์ใช้ในงานนิเทศศาสตร์

ค. การศึกษาค้นคว้าอิสระ (6 หน่วยกิต)

16717 การศึกษาค้นคว้าอิสระ

ง. การอบรมเข้มเสริมประสบการณ์มหาบัณฑิต (ไม่นับหน่วยกิต)

16719 การอบรมเข้มเสริมประสบการณ์มหาบัณฑิต

นิเทศศาสตร์

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย✓ ลงในช่อง () หรือเติมข้อความในช่องว่างตามความคิดเห็นของท่าน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร						
	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ด้านหลักสูตร						
1	ชื่อหลักสูตรตรงความต้องการของท่าน					
2	ท่านมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์และเป้าหมายของหลักสูตร					
3	หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิตส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนรู้ตลอดชีวิต					
4	ผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรเป็นไปตามความคาดหวังของตัวท่าน					
5	เนื้อหาวิชาต่างๆในหลักสูตรมีความสมดุล ครอบคลุม ความรู้และทักษะทั่วไปรวมถึงความรู้และทักษะเฉพาะทางสาขาวิชานิเทศศาสตร์					
6	หลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและตลาดแรงงาน					
7	เนื้อหาชุดวิชาต่างๆในหลักสูตร ให้ความรู้วิชาการทั้งทางกว้างและความลึก					
8	เนื้อหาชุดวิชาต่างๆในหลักสูตรมีการบูรณาการเชื่อมโยงเป็นทิศทางเดียวกัน					
9	เนื้อหาวิชาต่างๆในหลักสูตรประกอบด้วยวิชาพื้นฐานและวิชาเฉพาะรวมถึงการค้นคว้าอิสระและวิทยานิพนธ์					
10	หลักสูตรมีความทันสมัย					
11	ระยะเวลาของหลักสูตร 2 ปี โดยให้โอกาสศึกษาได้ไม่เกิน 5 ปี มีความเหมาะสม					
12	ค่าใช้จ่ายในการศึกษาตามหลักสูตรสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ					
ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอน						
ด้านการเรียนการสอน						
15	คณาจารย์มีความรู้และสามารถในเนื้อหาที่สอน					
16	ท่านได้รับความสะดวกสบายในการเข้ารับการสัมมนาเสริม สัมมนาเข้ม ในด้านจำนวนห้องเรียน และอุปกรณ์ในห้องเรียน					
17	ห้องสมุดมีความทันสมัยและมีระบบให้บริการเพื่ออำนวยความสะดวกในการค้นคว้าอย่างเหมาะสม					
18	สาขาวิชา มีการกำหนดกลยุทธ์การจัดการเรียนการสอนในแต่ละชุดวิชาที่ชัดเจนด้วยแผนกิจกรรม					
19	แผนกิจกรรมแต่ละชุดวิชา มีการกำหนดกิจกรรมที่นักศึกษาจะต้องทำชัดเจน					
20	แต่ละชุดวิชา มีการจัดกลยุทธ์การจัดการเรียนการสอนที่ช่วยกระตุ้น ทำให้นักศึกษาได้พัฒนาความรู้และความสามารถในการเชิงวิชาการ					
21	ภาระงานที่มอบหมายให้นักศึกษาทำระหว่างเรียนสอดคล้องกับแผนกิจกรรมที่ระบุไว้					
22	สาขาวิชา มีระบบติดตาม การตรวจสอบความคืบหน้าในการทำงานของนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง					
23	นักศึกษาได้รับคำปรึกษาจากอาจารย์ในการพัฒนาสมรรถนะตนเองทางวิชาการอย่างเหมาะสม					
24	สาขาวิชานิเทศศาสตร์มีช่องทางการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาอย่างเพียงพอ					
25	มีการจัดการเรียนการสอน มีการระบุเกณฑ์ในการประเมินผลการเรียนอย่างชัดเจน มีมาตรฐานและครอบคลุมวัตถุประสงค์ในการเรียนของแต่ละชุดวิชาในหลักสูตร					
26	มีการแจ้งเกณฑ์ในการประเมินผลการเรียนให้นักศึกษาได้รับรู้ล่วงหน้า					
27	ท่านได้รับความพึงพอใจจากการรับบริการของบุคลากรสายสนับสนุนของมหาวิทยาลัย					
28	ท่านพึงพอใจในสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ในการเข้าศึกษาหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต					

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลผลิตของหลักสูตร					
ท่านได้รับความรู้จากการศึกษาหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มสธ. ในประเด็นต่อไปนี้มาน้อยเพียงใด					
ข้อความ	ระดับที่ได้รับเมื่อเปรียบเทียบกับความคาดหวัง				
	น้อยกว่าที่คาดมาก	น้อยกว่าที่คาด	เท่ากับที่คาดหวัง	มากกว่าที่คาดหวัง	มากกว่าที่คาดหวังมาก
1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม					
1.1 มีความซื่อสัตย์ สุจริต					
1.2 มีความซื่อสัตย์สุจริต					
1.3 มีความพอเพียงและมีวินัย					
1.5 มีวัฒนธรรม คุณธรรม และศีลธรรมอันดี					
1.6 จรรยาบรรณวิชาชีพ					
2. ด้านความรู้และประสบการณ์					
2.1 ความรอบรู้และเข้าใจในด้านนิเทศศาสตร์					
2.2 ความรู้รอบในศาสตร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง					
2.3 ความสามารถในการประยุกต์ความรู้สู่การใช้ประโยชน์					
3. ด้านปัญญา					
3.1 การคิดอย่างเป็นระบบ					
3.2 สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ แสดงความคิดเห็นบนพื้นฐานวิชาการ					
3.3 ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์					
4. ด้านความรับผิดชอบ					
4.1 ความรับผิดชอบต่อตนเอง					
4.2 ความรับผิดชอบต่อองค์กร					
4.3 ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม					
ข้อความ	ระดับที่ได้รับเมื่อเปรียบเทียบกับความคาดหวัง				
	น้อยกว่าที่คาดมาก	น้อยกว่าที่คาด	เท่ากับที่คาดหวัง	มากกว่าที่คาดหวัง	มากกว่าที่คาดหวังมาก
4.4 จิตอาสา และจิตสาธารณะ					
5. ด้านมนุษยสัมพันธ์					
5.1 ความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น					
5.2 สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้					
5.3 เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี					
6. ด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม					
6.1 ทักษะการสื่อสารที่ดี					
6.2 ทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสืบค้นงาน					
6.4 ความสามารถในการศึกษา วิเคราะห์และนำเสนอผล					
7. ด้านความสามารถในการศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง					
7.1 ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีความมุ่งมั่น					
7.2 ใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่อง					
7.3 ความมุ่งมั่น ซื่อสัตย์สุจริตอยู่เป็นนิจ					

ตอนที่ 5 แนวโน้มการปรับหลักสูตร

1. เนื้อหาวิชาที่นำไปใช้ประโยชน์มากที่สุด 3 อันดับ

.....

.....

.....

2. เนื้อหาวิชาที่นำไปใช้ประโยชน์น้อยที่สุด 3 อันดับ

.....

.....

.....

3. เนื้อหาที่อยากให้เพิ่มขึ้นในการปรับปรุงหลักสูตร

.....

.....

4. ระบบการเรียนการสอนที่ต้องการให้มีการปรับปรุง

.....

.....

**แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิตศาสตร มหาวิทาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช**

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องว่าง ☐ หรือเติมข้อความในช่องว่างตามความเป็นจริงเกี่ยวกับท่าน

1. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

2. อายุ ปี

3. ปีการศึกษาที่เข้าศึกษา

☐ 2554

☐ 2555

☐ 2556

☐ 2557

☐ 2558

4. อาชีพปัจจุบันของท่าน

☐ รับราชการ

☐ พนักงานรัฐวิสาหกิจ

☐ พนักงานบริษัทเอกชน

☐ ทำธุรกิจส่วนตัว

☐ ค้าขาย

☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

5. ลักษณะงานของท่าน

☐ เป็นงานด้านนิเทศศาสตร์หรือการสื่อสารโดยตรง

☐ เป็นงานด้านอื่น แต่ใช้ความรู้ทางนิเทศศาสตร์หรือการสื่อสาร ในการทำงาน

☐ เป็นงานด้านอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับด้านนิเทศศาสตร์หรือการสื่อสาร

6. สถานที่ทำงานของท่าน (โปรดระบุ)

7. ตำแหน่งงานในขณะเริ่มเข้าศึกษาหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต

8. ตำแหน่งงานหลังจากสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิตไปแล้ว 1-5 ปี

9. ท่านใช้เวลาในการศึกษาตั้งแต่เริ่มจนถึงสำเร็จการศึกษา รวม ปี เดือน

10. ท่านเลือกเรียนแผนการศึกษาแบบใด

☐ แผน ก. ทำวิทยานิพนธ์

☐ แผน ข. ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องว่าง ☐ หรือเติมข้อความในช่องว่างตามความคิดเห็นของท่าน

โดยกำหนดให้ 5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด

ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
	ภาพรวมของหลักสูตร					
1	ความพึงพอใจของท่านที่มีต่อชื่อหลักสูตร “นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต”					
2	หลักสูตรนี้สอดคล้องกับความต้องการของท่านเพียงใด					
3	หลักสูตรนี้สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงานของท่านเพียงใด					
4	หลักสูตรนี้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานเพียงใด					
5	วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความชัดเจนเพียงใด					
6	ระยะเวลาการศึกษาที่กำหนดไว้ 2 ปีมีความเหมาะสมเพียงใด					
7	จำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ 36 หน่วยกิต มีความเหมาะสมเพียงใด					
8	ค่าใช้จ่ายในการศึกษาตลอดหลักสูตรสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจเพียงใด					
	เนื้อหาของหลักสูตร					
9	ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ท่านเพียงใด					
10	ส่งเสริมความรู้และประสบการณ์ให้แก่ท่านเพียงใด					
11	ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และทักษะการตัดสินใจให้แก่ท่านเพียงใด					
12	ส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์งานด้านนิเทศศาสตร์และการสื่อสารให้แก่ท่านเพียงใด					
13	ส่งเสริมการเพิ่มขีดความสามารถในการทำงานของท่านเพียงใด					
14	ส่งเสริมการพัฒนาภาวะผู้นำให้แก่ท่านเพียงใด					
15	มีเนื้อหาที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการทำงานของท่านเพียงใด					
16	มีความทันสมัยสอดคล้องกับสภาพปัจจุบันเพียงใด					
17	มีกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ					
18	มีกิจกรรมส่งเสริมด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ					

ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
	ประมวลสาระ แนวการศึกษา					
19	คำอธิบายชุดวิชา และวัตถุประสงค์ ชัดเจนเพียงใด					
20	การจัดเรียงลำดับเนื้อหาต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองเพียงใด					
21	มีการนำเสนอทฤษฎี หลักการ แนวคิด และวิธีการ ที่สามารถนำไปใช้วิเคราะห์ วิพากษ์ อธิบาย ปรากฏการณ์ ประเด็นปัญหาต่างๆ ได้					
22	มีการนำเสนอทฤษฎี หลักการ แนวคิด และวิธีการ ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการทำงานของท่านได้เพียงใด					
23	กิจกรรมและแนวตอบส่งเสริมความเข้าใจในเนื้อหาสาระเพียงใด					
24	การประเมินผลตนเองก่อนเรียน – หลังเรียน ช่วยกระตุ้นการเรียนรู้ของท่านเพียงใด					
25	กิจกรรมที่กำหนดให้ช่วยกระตุ้นให้เกิดการคิด การวิเคราะห์เพียงใด					
	กิจกรรมการศึกษา					
26	แผนการศึกษาและกิจกรรมการศึกษา ของแต่ละชุดวิชา มีการกำหนดมอบหมายงานที่ชัดเจนเพียงใด					
27	กิจกรรมที่กำหนดให้ทำช่วยเพิ่มความเข้าใจเนื้อหาได้ดีเพียงใด					
28	ประเด็นที่กำหนดให้ทำกิจกรรมมีความทันสมัยเพียงใด					
29	มีการระบุเกณฑ์การประเมินผลที่ชัดเจนเพียงใด					
30	สัดส่วนการให้คะแนนมีความเหมาะสมเพียงใด					
	การเรียนรู้ผ่านสื่อออนไลน์ E-Learning					
31	เนื้อหาช่วยเสริมการเรียนรู้จากสื่อสิ่งพิมพ์ได้ดีเพียงใด					
32	การจัดลำดับการเรียนรู้เหมาะสมเพียงใด					
33	กิจกรรมและวิธีการเรียนมีความเหมาะสมเพียงใด					
34	สื่อที่ใช้ประกอบ เช่น Power Point, Video, Audio, File มีความเหมาะสมเพียงใด					
35	ระบบ E-Learning มีความง่ายต่อการใช้งาน					
36	การสื่อสารโต้ตอบผ่าน ระบบ E-Learning มีประสิทธิภาพเพียงใด					

ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
	แหล่งสนับสนุนการเรียนรู้แบบอื่นๆ					
37	สื่อการศึกษาที่สำนักบรรณสารสนเทศ มสธ. มีความเหมาะสมเพียงใด					
38	สื่อการศึกษาที่ศูนย์วิทยพัฒนามีความเหมาะสมเพียงใด					
39	การให้บริการห้องสมุดออนไลน์มีความสะดวกในการเข้าถึงเพียงใด					
40	การให้บริการห้องสมุดออนไลน์ช่วยในการศึกษาว่าได้ดีเพียงใด					
	อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา					
41	มีความรู้ความสามารถทางวิชาการเป็นที่ยอมรับเพียงใด					
42	มีความภาพลักษณ์ที่น่าเชื่อถือเพียงใด					
43	มีความรู้ความสามารถในการสอน หรือสัมมนาเสริม เพียงใด					
44	มีความรู้ความสามารถในการให้คำแนะนำปรึกษาวิทยานิพนธ์ หรือ การศึกษาค้นคว้าอิสระเพียงใด					
45	มีจิตใจที่เอื้อเฟื้อ เมตตา กรุณา เอาใจใส่ต่อลูกศิษย์เพียงใด					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน

คำชี้แจง โปรดพิจารณากระบวนการเรียนการสอนที่ผ่านมา ให้นักศึกษาประเมินว่าแต่ละรายการต่อไปนี้ มีความเหมาะสม หรือมีคุณภาพ หรือมีประสิทธิภาพ ในระดับใด โดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยกำหนดให้ 5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด

ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
	การสัมมนาเข้ม การสัมมนาเสริม					
1	ระยะเวลาที่จัดสัมมนาเข้ม 3 วัน มีความเหมาะสมเพียงใด					
2	ระยะเวลาที่จัดสัมมนาเสริม 2 วัน มีความเหมาะสมเพียงใด					
3	จำนวนครั้งที่จัดสัมมนาเข้ม 1 ครั้ง มีความเหมาะสมเพียงใด					
4	จำนวนครั้งที่จัดสัมมนาเสริม 2 ครั้ง มีความเหมาะสมเพียงใด					
5	การจัดสัมมนาเข้มช่วยส่งเสริมการเรียนรู้เพียงใด					
6	การจัดสัมมนาเข้มช่วยเสริมสร้างประสบการณ์ใหม่ให้แก่ท่านเพียงใด					
7	การจัดสัมมนาเข้มช่วยส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาเพียงใด					
8	การจัดสัมมนาเข้มช่วยเสริมสร้างความผูกพันที่มีต่อองค์กร/สถาบัน (สาขาวิชา นิเทศศาสตร์ มสธ.) ให้แก่ท่านเพียงใด					
9	การบรรยายของอาจารย์/วิทยากร มีความเหมาะสมเพียงใด					

ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
10	กิจกรรมที่ให้นักศึกษาปฏิบัติระหว่างการศึกษาที่มีความเหมาะสมเพียงใด					
	การเรียนการสอนผ่านระบบ E-Learning					
11	ลักษณะของกิจกรรมที่มอบหมายให้ทำมีความเหมาะสมเพียงใด					
12	จำนวนครั้งของการเรียนผ่าน E-Learning มีความเหมาะสมเพียงใด					
13	การได้รับทราบผลย้อนกลับจากเพื่อนนักศึกษามีส่วนกระตุ้นการเรียนรู้ของท่านได้ดีเพียงใด					
14	การได้รับทราบผลย้อนกลับจากอาจารย์มีส่วนกระตุ้นการเรียนรู้ของท่านได้ดีเพียงใด					
15	การเรียนการสอนผ่านระบบ E-Learning ช่วยของท่านบรรลุเป้าหมายของการเรียนเพียงใด					
	การทำวิทยานิพนธ์ / การศึกษาค้นคว้าอิสระ					
16	อาจารย์ที่ปรึกษามีความรู้ความสามารถทางวิชาการเป็นที่ยอมรับเพียงใด					
17	อาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้รับการจัดสรรให้ มีความรู้ความสามารถตรงกับหัวข้อวิทยานิพนธ์ / การศึกษาค้นคว้าอิสระของท่านเพียงใด					
18	อาจารย์ที่ปรึกษามีความสามารถในการให้คำปรึกษาแนะนำเพียงใด					
19	อาจารย์ที่ปรึกษาให้ความเอาใจใส่ ติดตามงานของนักศึกษาเพียงใด					
20	การจัดกิจกรรมสัมมนาฯ ช่วยส่งเสริมความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ / การศึกษาค้นคว้าอิสระ ของท่านเพียงใด					
	การให้บริการของสาขาวิชาวิทยาศาสตร์					
21	เจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีเพียงใด					
22	เจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตรมีมารยาท สุภาพเรียบร้อย เพียงใด					
23	เจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตรสามารถตอบคำถามหรือช่วยเหลือแก้ปัญหาให้แก่ท่านได้ดีเพียงใด					
24	มีการแจ้งข้อมูลข่าวสารที่สำคัญให้แก่ท่านทันเวลาเพียงใด					
25	ท่านมีความประทับใจต่อการให้บริการโดยภาพรวมเพียงใด					

ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
	การให้บริการของมหาวิทยาลัย : สำนักบัณฑิต					
26	เจ้าหน้าที่สำนักบัณฑิตมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีเพียงใด					
27	เจ้าหน้าที่สำนักบัณฑิตมีกิริยา มารยาท สุภาพเรียบร้อย เพียงใด					
28	เจ้าหน้าที่สำนักบัณฑิตสามารถตอบคำถามหรือช่วยเหลือแก้ปัญหาให้แก่ท่านได้ดีเพียงใด					
29	สำนักบัณฑิตแจ้งข้อมูลข่าวสารที่สำคัญให้แก่ท่านทันเวลาเพียงใด					
30	ท่านมีความประทับใจต่อการให้บริการโดยภาพรวมเพียงใด					
	การให้บริการของมหาวิทยาลัย : สำนักทะเบียนและวัดผล					
31	การให้บริการของศูนย์ One Stop Service มีประสิทธิภาพเพียงใด					
32	การให้บริการของศูนย์บริการข้อมูลทางโทรศัพท์ มีประสิทธิภาพเพียงใด					
33	การตอบคำถามของเจ้าหน้าที่มีประสิทธิภาพเพียงใด					
	การให้บริการของมหาวิทยาลัย : สำนักบริการการศึกษา					
34	มีการจัดส่งเอกสารประมวลสาระ แนวการศึกษา สื่อการศึกษา ให้แก่ท่านทันเวลาเพียงใด					
35	การตอบคำถามของเจ้าหน้าที่มีประสิทธิภาพเพียงใด					

ตอนที่ 4 การประเมินผลผลิตของหลักสูตร

การเข้ามาเรียนหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต ท่านได้รับการพัฒนาในเรื่องต่อไปนี้ในระดับใด

กำหนดให้ 5 = มากกว่าที่คาดหวังไว้มาก 4 = มากกว่าที่คาดหวังไว้มาก 3 = เท่ากับที่คาดหวัง 2 = น้อยกว่าที่คาดหวัง 1 = น้อยกว่าที่คาดหวังมาก

ที่	ข้อความ	ระดับของผลที่ได้รับ				
		5	4	3	2	1
1	คุณธรรม จริยธรรม					
2	ความรู้					
3	ทักษะ					
4	ประสบการณ์					
5	ความสามารถในการคิดวิเคราะห์					
6	ความคิดสร้างสรรค์					
7	ทักษะทางปัญญา (การคิดวิเคราะห์สถานการณ์ ความเข้าใจแนวคิด ทฤษฎี หลักการ)					
8	ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ					
9	ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ					
10	ความที่ได้รับสามารถในการนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน					

ตอนที่ 5 การนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาตามหลักสูตรไปใช้ประโยชน์

ขอให้ท่านระบุถึงเนื้อหาสาระที่ได้รับจากการศึกษาหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต ที่ท่านนำไปใช้ประโยชน์มากที่สุด 5 อันดับ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย

ลำดับที่ 1

ลำดับที่ 2

ลำดับที่ 3

ลำดับที่ 4

ลำดับที่ 5

ตอนที่ 6 ข้อเสนอแนะ / ข้อคิดเห็น อื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณในความร่วมมือตอบแบบสอบถาม

**แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช**

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความคิดเห็นของท่านในฐานะผู้ใช้นิติตที่สำเร็จการศึกษาจากสาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อนำข้อมูลไปพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตและคุณภาพในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 3 ตอน และขอความกรุณาท่านตอบแบบสอบถามตามที่เป็นจริง โดยการ
ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องความคิดเห็นของท่าน

ตอนที่ 1 คุณลักษณะ/พฤติกรรมที่แสดงออกของบัณฑิต

ท่านคิดว่าบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากสาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มีคุณลักษณะ/พฤติกรรมที่แสดงออกในการทำงานและการดำรงชีวิตด้านต่างๆ ต่อไปนี้เพียงใด

คุณลักษณะ/พฤติกรรม	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม					
1.1 มีความซื่อสัตย์ สุจริต					
1.2 มีความขยันหมั่นเพียร					
1.3 มีความพอเพียงและมีวินัย					
1.4 มีเจตคติที่เหมาะสม					
1.5 มีวัฒนธรรม คุณธรรม และศีลธรรมอันดี					
1.6 มีจรรยาบรรณวิชาชีพ					
2. ด้านความรู้และประสบการณ์					
2.1 มีความรอบรู้และเข้าใจในด้านนิเทศศาสตร์					
2.2 มีความรู้รอบในศาสตร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง					
2.3 มีความสามารถในการประยุกต์ความรู้สู่การใช้ประโยชน์					
2.4 มีความสามารถในการสร้างสรรค์ทางวิชาการ					
3. ด้านปัญญา					
3.1 มีวิธีการคิดอย่างเป็นระบบ					
3.2 สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ แสดงความคิดเห็นบนพื้นฐานวิชาการ					
3.3 สามารถแก้ปัญหาที่ซับซ้อนได้ดี					
3.4 แสวงหาความรู้ใหม่					
3.5 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์					

คุณลักษณะ/พฤติกรรม	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4. ด้านความรับผิดชอบ					
4.1 มีความรับผิดชอบต่อตนเอง					
4.2 มีความรับผิดชอบต่อองค์กร					
4.3 มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม					
4.4 มีจิตอาสา และจิตสาธารณะ					
5. ด้านมนุษยสัมพันธ์					
5.1 มีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น					
5.2 สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้					
5.3 เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี					
6. ด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม					
6.1 มีทักษะการสื่อสารที่ดี					
6.2 มีทักษะในการใช้ภาษา					
6.3 มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสืบค้นงาน					
6.4 มีความสามารถในการศึกษา วิเคราะห์และนำเสนอผล					
7. ด้านความสามารถในการศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง					
7.1 มีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีความมุ่งมั่น					
7.2 ใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่อง					
7.3 มีความมุ่งมั่น ขยันหมั่นเพียรอยู่เป็นนิจ					

ตอนที่ 2 คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์

ท่านคิดว่า สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ควรผลิตบัณฑิตที่มีคุณลักษณะอย่างไรเพื่อให้สามารถสนองความต้องการในการใช้งานในหน่วยงานของท่าน

โปรดระบุหมายเลขและเรียงลำดับ จากมากที่สุด (1) ไปหาน้อยสุด (7)

ลำดับที่	คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์
	<u>ด้านคุณธรรม จริยธรรม</u> โปรดระบุลักษณะที่ต้องการเน้น.....
	<u>ด้านความรู้และประสบการณ์</u> โปรดระบุลักษณะที่ต้องการเน้น.....
	<u>ด้านปัญญา</u> โปรดระบุลักษณะที่ต้องการเน้น.....
	<u>ด้านความรับผิดชอบ</u> โปรดระบุลักษณะที่ต้องการเน้น.....
	<u>ด้านมนุษยสัมพันธ์</u> โปรดระบุลักษณะที่ต้องการเน้น.....
	<u>ด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี</u> โปรดระบุลักษณะที่ต้องการเน้น.....
	<u>ด้านการศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง</u> โปรดระบุลักษณะที่ต้องการเน้น.....
	<u>ด้านอื่นๆ</u> โปรดระบุลักษณะที่ต้องการเน้น.....

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของท่าน ต่อการผลิตบัณฑิตสาขาวิชานิติศาสตร์ มสธ.

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงในความร่วมมือตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลของท่าน

1. ตำแหน่ง.....
2. ชื่อหน่วยงาน.....

**แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิเทศศาสตรมหาวิทยาลัษุโขทัยธรรมาราช**

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตร เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในอนาคต คำตอบของท่านมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการประเมินหลักสูตร จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านตอบแบบสอบถามทุกข้อ ตามความเป็นจริงหรือตามความคิดเห็นของท่าน

2. แบบสอบถามทั้งหมดมี 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อหลักสูตร

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นต่อการบริหารหลักสูตร

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอน

3. ความหมายของระดับความคิดเห็น

5 หมายถึง	มีความเหมาะสมหรือมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด	(81 – 100 %)
4 หมายถึง	มีความเหมาะสมหรือมีการปฏิบัติในระดับมาก	(61 – 80 %)
3 หมายถึง	มีความเหมาะสมหรือมีการปฏิบัติในระดับปานกลาง	(41 – 60 %)
2 หมายถึง	มีความเหมาะสมหรือมีการปฏิบัติในระดับน้อย	(21 – 40 %)
1 หมายถึง	มีความเหมาะสมหรือมีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด	(1 – 20 %)

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () หรือเติมข้อความในช่องว่าง ตามความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

- วุฒิการศึกษาสูงสุด ปริญญา.....สาขาวิชา
- ท่านเป็นอาจารย์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 () 1. ประจำหลักสูตร () 2. คณะกรรมการบริหารหลักสูตร
 () 3. ผู้รับผิดชอบหลักสูตร () 4. อาจารย์ผู้สอน
- ตำแหน่งทางวิชาการในปัจจุบัน
 () 1. อาจารย์ () 2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ () 3. รองศาสตราจารย์

ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตร (ข้อมูลประกอบการตอบตอนที่ 2)

หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

1. เพื่อผลิตมหาบัณฑิตที่มีความรู้ ความสามารถทางด้านทฤษฎีและการวิจัยทางนิเทศศาสตร์
2. เพื่อผลิตมหาบัณฑิตที่มีทักษะและสามารถนำความรู้ทางนิเทศศาสตร์ไปใช้ในการวิเคราะห์ วิพากษ์ แก้ปัญหาสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมได้หลายมิติอย่างลึกซึ้ง
3. เพื่อผลิตมหาบัณฑิตให้สามารถนำองค์ความรู้และทักษะทางด้านนิเทศศาสตร์ไปพัฒนางานทางด้านวิชาการและวิชาชีพทั้งทางด้านนิเทศศาสตร์และศาสตร์อื่นๆ
4. เพื่อผลิตมหาบัณฑิตที่มีมนุษยสัมพันธ์ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความรับผิดชอบ คุณธรรม จริยธรรมและมีจิตสำนึกในวิชาชีพนิเทศศาสตร์
5. เพื่อส่งเสริมการวิจัยและค้นคว้าด้านนิเทศศาสตร์ในการพัฒนาประเทศ
6. เพื่อเปิดโอกาสและกระจายการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาด้านนิเทศศาสตร์ให้กว้างขวางและตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ด้วยระบบการศึกษาทางไกลที่คล่องตัว ยืดหยุ่น และพัฒนาปรับปรุงเนื้อหาสาระและวิธีการเรียนการสอนได้อย่างทันสมัยและรวดเร็ว

โครงสร้างหลักสูตร

แผน ก (แบบ ก 2) ตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 42 หน่วยกิต

- ก. หมวดวิชาแกน 3 ชุดวิชา (18 หน่วยกิต)
- 15711 ปรัชญานิเทศศาสตร์และทฤษฎีการสื่อสาร
 - 15712 การวิจัยและสถิติประยุกต์ทางนิเทศศาสตร์
 - 15713 เทคโนโลยีการจัดการการสื่อสาร
- ข. หมวดวิชาเฉพาะ 2 ชุดวิชา (12 หน่วยกิต)
- 16711 นิเทศศาสตร์ศึกษา
 - 16712 สัมมนานิเทศศาสตร์
- ค. วิทยานิพนธ์ (12 หน่วยกิต)
- 16718 วิทยานิพนธ์
- ง. การอบรมเข้มเสริมประสบการณ์มหาบัณฑิต (ไม่นับหน่วยกิต)
- 16719 การอบรมเข้มเสริมประสบการณ์มหาบัณฑิตนิเทศศาสตร์

แผน ข ตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 42 หน่วยกิต

- ก. หมวดวิชาแกน 3 ชุดวิชา (18 หน่วยกิต)
- 15711 ปรัชญานิเทศศาสตร์และทฤษฎีการสื่อสาร
 - 15712 การวิจัยและสถิติประยุกต์ทางนิเทศศาสตร์
 - 15713 เทคโนโลยีการจัดการการสื่อสาร
- ข. หมวดวิชาเฉพาะ 3 ชุดวิชา (18 หน่วยกิต)
- 16711 นิเทศศาสตร์ศึกษา
 - 16712 สัมมนานิเทศศาสตร์
 - 16713 การบูรณาการวิชาชีพเพื่อประยุกต์ใช้ในงานนิเทศศาสตร์
- ค. การศึกษาค้นคว้าอิสระ (6 หน่วยกิต)
- 16717 การศึกษาค้นคว้าอิสระ
- ง. การอบรมเข้มเสริมประสบการณ์มหาบัณฑิต (ไม่นับหน่วยกิต)
- 16719 การอบรมเข้มเสริมประสบการณ์มหาบัณฑิตนิเทศศาสตร์

คำชี้แจง โปรดพิจารณาหลักสูตรหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์ว่ามีคุณลักษณะอย่างไร และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () หรือเติมข้อความในช่องว่างตามความคิดเห็นของท่าน

1. หลักสูตรมีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของมหาวิทยาลัย
 - () 1. สอดคล้อง
 - () 2. ไม่สอดคล้อง เนื่องจาก.....
2. วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความชัดเจน
 - () 1. ชัดเจน
 - () 2. ไม่ชัดเจน ได้แก่ ข้อที่.....
3. หลักสูตรมีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคม
 - () 1. สอดคล้อง
 - () 2. ไม่สอดคล้อง เนื่องจาก.....

ตอนที่ 3 การบริหารหลักสูตร

คำชี้แจง โปรดพิจารณาหลักสูตรที่ท่านรับผิดชอบบริหารหลักสูตรว่าท่านมีการปฏิบัติหรือไม่ และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับการปฏิบัติของท่านมากที่สุด

ที่	รายการประเมิน	การปฏิบัติ	
		มี	ไม่มี
1	รายการใน มคอ.3 สอดคล้องกับ มคอ. 2		
2	มีการกำหนดรายละเอียดของรายวิชา (มคอ.3)		
3	มีการรายงานผลการดำเนินการของรายวิชา (มคอ.5)		
4	มีการนำผลการดำเนินการของรายวิชา (มคอ.5)ไปใช้ในการวางแผนการจัดการสอนในภาคเรียนถัดไป		
5	มีการนำผลการดำเนินการของหลักสูตร (มคอ.7) ไปปรับปรุงหลักสูตร		
6	อาจารย์ประจำหลักสูตรมีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อวางแผนและทบทวนการดำเนินงานของหลักสูตร		
7	มีการดำเนินการตามแผนงานอย่างต่อเนื่อง		
8	มีการประเมินหลักสูตรตามกำหนด		
9	มีการเผยแพร่หลักสูตรให้สาธารณชนได้รับทราบ		

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร

.....

.....

.....

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอน

คำชี้แจง โปรดพิจารณากระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมาในแต่ละรายการต่อไปนี้ มีความเหมาะสมหรือมีคุณภาพในระดับใด และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1	การออกแบบการจัดการเรียนการสอนดำเนินการตามนโยบายของมหาวิทยาลัยและสาขาวิชานิติศาสตร์					
2	มีการวางแผนการจัดการเรียนการสอนแต่ละชุดวิชา					
3	มีการประชุม คบช. ทุกชุดวิชาที่มีการจัดการเรียนการสอน					
4	อาจารย์ประจำหลักสูตรมีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อวางแผนและทบทวนการดำเนินการจัดการเรียนการสอน					
5	การสัมมนาเสริมช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
6	การสัมมนาส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับอาจารย์					
7	มีการประชุมเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษา					
8	การออกข้อสอบเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของชุดวิชา					
9	มีการประเมินการเรียนการสอนอย่างเป็นรูปธรรม					
10	มีการนำผลการประเมินไปปรับปรุงกิจกรรมในการเรียนการสอนครั้งต่อไป					

11. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสัมมนาเสริม/สัมมนาเข้ม

.....

.....

12. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนผ่าน e-Learning

.....

.....

13. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการทำวิทยานิพนธ์

.....

.....

14. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ

.....

.....

15. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูง

ประเด็นการสนทนากลุ่ม

การประเมินหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

1. ในอนาคต ตลาดแรงงานทั้งในภาครัฐและเอกชน (ทั้งแวดวงวิชาการและวิชาชีพ) ต้องการบัณฑิตระดับปริญญาโทด้านนิเทศศาสตร์ที่มีคุณลักษณะอย่างไรบ้าง
2. หลักสูตรนิเทศศาสตรระดับปริญญาโทในอนาคตควรมีจุดเน้นอย่างไร
3. โครงสร้างหลักสูตรระดับปริญญาโทด้านนิเทศศาสตร์ควรมีลักษณะอย่างไร และควรประกอบด้วยเนื้อหาวิชาที่สำคัญอะไรบ้าง
4. บุคคล กลุ่มบุคคล องค์กร หรือหน่วยงานลักษณะใดที่คาดว่าจะเป็นผู้สนใจสมัครเข้าศึกษาในระดับปริญญาโทด้านนิเทศศาสตร์
5. การจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาโทด้านนิเทศศาสตร์ในระบบการศึกษาทางไกล ควรมีลักษณะอย่างไรในประเด็นต่อไปนี้
 - 5.1 ระบบเทคโนโลยีการเรียนการสอน
 - 5.2 วิธีการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผล
 - 5.3 การบริหารจัดการหลักสูตร

ประเด็นคำถามกลุ่มบุคลากรสายสนับสนุน

- 1) การบริหารจัดการ
- 2) การให้บริการนักศึกษา
- 3) สภาพแวดล้อมและบรรยากาศในการทำงาน
- 4) ความผูกพัน/ความภูมิใจในการทำงาน
- 5) ปัญหา/ข้อเสนอแนะ/แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน